

**A
V
E

M
A
R
I
A**

ŠT. 4 – LETNIK 111 – APRIL 2019

ŠTEVILKA 4

LETNIK 111

APRIL 2019

AVE MARIA

je spletno nadaljevanje mesečnika
istega imena, ki so ga v letih 1909
do 2016 v tisku izdajali slovenski
franciškani v ZDA.

Izhaja na spletni strani:

www.avemaria-izlemonta.com

Urednik:

p. Bernardin Sušnik, OFM

Černetova 20,

1000 Ljubljana, Slovenija

Tel.: 386 (0)1 583-7272

e-mail: bernardin@susnik.si

Dostop do spletne strani je prost.

Kopiranje je prost.

AVE MARIA VSEBINA – APRIL 2019

- 97 KOLEDAR
UREDNIK VAM – p. Bernardin Sušnik
- 98 SLUŽBA BESEDE – p. Bernardin Sušnik
- 100 CERKEV, VIDNI ZAKRAMENT ODREŠILNE EDINOSTI –
II. vatikanski koncil
- SVETA KATARINA SIÉNSKA – p. Vladimir Kos
- 101 IGNACIJ KNOBLEHAR – Franc Jaklič
- 102 BRALI SMO ... – razni viri
- 104 SLOVENSKI ROMAR – Jože Dolenc
- 107 sveta zgodovina: SIN ČLOVEKOV, SIN BOŽJI –
Henri Daniel-Rops
- 110 papežev verouk: SVETO TRIDNEVJE – Frančišek
- 111 VELIKA NOČ – PRAZNIK SVOBODE – Jože Škerbec
- 112 VSTALEMU ZVELIČARJU – Maks Simončič
- MOLITVENI NAMEN ZA APRIL 2019
- 113 MED ŽIVLJENJEM IN SMRTJO – Jernej Letnar Černič
- 114 DA BOŠ "TA PRAVI"
- 115 VERUJEM V VEČNO ŽIVLJENJE – p. Bruno Korošak
- 116 TEILHARD DE CHARDIN
- 117 naša kultura: JARO DOLAR – Silvester Čuk
- 118 islam in migranti: GROZLJIVA STATISTIKA
DANSKA
- 119 ZANIKANJE ŽRTEV ISLAMSKEGA NASILJA
- 120 NEMČIJA KAPITULIRALA
- 121 misijoni: PRIJETNE RAKOVIČJE KLEŠČE – p. Vladimir Kos
- 122 "za narodov blagor": BUTALCI NA SONČNI STRANI ALP –
p. Bernardin Sušnik
- 128 PEKOVSKI VAJENEC IZ ZNOJMA – Wilhelm Hünermann

JANEZ JALEN, (26. maja 1891–12. aprila 1966), Gorenjec z Rodin, duhovnik in pisatelj. Oče, razgledan mož, mu je zbudil zanimanje za lepote narave, vendar je umrl zgodaj, zato je skrb in stroške za Jalnov študij prevzel domači župnik. Jalen se je po gimnaziji v Kranju vpisal v ljubljansko bogoslovje in leta 1915 postal duhovnik. Še med prvo svetovno vojsko je služboval v Srednji vasi v Bohinju in kot vojaški kurat v Lvovu in v Lebringu. Po prvi vojski je deloval kot duhovnik v Besnici pri Kranju, Črnomlju, Stari Loki, ljubljanskem Trnovem in Notranjih Goricah ter kot kurat v državni bolnišnici za duševne bolezni. Leta 1933 je zaprosil za predčasno upokožitev, da bi se posvetil pisanju. Po drugi vojski, ki jo je preživel v Ljubljani, je bil župnik v Grahovem pri Cerknici in na Ljubnem, kjer je umrl. Pokopan je na Rodinah. Njegova najbolj znana dela so *Bobri* (1942–1943), ki so nastali, ko je kot župnik v Notranjih Goricah spoznaval ljubljansko Barje, povesti *Cvetkova Cilka* (1938), ki velja za višek njegovega ustvarjanja, *Trop brez zvoncev* in *Ograd* (1941), medtem ko je prvi del poznejše trilogije *Vozarji, Ovčar Marko* izšel že leta 1929, celotna trilogija pa šele 1958–1960. Povojna je tudi povest *Razpotja* (1954–1956). V leto 1940 spada še zbirka novel in črtic *Previsi*. Za Jalnova dela je značilna idiličnost, pisatelj verjame v naravni red in lepoto sveta in ju opisuje z lirskimi sredstvi in na simbolni ali celo alegorični način, kar bolj kot v dramatik pride do izraza v pripovedništvu. Junaki v njegovih delih so največkrat kmečki gospodarji, pastirji, divji lovci in njihove dobrosrčne žene. Jalnov kip stoji v Aleji slavnih rojakov pri šoli v Zabreznici v družbi kipov pesnika Prešerna, jezikoslovca Čopa, pisatelja Finžgarja in čebelarja Janše. Kipa Finžgarja in Jalna, delo kiparja Bojana Kunaverja, sta bila leta 2008 ukradena, vendar je policija tatove hitro ujela. O Jalnu in njegovem pisateljskem delu je zapisal Miran Hladnik: »*Bralca na novo navduševati za Jalna ni potrebno, saj ni avtor nikoli zares izginil s knjižničnih polic in iz založniških programov; je preveč slovensko zaveden, preveč za vse čase in preveč pomirljiv, da bi mogel biti temu ali onemu družbenemu sistemu nevaren.*«

Letos je **velika noč** 21. aprila. **Nekaj aprilskih godov:** redovni ustanovitelj *Frančišek Paolski* (2.); škof in cerkveni učitelj *Izidor Seviljski* (4.); redovni ustanovitelj *Janez Krstnik de la Salle* (7.); krakovski škof in mučenec *Stanislav* (11.); redovnik in misijonar na Havajih *Damijan DeVeuster* (15.); redovnica *Bernardka Lurška* (16.), ki se ji je v Lurdu leta 1858 prikazovala Marija; kapucinski brat *Konrad iz Parzhama* (21.); mučenec in zavetnik ljubljane *Jurij* ter tovariš sv. Frančiška *Egidij* (oba 23.); kapucinski pridigar in mučenec v času protestantizma *Fidelis iz Sigmaringena* (24.); apostolski učenec in evangelist *Marko* (25.); cerkvena učiteljica *Katarina Sienska* (29.) in redovni ustanovitelj *Jožef Cottolengo* (31.).

APRIL – MALI TRAVEN

- 1 P Hugo Grenobelski, šk.; Cezarij, red.;
2 T Frančišek Paolski, red. ust.; Ebba M., op.;
3 S Rihard Chichestrski, šk.; Sikst I., pap.;
4 Č Izidor Seviljski, šk., c. uč.; Zosim, pušč.;
5 P PRVI PETEK; Vincenc Ferreri, duh.;
6 S PRVA SOBOTA; Viljem, op.; Marcelin, muč.;
7 N **5. POSTNA NEDELJA;** Janez Krstnik de la Salle, red. ust.; Herman Jožef, red.;
8 P Dionizij, šk.; Julija Billiart, red. ust.;
9 T Marija Klopajeva, svetopisemska žena; Tomaž Tolentinski, muč.; Valtruda, red.;
10 S Ezekiel, prerok; Magdalena Canossa, red.;
11 Č Stanislav, šk., muč.; Gema (Biserka) Galgani, dev.; Domnij, šk.;
12 P Lazar Tržaški, šk., muč.; Julij I., pap.;
13 S Martin I., pap., muč.; Hermenegild, muč.;
14 N **CVETNA NEDELJA;** Valerijan in tov., muč.;
15 P Damijan DeVeuster, red., misijonar;
16 T Bernardka Lurška, red.; Benedikt J. Labre, spok.; Paternij, šk.; Fruktuoz, šk.;
17 S Robert, op.; Maks Jožef Metzger, duh.;
18 Č VELIKI ČETRTEK;
19 P VELIKI PETEK;
20 S VELIKA SOBOTA;
21 N **VELIKA NOČ GOSPODOVEGA VSTAJENJA;**
22 P Agapit, pap.; Frančišek iz Fabriana, red.;
23 T Jurij, muč.; Egidij Asiški, red.; Vojteh (Adalbert), šk., muč.; Gerard, šk.;
24 S Fidelis iz Sigmaringena, red., muč.;
25 Č Marko, evangelist; Ermin, šk.; muč.;
26 P Klet in Marcelin, pap.; Antonin, muč.;
27 S Hozana Koterska, dev.; Štefan Pečerski, šk.;
28 N **2. VELKONOČNA (BELA) NEDELJA; NEDELJA BOŽJEGA USMILJENJA;** Peter Chanel, duh., muč.; Ludvik M. Grignon, red.
29 P Katarina Sienska, c. uč.; Peter Veronski, muč.; Hugo Veliki, op.; Robert iz Citeauxa, red. ust.;
30 T Pij V., pap.; Jožef Cottolengo, red. ust.;

*Če je april deževen,
kmet ne bo reven.*

*Če na veliki petek dežuje,
dobro se leto napoveduje.*

*Če je na Jurija (23.) lepo,
vina dosti bo.*

*Za prvi in zadnji april
nas bi vsakdo rad nabril.*

**UREDNIŠTVO MESEČNIKA AVE MARIA
ŽELI USEM BRALCEM IN PRIJATELJEM
VESELO ALELUJO!**

UREDNIK VAM

Letošnja pozna velika noč me je spodbodla, da sem šel gledat, kako se je obnašala luna, saj od nje zavisí datum velike noči. Določanje datuma velike noči je uzakonil prvi ekumenski koncil v Nikeji leta 325. Praznuje naj se na prvo nedeljo po prvi pomladni polni luni. Letos je nastopilo pomladansko enakonočje v sredo, 20. marca ob 21.58. Takrat se je torej začela pomlad. Polna luna je nastopila še v isti noči, vendar že 21. marca ob 2.43 zjutraj, torej je bila že spomladanska polna luna. Sledeč pravilu koncila v Nikeji bi torej morala biti velika noč letos ena najbolj zgodnjih, in sicer v nedeljo, 24. marca. Pa ni bila. In sem šel gledat na internet, kje so vzroki štiritedenske zamude. Kar sem ugotovil, me niti ni preveč presenetilo. Ugotovil sem namreč, da je preprosto pravilo nikejskega koncila dobilo kup dodatnih "izboljšav", ki so kar precej komplicirana. Očitno tekom stoletij pri Svetem sedežu, ki dokončno odloča o teh vprašanjih, ni manjkalo ljudi, ki jih je vodilo pravilo, ki ga sicer pripisujemo Nemcem: "Zakaj bi enostavno, če se da komplicirati". Očitno je tudi letošnji pozni veliki noči botroval eden ali več takih "tičev", ki so s tem spet za nekaj let opravičili svoj obstoj.

Obrede velikega tedna (veliki četrtek, petek in sobota) je bogoslužna reforma po II. vatikanskem koncilu precej poenostavila in delno tudi skrajšala. Že pred njo so jih postavili na večer, kjer je tudi njihovo logično mesto. Problem je edino naše tradicionalno "vstajenje" na veliko soboto popoldne, od katerega so se marsikje težko poslovili. Pa res ne bi bilo logično, da bi Kristusa izvlekli iz groba v soboto popoldne in mu peli alelujo, potem ga pa zbasali nazaj v grob, da bi lahko spet vstal v teku obreda velikonočne vigilijske. Tako pa božji grob, ki je naša slovenska posebnost, lepo ostane, le časovno se premakne iz petka zjutraj do sobote zjutraj na petek zvečer do sobote zvečer. Če se pa vstajenjska aleluja, ki je bila že v soboto zvečer, ponovi še ob vstajenju v nedeljo zjutraj, ni pa nič narobe: tako pridejo na svoj račun tudi tisti, ki so v soboto zadržani.

Naj opozorim še na zapoved: »Spovej se svojih grehov vsaj enkrat v letu in vsaj v velikonočnem času prejmi sveto Rešnje telo.« Tisti, ki so tako "bogaboječi", da gredo k obhajilu samo enkrat na leto, naj se spomnijo, da je velikonočni čas omejen s pepelnico in sv. Petrom in Pavlom (29. junija).

p. Bernardin

**Ob koncu vsakega dneva se je treba vprašati, kako je bilo danes z menoj,
kako naj se pripravim za jutri, da bom bolje izvršil svojo dolžnost.**

Janez Janžekovič

7. april

5. postna nedelja

GREŠNIK NE SME OBSOJATI GREŠNIKA

Jn 8,1-11

Ta evangeljski odlomek je sicer pripisan evangelistu Janezu, vendar ni izšel iz njegovih rok. Poleg tega pripovedi o prešuštni ženi ni v najstarejših pričevanjih Janezovega evangelija, slog te zgodbe pa je veliko bližju Lukovemu, ki bi bil prav lahko njegov pisec. Poznamo Lukovo skrb, da navaja vsa znamenja Kristusove pozornosti do žene in njegov namen, da gre preko pravnega okvirja judovske Postave kar zadeva odpuščanje in usmiljenje. Ta zgodba bi se dobro povezala z 21. poglavjem Lukovega evangelija, ki je polno namigovanj na starozavezno Danielovo knjigo. Skupaj s tem Lukovim poglavjem bi zgodbo o prešuštni ženi lahko imeli za Danielov *midraš*. (Midraš, ki ga tukaj srečujemo, je starejša oblika, imenovana *halaká*, ki je raziskovanje v Postavi zapisane Božje volje in izvajanje pravil vedenja za posamezne primere.) Dokaj jasno je, da je imel pisec pred očmi Danielovo zgodbo o Suzani: ista obtožba prešuštva, ista obrnitev položaja (Daniel se postavi v bran Suzani, Jezus se postavi v bran obtoženki), isto namigovanje na stare (vrstica 9: »Ko so to slišali, so drug za drugim odhajali, od najstarejših dalje«), ista skrb tožiteljev, da bi bila obtožba jasna (»so jo zalotili pri prešuštvovanju«), isto sklicevanje na Mojzesovo Postavo, da bi jo kamnali. Kristus se tako predstavi kot novi Daniel, ki opravičuje ne samo nedolžne, kot Suzano v stari zavezi, ampak tudi krive (vrstica 11: »Tudi jaz te ne obsojam«) in s tem pokaže, da je Gospodova sodba usmiljenje in odpuščanje. Če Suzana predstavlja Izrael in če je povezava med pripovedjo o Suzani in o prešuštni ženi, je mogoče videti podobo človeštva v Jezusu Kristusu. Suzana je bila rešena po zaslugi tistih, ki so bili pokorni Postavi (Daniel) v nasprotju s pohotnežema, človeštvo je rešil Kristus v nasprotju s starimi: farizeji in pismouki, torej prav tistimi, ki so rešili Suzano. Kako je torej mogoče, da so rešitelj Suzane zdaj tožitelji prešuštne žene? Pač zato, ker je v vmesnem času prišel Kristus, ki je postavil nove temelje skupnosti, torej nauk o Cerkvi. Daniel je bil pred Bogom in pred ljudmi priča "pravičnega" ljudstva, to je ljudstva, ki je bilo popolnoma pokorno zakonom Postave. Toda Postava sodi samo dejanja, ne pa ljudi, Kristus pa sodi ljudi in ve, da je onstran zakonite pravičnosti ali onstran greha vedno področje bivanja, kamor se lahko vključi dialog z Bogom v čisti veri. To je razlog, zakaj Suzana ni podoba Cerkve: preveč je zakonito pravična, da bi lahko bila. Prešuštnica ima več možnosti, da predstavlja člane Cerkve, ker oni sprejemajo onstran svojih grehov srečanje in dialog vere, ki jim ga predlaga Kristus in ki mora nekoč vstati v dan brez greha ne zaradi pokorščine zakonom, ampak zaradi odgovora vésti, ki je srečala Ljubezen.

14. april

cvetna nedelja

BLAGOSLOVLJEN, KI PRIHAJA

V GOSPODOVEM IMENU

Lk 19,28-40

Mesto mašnega evangelija zaseda na cvetno nedeljo v letu C opis Gospodovega trpljenja ali tako imenovani Pasijon, kot ga je zapisal evangelist Luka v poglavjih 22,14 – 23,56, ki ga zaradi njegove dolžine in raznolikosti prizorov od zadnje večerje pa do položitve mrtvega Kristusa v grob na tem mestu ne moremo komentirati, kot to besedilo zasluži. Imamo pa na cvetno nedeljo še en evangelij, ki ga beremo pri blagoslovu oljk in drugega zelenja v začetku maše. To je v naslovu omenjeni evangeljski odlomek.

Jezusov slovesni vhod v Jeruzalem, kjer ga je sprejela navdušena množica – prav tista množica, ki je pet dni kasneje pred Pilatovo palačo vpila: »Križaj ga!«, je zadnja etapa Jezusove pot v Jeruzalem, kot jo približno enako opisujejo vsi evangelisti. Lukovemu odlomku kot temelj služi napoved preroka Zaharija: »*Silno se raduj, hči sionska, vzklikaj, hči jeruzalemska! Glej, tvoj kralj prihaja k tebi, pravičen je in zmagovit, krotak je in jezdi na osličku, na žrebetu oslice*« (9,9). Kralj bo prišel kot Mesija, vendar skromno, kar je nasprotno s tradicionalnim razkošjem mogočnih vladarjev. Očitno je, da je imel Luka pri roki nekoliko pomanjkljivo besedilo, saj tako Zaharijevo besedilo kot Matejevo poročilo o slovesnem vходу v Jeruzalem govorita o "osličku, žrebetu oslice", medtem ko ima Luka samo "oslička". (Mimogrede: orientalski osli so popolnoma drugačni kot tisti, ki jih poznamo pri nas. Niso trmasti, dobrotljivi so in potrpežljivi ter skromni in jahati na njih ni nobena sramota ali povod za norčevanje; starozavezni bogataši so imeli na tisoče oslov.) Kljub temu pa je Kristus s svojim prihodom v Jeruzalem pokazal določeno skromnost, ga je vendarle množica sprejela s klici mesijanskega pomena: »*Blagoslovljen kralj, ki prihaja v Gospodovem imenu*« (Lk 19,38). Pri opisih evangelistov je zaslediti tudi vpliv praznovanja judovskega šotorskega praznika, ki je bil praznik pridelkov. Zaključeval je leto in slavil njegovo rodovitnost ter klical Božji blagoslov za novo leto. To je služilo tudi kot odskočna deska za preroško poduhovljenje evangeljskega odlomka, iz katerega je naredilo praznik eshatoloških časov. Obredi so pripravljali na rodovitnost poslednjih časov (Jn 7,38-39) in na Mesijevo zasedbo prestola (prim. Ps 118/117). Evangelisti so torej zbrali izročila, ki so zadevala Kristusov vhod v Jeruzalem, predstavili so jih pa v okviru zasedanja prestola, ki ga je mogoče primerjati tistemu na praznik šotorov: Mesija, ki je opisan in pričakovan na ta praznik je res prišel, je tukaj. Tako je Mesijev prestol in njegova zasedba postavljen v isti čas kot Kristusova "zasedba" križa. Ni druge poti, ki bi vodila k slavi, kot križ: veliko-nočna skrivnost.

BESEDE

22. april velika noč Gospodovega vstajenja PRIČEVANJA O VSTAJENJU Jn 20,1-9

Prazen Kristusov grob na nedeljsko jutro je omejen pri vseh štirih evangelistih, vendar je zanimivo, da nikjer ne povzroči vere v Kristusa, čeprav je svoje vstajenje večkrat napovedal. Zbuja najprej osuplost ali celo strah, vendar imata ta dva občutka pozitivno oznako: osuplost označuje nepričakovan poseg neke tuje dejavnosti, strah in groza pa prihajata iz slutnje, da gre za nek Božji poseg. Janez pa gre še dalje in nam na presnetljiv način predstavi problem, ki ga skrbi v celotnem njegovem evangeliju, kako namreč izvira vera. Ta ima izvor v razsvetljenju, ki se pa lahko posluži tudi razumskih sklepov. Pri Janezovem opisu velikonočnega jutra je namreč grob odprt, red v katerem so povoji in prtič pa izključuje tatvino trupla. Iz tega umovanja izhaja razumevanje velikonočne skrivnosti (»in videl je in veroval,« Jn 20,8) in pozneje še preroške obljube (»nista še namreč umevala Pisma, da mora vstati od mrtvih,« Jn 20,9). Tako imamo nekaj vzorcem podobnega, ki razlaga poreklo vere v Kristusa: zbirka posameznih elementov, ki zadevajo Jezusovo dejavnost privede na prag neke višje možnosti. V dejanju, ki je hkrati razsvetljenje in odločitev je to možnost mogoče razumeti kot nekaj resničnega. Tudi v soočenju obeh apostolov, ki sta na Magdalenino sporočilo pritekla h grobu, se vrača problem vere. Podobno se je dogajalo pozneje ob Tiberijskem jezeru, ko mora Peter »pasti čredo,« toda učencu, ki ga je "Jezus ljubil" (Janezu), je bilo dano, da je prvi spoznal Vstalega, ki jih je čakal, da bodo pristali ob obali jezera (Jn 21,7). Peter ima prednost pred drugimi, toda sledi slutnji Janeza. Peter predstavlja temeljno spoznanje Kristusa, ki ga ima Cerkev, "drugi učenec" (Janez) pa versko slutnjo karizmatičnega značaja. To pa tudi za nas pomeni, da smo sicer vezani na skupno izpoved vere, da pa moramo istočasno priti tudi do osebnih občutkov za vero, ki smo jih sposobni priobčiti drugim. Glede na to, da so v Janezovem besedilu najstarejše tradicije, ne smemo poskušati najti v odlomku zgodovinske prvine, pač pa jo razumeti preprosto tako, kot je. Eden izmed motivov tega odlomka namreč zelo dobro odseva naš položaj: navzoči smo porajanju vere v vstajenje, ne da bi se Vstali prikazal: »Tedaj je vstopil tudi oni drugi učenec, ki je prvi prišel h grobu; in videl je in veroval.« Nam, ki »nismo videli, pa verujemo« ponujajo prvi kristjani pomoč vere, ki izmuzne vsakemu preudarjanju ali kritični raziskavi. Zanimivo je vedeti, da so na eni izmed univerz v Chicagu ob raziskavah torinskega prta, v katerega naj bi bilo zavito Jezusovo truplo, odkrili zanimive in nerazložljive sledove: molekularni sistem v truplu se je tako spremenil, da je truplo dobesedno "padlo" skozi prt, ne da bi ga sploh premaknilo. Tega znanost na zna narediti. Je to ena od značilnosti poveličanja?

28. april 2. velikonočna (bela) nedelja ČEZ OSEM DNI JE PRIŠEL JEZUS Jn 20,19-31

Odlomek o obisku poveličanega Jezusa pri apostolih na večer dneva vstajenja in ponovitev obiska teden dni kasneje ter zgodba o nevernem Tomažu pomenijo vrhunec velikonočnega sporočila Janezovega evangelija. Izročila o Mariji Magdaleni in učencih pri praznem grobu (obravnavali smo jih ob velikonočnem evangeliju; imate jih v sosednjem stolpcu) so mu podrejeni. V odlomku je lahko razločiti tri dele: 1. Kristus se prikaže apostolom, govori o njihovem poslanstvu in dihne Svetega Duha nadnje; 2. prikazanje apostolom in prizor s Tomažem; 3. zaključni povzetek evangelija. Prikazanje apostolom (v začetku brez opombe o Tomaževi odsotnosti, ki je bila dodana pozneje, 20,19-23) je temeljne važnosti za vero v vstajenje in je obilno izpričana v tradiciji, čeprav v raznih oblikah. Evangeliji so bili sestavljeni šele pozneje in to z različnimi nameni: Luka (24,36-43) je blizu Janezu in postavlja ta prikazanja v Jeruzalem ter ima močan apologetičen (v obrambo vere) značaj. Pri Mateju (28,16-20) se evangelij konča z Jezusovim prikazanjem na neki gori v Galileji, ko jim zaupa njihovo posebno poslanstvo. Pri Marku (16,14-18) je besedilo, ki je bilo sestavljeno pozneje. Toda izročilo o prikazanju "dvanajsterim" je starejše od evangelijev. Apostol Pavel ga omenja takoj za prikazanjem Petru (1 Kor 15,15). Janez povzame vse to različno izročilo in mu da svojo lastno vsebino. Prizor s Tomažem ni bil nikoli neovisen. Motiv o neveri je našel že drugje: »Ko so ga zagledali, so se mu do tal priklonili, nekateri pa so dvomili« (Mt 28,17); »Mislili so, da vidijo duha (Lk 24,37). Nekoliko nov je pojav, kjer je udeleženec naveden po imenu: Tomaž, ki ga Janez v zvezi z dvomom navaja že prej, ko je rekel Jezusu: »Gospod, ne vemo, kam greš. Kako bi mogli poznati pot?« (Jn 14,5). Treba je opozoriti, da je konec današnjega 20. poglavja (30-31) bil nekoč konec evangelija: »Jezus je vpričo svojih učencev storil še veliko drugih znamenj, ki niso zapisana v tej knjigi; ta pa so zapisana, da bi vi verovali, da je Jezus Mesija, Božji Sin, in da bi s tem, da verujete, imeli življenje v njegovem imenu.« Še nekatere značilnosti odlomka. Prikazanje Vstalega je na prvi dan v tednu, kar je brez dvoma zaradi obhajanja nedelje, ki so ga uvedli kristjani namesto judovske sobote. Zaprta vrata zaradi strahu pred Judi – podrobnost, ki poudarja čudežni prihod skozi zaprta vrata. »Mir vam bodi« – sicer običajni hebrejski pozdrav, ki pa ima tukaj velik teološki pomen: mir je veliki dar Vstalega. Edinkrat v Janezovem evangeliju pa je govora o odpuščanju grehov – izraz, ki je izposojen iz tradicije (Mt 16,19 in 18,18). Ne gre torej le za opis posameznih dogodkov in besed, ampak tudi za njihovo vsebino, ki je bila normativna za prvo Cerkev in ostaja normativna za vse čase.

CERKEV, VIDNI ZAKRAMENT ODREŠILNE EDINOSTI

Dogmatična konstitucija o Cerкви 9

Glejte, pridejo dnevi, govori Gospod, ko sklenem s hišo Izraelovo in s hišo Judovo novo zavezo... Svojo postavo položim v njihovo notranjost in jo zapišem v njih srce; jaz bom njihov Bog in oni bodo moje ljudstvo ... Vsi me bodo spoznali, od najmanjšega do največjega, govori Gospod. To novo zavezo je ustanovil Kristus, namreč novo zavezo v svoji krvi; sklical je izmed Judov in poganov ljudstvo, ki naj bi zraslo v enoto ne po mesu, ampak v Duhu in naj bi bilo novo božje ljudstvo.

Tisti namreč, ki verujejo v Kristusa in ki so prerojeni ne iz minljivega, temveč iz neminljivega semena, po besedi živega Boga, ne iz mesa, temveč iz vode in Svetega Duha, postanejo naposled izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo..., ki nekdanj niso bili ljudstvo, zdaj pa so božje ljudstvo.

Temu mesijanskemu ljudstvu je glava Kristus, ki je bil izdan zaradi naših grehov in je vstal zaradi našega opravičenja in ki sedaj, ko si je pridobil ime, katero je čez vsa imena, v veličastvu kraljuje v nebesih.

Odlikovano je to ljudstvo z dostojanstvom in svobodo božjih otrok, ko v njih srcih prebiva Sveti Duh kakor v templju.

Za postavo ima novo zapoved ljubiti tako, kakor nas je ljubil sam Kristus.

P. Vladimir Kos

SVETA KATARINA SIÉNSKA

Siéncanka, o sveta Katarina!

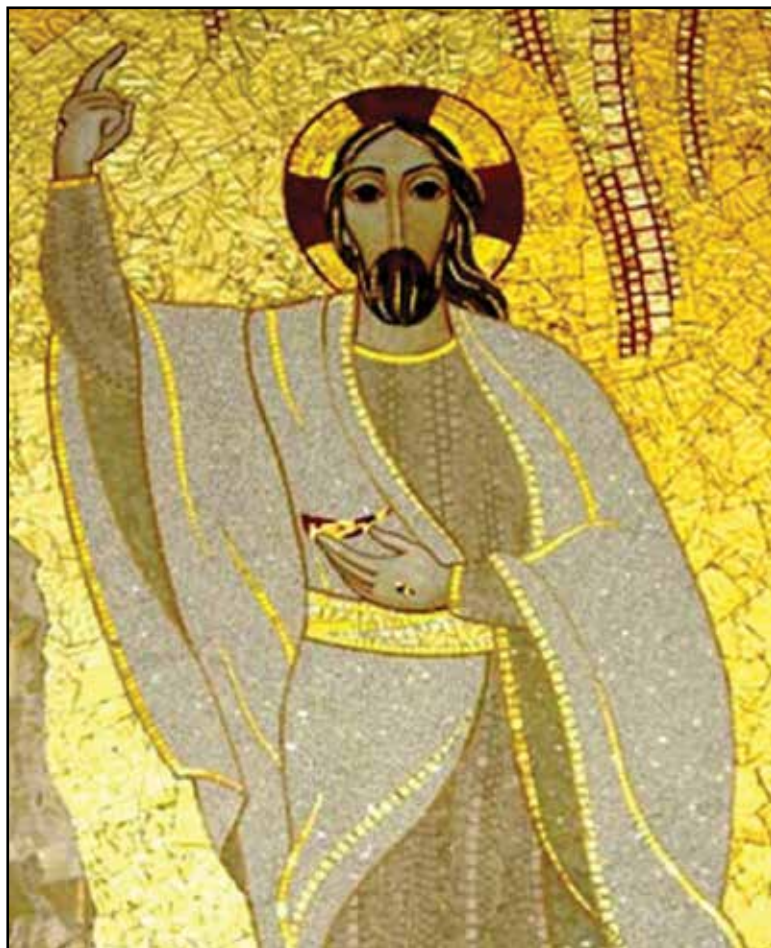
Ljubila Kristusov si umotvor

*to našo Cerkev: je še zdaj skalina,
ki je ne zmore satanov upor!*

Kako si Cerkev v Kristusu ljubila!

Njegova družba smo na poti v raj.

*O, da bi zla se vsa osvobodila,
odprta ovcam zakrnelih sta...*

Za cilj ima naposled božje kraljestvo, katero je sam Bog na zemlji začel in ki naj se dalje razširja, dokler ga on tudi ne dovrši ob koncu vekov, ko se bo prikazal Kristus, naše življenje, in se bo tudi stvarstvo samo iz suženjstva pokvarjenosti rešilo v svobodo poveljanih božjih otrok.

Tako je to mesijansko ljudstvo, čeprav dejansko ne obsega vseh ljudi in čeprav je neredko videti kot majhna čreda, vendarle za ves človeški rod najmočnejša kal edinosti, upanja in rešitve.

Kristus ga je ustanovil kot občestvo življenja, ljubezni in resnice in on si ga tudi privzema za orodje odrešenja vseh ljudi in ga pošilja kot luč sveta in sol zemlje po vsem svetu.

Kakor pa se že tisti Izrael po mesu, ki je potoval skozi puščavo, imenuje božja Cerkev, tako se tudi novi Izrael, ki potuje v sedanjem veku in išče prihodnje, stalno mesto, imenuje Kristusova Cerkev; saj si jo je Kristus pridobil z lastno krvjo, jo napolnil s svojim Duhom in jo oskrbel s sredstvi, pripravnimi za vidno in družbeno edinost.

Bog je sklical zbor tistih, ki z vero upirajo pogled v Jezusa, začetnika zveličanja, počelo edinosti in miru, ter je ustanovil Cerkev, da bo vsem skupaj in posameznikom vidni zakrament te odrešilne edinosti.

IGNACIJ KNOBLEHAR

1857 – SMRT

Predstojništvo samostana bosih avguštincev v Neaplju je po Knobleharjevi smrti, na prošnjo avstrijskega poslanika, napisalo seznam vseh predmetov, ki jih je Knoblehar ob smrti imel pri sebi:

Dva lesena popotniška kovčka. Dve spalni vreči. Dve usnjeni torbi za papir. Dvoje hlač. Svilen prepasnica. Svilen talar. Suknen talar. Volnena ovratna ruta. En svilen in dva koteninasta telovnika. Halja z vezeninami. Dve pločevinasti cevi s svečami. Pavolnate turške hlače. Majhna volnena prepasnica. Duhovniški bired. Kos svile. Dve popotni torbici s pisarniški potrebščinami. Pet žirafinih repov. Venci steklenih koral. Več obročev, belih in črnih, iz slonove kosti in železa. Zavoj z mašno obleko.

Potem: prazna tobačnica iz črne lepenke. Kukalo s tokom. Zvezek, ki ima nekaj listov, popisanih z naslovom "Cvetje in trnje s potovanj mojega življenja". Potrt daljnogled s tokom. Lepenka z nanizanimi steklenimi koralami. Trije šopi belih ptičjih peres, zaviti v kos pavolnatega blaga. Dva majhna slonova okla. Časomer s srebrnim pokrovom, v leseni skrinjici. Zlata cilindраста ura na štiri kamni-rubine, brez stekla, zelo potrta. Še druga zlata cilindраста ura in pet srebrnih, vse potrte. Namizna ura za na pot, s skrinjico.

Dalje: srebrni in bakreni avstrijski novci majhne vrednosti in en rimski novc. Srebrn naprsni križec, znotraj votel. Nožič za na pot. Manjši toaletni predmeti. Platinasta tobačnica. Dve veliki in osem majhnih srebrnih žlic. Ene velike in ene majhne srebrne vilice. Dva srebrne namizna noža. Srebrna, pozlačena žlica. Tobačnica iz slonove kosti z drobno sliko. Bronasta podoba papeža Gregorja XIV. Sličica Matere Božje z Jezuščkom, s srebrnima plaščkoma, na lesenem dnu z relikvijami, v lesenem okviru. Tok za vizitke.

Potem: dvanajst parov črnih svilenih nogavic in šest volnenih. Več volnenih in platnenih srajc in spodnjih hlač. Šestnajst svilenih žepnih robcev, pet koteninastih in dva platnena. Tri brisače. Dve flanelasti odeji, ena iz kamelje dlake. Zavijače pepelnate barve z mizastimi vzorci. Štirje jedilni prtiki. Namizni prt. Dva našiva. Štirje fesi. Šest platnenih čepic. Dva modra koteninasta ovoja, en rdeč in eden iz kremastega sukna za turban. Pavolnata progasta jopica. Kremasta in rumena prepasnica. Temnorjavo oblačilo. Kos modrega sukna.

Razen tega: Mnogo mehov ptic. Trije zemljemerski instrumenti v skrinjici. En par črnih čevljev in en par rdečih. Par nizkih škornjev. Več verskih knjig. Rokopis z naslovom "Popotni dnevnik". Vezena oblačila iz bele kamelje dlake. Plašč z modro podloženo kapuco. Temnorjav suknen plašč. Moder plašč s kapuco. Halja iz modre kotenine. Pladenj, ovit z belim platnenim prtikom. Svečnik iz medi. Železen tintnik in sipnica (posodica s sipo, ki so jo potresli na sveže pisanje).

Blizu samostana bosih avguštincev je stanoval opat Andrej Eichholzer, bivši spovednik umrle neapeljske kraljice in zdaj spovednik vojvodinje salérnske. Bolnemu Knobleharju je takoj postal dober prijatelj in je redno hodil k njemu.

Predstojnik samostana je bil takrat p. Inocencij. Bil

je tudi namestnik vrhovnega predstojnika (generalni vikar) vsega reda. On in drugi redovniki so vse storili, da bi bolnemu gostu olajšali položaj. Eden izmed samostanskih bratov je bil skoraj zmerom pri njem.

Za spovednika si je Knoblehar izprosil p. Ludovika.

Poleg dr. Zimmermanna in samostanskega zdravnika je hodil k njemu tudi najbolj sloveči neapeljski zdravnik Lucarelli. Knoblehar je čedalje bolj kašljal. Zrastla mu je vročina, v pljučih ga je zelo bolelo. Nekolikokrat se mu je udrla kri. Moral je neprestano ležati. Po nasvetu zdravnikov je prejel zakramente za umirajoče.

18. januarja mu je prefekt Kongregacije odgovoril na njegovo pismo od dne 7. januarja. Piše, da ga je zares užalostilo njegovo obolenje; upa, da si bo kmalu opomogel in bo mogel nadaljevati svoje potovanje.

Gledajoč smrti v obraz je v januarju in februarju v presledkih narekoval svojemu spovedniku p. Ludoviku italijansko poročilo o stanju osrednjeafriškega misijona. Namenil ga je kardinalu Barnabò. Kaj posebnega to poročilo ne pove. Iz njega pa diha Knobleharjeva velika ljubezen do misijona, ki ga še vedno gleda v lepi, preveč lepi luči, in njegova neutrudljiva skrb zanj.

Začenja ga z mislijo, ki mu je v njegovi bolezni stala pred očmi: »Bog nam v svoji brezmejni ljubezni pošilja življenje in smrt; v njegove najsvetejše roke je položeno hotenje ljudi.« Pravi, da je prišel v Evropo, da se s kardinalom ustno pogovori o zadevah misijona in si utrdi zrahljano zdravje. »Vsem sem vdan v Božjo voljo. To, kar me najbolj muči in boli, je misel na misijon, ne pa moje zdravje in življenje, ki sem ga skušal vsaj malo porabiti za istega Boga, ki mi ga je daroval. In ker ne vem, kaj Bog namerava z menoj, sem narekoval to poročilo, da bi moglo služiti kot vodilo in luč Vaši modrosti, ko boste določali bodočo usodo misijona.«

Zatem opiše lego treh misijonskih postaj. V glavnih potezah očrta dnevni red, po katerem se uravnava življenje in delo v njih. Vesel je, da je Bog blagoslavljal njihove napore. »Misijoni so si pridobili ljubezen vseh, ne samo domačinov, ampak tudi drugih, ki živijo med njimi.« Tisti Evropejci, ki hodijo črnice brezvestno odirat s svojo umazano kupčijo ali jih tudi lovit za sužnje, misijonarje besno sovražijo in obrekujejo. Pa kljub temu je misijon z Božjo pomočjo vedno rasel.« Na vseh treh postajah so prikupili zemljo in jo obdelali, da se bodo postaje polagoma same vzdrževale.

V Kartumu je že dovršen del nove, kamnite in obokane stavbe že izdelan. »Zdravje misijonarjev se je mnogo izboljšalo, odkar so njihova stanovanja boljša in bolj zračna; ni jim več treba stanovati v stavbi iz blata. Zrak v hiši je bolj zdrav in brez prepihov; zato ni več toliko strašnih smrtnih primerov kakor od kraja.

BRALI SMO ...

SAINT-ETIENNE-DU-ROUVRAY — Rouenski nadškof Dominique Lebrun je pri maši ob drugi obletnici umora 85-letnega duhovnika Jacquesa Hamela dejal, da je ta »bolj živ, kot je bil kdaj koli prej« in je za mnoge župljane vzornik. Spominsko pot, posvečeno njemu, bo do oktobra prehodilo več kot 20 skupin, aprila 2017 pa se je začel tudi postopek za duhovnikovo razglasitev za blaženega.

ZAGREB — V 89. letu je 25. oktobra umrl znani hrvaški duhovnik, teolog, kulturni zgodovinar in pesnik Ivan Golub. Bil je profesor dogmatike na Teološki fakulteti v Zagrebu in je kot predavatelj gostoval na številnih fakultetah po svetu. Leta 1981 je celo predaval na Sovjetski akademiji znanosti v Leningradu. Lep del svojega znanstvenega dela je posvetil duhovniku Juraju Križaniču (1618–1683), bil pa je tudi poznavalec ekumenskega dialoga.

MAGDEBURG — Škof Gerhard Feige je po smrti 22-letnega Nemca (odpoved srca), ki ji je botroval spor med dvema skupinama, pozval k umirjenosti strasti. Smrt ga je pretresla, vendar je ne smemo jemati »kot pobudo za netenje besa in sovraštva zoper tujce in drugače misleče ali celo nasilja; tudi to je obsodbe vredno.« V Köthnu je zoper takšno ravnanje 9. septembra protestiralo 200 ljudi, 2.000 pa se jih je udeležilo pohoda za umrlim Nemcem.

KAIRO — Oboroženi storilci so 2. novembra napadli avtobus s koptskimi kristjani, ki je bil na poti v samostan Anba Samuel. Ubitih je bilo najmanj sedem ljudi, dvanajst pa težko ranjenih. »Molim za žrtve – romarje, ki so bili ubiti zgolj zato, ker so bili kristjani,« je papež Frančišek dejal 4. novembra.

MJANMAR — Kardinal Charles Bo je nasilno obračunavanje mjanmarskega vojaštva s Kačini (večina od 1,7 milijona jih je kristjanov, 116.000 katoličanov, mjanmarski vojaki jih napadajo od leta 2011) primerjal s preganjanjem muslimanske manjšine Rohinga. Vojaki bombardirajo in požigajo kačinske vasi, posiljujejo ženske, rušijo cerkve, kmete izkoriščajo kot sledilce min oz. obrambni ščit.

VATIKAN — Papež se je 9. novembra srečal s patriarhom vzhodne asirske Cerkve Mar Gewargisom III. V skupni izjavi sta spomnila na dramatičen položaj kristjanov na Bližnjem vzhodu zaradi vojn in preganjanj. K ukrepanju sta pozvala mednarodno skupnost in poudarila, da je zaradi vedno težje situacije vedno bolj potreben tudi medverski dialog. Izrazila sta hvaležnost za delo mešane Komisije za teološki dialog med obema cerkvama. »Ta komisija, ki je sad dialoga, kaže, da razlike v teološki praksi in disciplini niso vedno ovira za edinstvo,« je dejal papež Frančišek.

UKVE — V 79. letu starosti je po dolgi bolezni umrl "varuh slovenstva v Kanalski dolini" duhovnik Mario Gariup. Rojen je bil leta 1940 v Topolovem v Beneški Sloveniji, v duhovnika je bil posvečen leta 1965. Od leta 1974 je bil župnik v Ukvah in Ovcji vasi in od leta 1999 tudi v Naborjetu in Lužnicah.

DUNAJ/KÖNIGSTEIN — Mednarodna dobrodelna organizacija Cerkev v stiski je letos s tremi milijoni evrov podprla 40 projektov v Siriji. Z denarjem bo pomagala pri obnovi domov, zdravstveni oskrbi, izobraževanju in pomoči otrokom in mladim.

VARŠAVA — Z zahvalno mašo so 11. novembra začeli slovesnosti ob 100. obletnici poljske neodvisnosti. Pri maši v cerkvi Božje previdnosti je predsednik Duda prižgal svečo, ki jo je papež Pij IX. leta 1867 namenil svobodni Poljski. Navzoči so z aplavzom pozdravili papeževo sporočilo, ki ga je prebral kardinal Kazimierz Nycz. V njem je Frančišek Poljakom zaželel, naj »v edinstvi in miru dobro izkoristijo dragoceni dar svobode.«

KAIRO — Muslimani smejo za božič in za druge praznike kristjanom čestitati in izmenjati darila, se glasi fatva (pravno stališče muftija ali muslimanskega pravnika), ki jo je izrekla mošeja Al Azhar v Kairu. To je prva uradna presoja te ustanove, ki dovoljuje izraze spoštovanja ob nemuslimanskih praznikih. Povod za fatvo so bila svarila konservativne muslimanske duhovščine pred takšnimi voščili.

KAIRO — 5. januarja, dva dni pred koptskim božičem, je policist izgubil življenje, ko je pred cerkvi-jo v predmestju Kaira razstavil bombo, najdeno v torbi na bližnji strehi. O najdbi je policijo obvestil imam tamkajšnje mošeje. Dva druga policista sta bila ranjena. Koptski papež Tavadros II. je obžaloval policistovo smrt in pohvalil njegovo hrabrost.

VIDEM — 1. februarja so predstavili novo izdajo Svetega pisma v furlanskem jeziku. Prevod sta več desetletij pripravljala duhovnika Checo Placerean in Toni Beline. Prvi furlanski prevod je izšel leta 1997.

KAIRO — Svet katoliških patriarhov in škofov v Egiptu je napovedal novo spletno stran Katoliške cerkve v tej državi: catholic-eg.com. Na njej naj bi po obnovi in razširitvi objavljali novice, razčlenbe in komentarje o Cerkvi ob Nilu. Katoliških Koptov je v Egiptu zelo malo (170.000), a imajo pomembno vlogo pri izobraževanju, v socialni in zdravstvu, upravljajo 170 šol, več deset bolnišnic in klinik.

BUDIMPEŠTA — Madžarski škofje so rojake pozvali, naj darujejo za preganjane kristjane po vsem svetu. Vsak še tako majhen dar jim bo pomagal pri vračanju v njihove rodne kraje.

CAMPOBASSO — Nadškof Giancarlo Maria Bregantini je pohvalil prizadevanja italijanskih oblasti za omejitev odprtja trgovin ob nedeljah in praznikih. Podpredsednik italijanske vlade Luigi Di Maio je namreč napovedal, da naj bi do spremembe zakona prišlo še to leto. Nadškof Bregantini je spremembo zakona pohvalil kot "Božjo milost". Odločitev italijanske vlade je podprla tudi Italijanska škofovska konferenca.

WASHINGTON — Jezuitska revija *America* poroča, sklicujoč se na ugotovitve raziskave *U. S. News & World Report*, da je bilo kar pet jezuitskih univerz uvrščenih med sto "najboljših narodnih univerz". Najvišje mesto so prisodili univerzi Georgetown (22.), Boston College se je uvrstil na 38. mesto, univerza Fordham na 70., univerza v San Franciscu na 96. mesto.

BONN — Po poročanju revije Spiegel in drugih nemških javnih občil je v letih od 1946 do 2014 bilo 3.677 spolnih napadov najmanj 1.670 duhovnikov in redovnikov na mladoletnike. Nemški škofje so že napovedali, da bodo ugotovitve obsežne raziskave predstavili 25. septembra na zasedanju svoje škofovske konference v Fuldi. Po uradni statistiki kriminalnih dejanj je v Nemčiji vsako leto okrog 12.500 primerov spolnih zlorab mladoletnikov.

SANTIAGO — Laiška organizacija v čilenski škofiji Osorno ("Laicos de Osorno") je pozvala santiaškega nadškofa kardinala Ricarda Ezzatija, naj odstopi z nadškofovskega sedeža, saj je v primeru spolnih zlorab izgubil že toliko ugleda, da ne more biti več na čelu nadškofije z več kot šestimi milijoni vernikov. Pred kratkim so oblasti prijele nekdanjega kanclerja Oscarja Munozza Toleda, sumijo ga spolnih zlorab več mladoletnikov. Kardinal Ezzati je po tem izjavil, da čuti veliko bolečino prizadetih in njihovih družin ter da bo vodstvo nadškofije sodelovalo s pravosodnimi oblastmi.

MURSKA SOBOTA — Po spodrsrljaju, ki si ga je v noči na 8. februar privoščil šef mariborskih kriminalistov Robert Munda, ko so ga kolegi zasačili pijanega v prometu, je za podoben škandal čez dva tedna poskrbela predstavnica pravosodja, po naših neuradnih podatkih okrožna državna tožilka Anica Šoštarič, zaposlena na tožilstvu v Murski Soboti. Alkotest je pokazal vsaj dva promila alkonola v organizmu, kar je štirikratna še dovoljena količina.

BRUSELJ — Samo termoelektrarna Ugljevik v BiH izpusti več žveplovega dioksida kot vse nemške termoelektrarne skupaj. Zastarelih termoelektrarn je še 16 v Srbiji, Makedoniji, Črni gori in Kosovu, zrak pa zastrupljajo do Španije, Egipta in Ukrajine.

LJUBLJANA — Za novega nuncija v Sloveniji je bil imenovan francoski nadškof Jean-Marie Antoine Joseph Speich. Rodil se je v Strassbourgu 15. junija 1955, v duhovnika je bil posvečen 9. oktobra 1982. V letih 1986 do 2008 je služboval na nunciaturah na Haitiju, v Nigeriji, Boliviji, Kanadi, Nemčiji, Veliki Britaniji, Egiptu, Španiji in Andorri ter na Kubi, v letih 2008 do 2013 pa na Državnem tajništvu v Vatikanu. 24. oktobra 2013 je postal nadškof in bil nuncij v Gani, od tam pa pride v Slovenijo. Govori francosko, nemško, angleško, italijansko in špansko. Nunciaturu v Ljubljani bo prevzel sredi maja 2019.

MANAGUA — Ernesta Cardenala, 94-letnega nikaragovskega duhovnika, teologa osvoboditve in pesnika je papež Frančišek razrešil cerkvenih kazni po petintridesetih letih, odkar ga je sv. Janez Pavel II. suspendiral zaradi delovanja v sandinistični vladi.

DUNAJ — Avstrijska vlada je sklenila, da bo veliki petek v tej državi praznik za vse, vendar samo polovica dneva, od 14. ure naprej. Takšna naj bi bila kompromisna rešitev, potem ko je Evropsko sodišče 22. januarja nasprotovalo prvotnemu predlogu vlade, da bi bil veliki petek plačan praznik samo za pripadnike nekaterih krščanskih cerkva. Evangeličanska cerkev tej odločitvi močno nasprotuje, dunajski nadškof Christoph Schönborn pa je odločitev vlade označil kot "še ne dozorelo".

BERN — Švicarski svet je nedavno izglasoval zakon, na podlagi katerega bi država lahko vrnila teroriste v države izvora, tudi če jim tam grozi smrtna kazen ali mučenje.

VATIKAN — Duhovne vaje rimske kurije s papežem je letos vodil Bernardo Gianni, opat benediktinske opatije San Miniato al Monte v Firenzah. Govoril je o evangeljskem pristopu k mestu in urbanim problemom, molitvi in bratstvu.

BANGUI — V prestolnici Centralnoafriške Republike so 1. marca odprli novo otroško bolnišnico. Projekt je financiral papež sam ob pomoči italijanske pediatrične bolnišnice Bambino Gesù.

CHÂLONS-EN-CHAMPAGNE — Sodišče je 27. februarja zakonca Martin zaradi krive obdolžitve duhovnika François-Jérôme Leroyja iz skupnosti *Foyer de charité* (Ognjišče ljubezni) v kraju Baye obsodilo na tri mesece pogojnega zapora in 500 evrov kazni. Sedemdesetletnika sta duhovnika obtožila "neprimernih dejanj" do otrok in trdila, da poznata žrtve. V sedemmesečni preiskavi, ki je sledila, so domnevne žrtve obtožbe ovrgele kot neutemeljene. Po mnenju tožilca je treba oprati duhovnikovo čast, pa tudi zavarovati resnične žrtve pedofilije, kar je mogoče le tako, da se ovržejo krive obtožbe.

UTRECHT — Cerkev sv. Katarine v Utrechtu, za katero je župnijski svet načrtoval zaprtje in prodajo, ostaja odprta in bo še naprej stolnica, je 2. marca sporočil nadškof Wim Eijk. Po besedah nadškofa Wima Eijika za zaprtje ni bilo zadostne podpore: nasprotovanje tej zamisli, izraženo s peticijo, se je pojavilo v župniji in zunaj nje, upoštevati pa je prav tako treba pomen stolnice kot sedeža metropolije.

TORONTO — Svetovno znani profesor klinične psihologije Jordan Peterson, ki ga poznamo kot pisca uspešnice *12 pravil za življenje*, je 28. februarja sporočil, da se bo 19. aprila v Torontu besedno soočil s slovenskim filozofom Slavojem Žižkom pod naslovom *Sreča: Kapitalizem vs. marksizem*. Da je pripravljen na dvoboj z Žižkom, je Peterson povedal že novembra ob obisku v Ljubljani, kjer je predaval na povabilo Založbe Družina.

SRINAGAR — V pokrajini Kašmir med Indijo in Pakistanom je 2. marca v medsebojnem obstreljevanju umrlo več civilistov. Prebivalci mejnega območja bežijo v strahu pred stopnjevanjem konflikta, ki se je sprožil po indijskem zračnem napadu na oporišče teroristične skupine na ozemlju Pakistana konec februarja. Od razglasitve neodvisnosti leta 1947 sta bili državi že trikrat v vojni.

WELLINGTON — Po terorističnem napadu v mošeji v Christchurchu na jugu Nove Zelandije so predstavniki Cerkve v Indiji, Indoneziji in Maleziji izrazili zaskrbljenost, da bi islamistične skupine utegnile načrtovati maščevalne napade.

NEWCASTLE — Zaradi prikrivanja primerov spolnih zlorab se je Anglikanska cerkev izrekla za razrešitev škofa Richarda Applebyja, kar pomeni, da so mu odvzete vse pravice, razen pravice župljanja. Applebyju očitajo, da na mestu pomožnega škofa v škofiji Newcastle leta 1984 ni uvedel nobenih ukrepov proti duhovniku, ki je bil obtožen zlorabe.

SLOVENSKI ROMAR

BOŽJEPOTNIŠTVO NE POZNA MEJA

VERA KOT ROMANJE

Zelo obsežno razlago oziroma metaforizacijo romanja daje Frère Jean de Taizé v knjigi *Le chemin de Dieu biblique sur la foi comme pèlerinage (Božja pot. Biblična študija o veri kot romanju)*. Taizé, oktober 1983.

V knjigi beremo, kako je v stari zavezi Bog svoje ljudstvo zmerom znova pozival, naj se odpravi na pot, začeni s praočeti (Abraham) preko Mojzesa, ki je popeljal izraelsko ljudstvo iz Egipta v Kanaan, in prerokov, med babilonsko sužnostjo in po njej. Ta temeljna struktura vere kot poti prehaja in se končuje v Kristusu. Bog sam nastopa v tej knjigi kot romar, ki je s svojim ljudstvom nepretrgano na njegovi poti. Pisatelj tega zanimivega religioznega dela poudarja, kako je človek stalno poklican, da se razgleduje po novih obzorjih, da se odpravi za njimi in je tako rekoč stalno na poti. Na tej poti je človek kot romar v veri, pri čemer vera vključuje tudi upanje in ljubezen.

RAZNI TIPI ROMANJ V SREDNJEM VEKU

Srednjeveška romanja določajo razni nagibi in sledijo duhovnim in verskim tokovom, ki delujejo na raznih ravneh.

Romanje iz pobožnosti

Romanje je pomenilo najprej asketsko vajo, prelom s svetom, odhod iz domačega kraja. Zato je vodilo v prostovoljno izgnanstvo in to podobo romanja so včasih, predvsem na koncu srednjega veka, na sploh uporabljali za označitev človeškega življenja. Romanje je pomenilo najprej potovanje brez natančno določenega cilja, vendar so romarji kmalu poskušali priti v kraje, ki so bili posvečeni z Jezusovim delovanjem ali pa so imeli relikvije svetnikov. Med temi kraji je bil Jeruzalem zmerom najpomembnejši in prav v Jeruzalemu se je v 14. in 15. stoletju razvila liturgija, ki posreduje obliko Jezusovega čaščenja. Rim, ki je bil prebivalcem evropskega zahoda dosti bližji, je tekmoval z Jeruzalemom v srednjem veku in predvsem ob koncu 13. stoletja. Leta 1300 so v Rimu vpeljali sveto leto, ki je romarjem omogočalo dostop h grobovom apostolov, tedaj so bili deležni tudi odpustkov za svoje grehe. Odslej se ta svetoletna romanja ponavljajo na določeno število let.

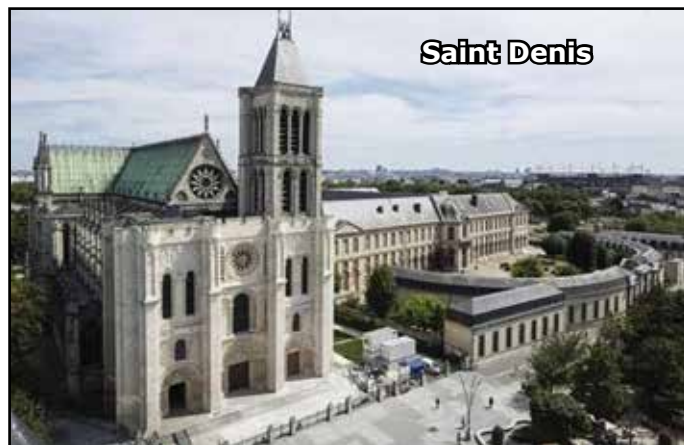

**Spominska podobica
in dar
steklenička
za parfum**

Romanje k svetinjam svetnikov je bilo za večino božjepotnikov povezano z željo, da bi si izprosili zdravje in pomoč v raznih stiskah in težavah. Prenosi relikvij so se na Zahodu množili od 7. stoletja dalje. Posledica tega so bila zidanja številnih romarskih

cerkva. Ta tip romanja se je razvijal in spreminjal skozi ves srednji vek: do srede 13. stoletja so prihajali romarji, ki so iskali ozdravljenja z dotikom relikvij. Pozneje so se verniki bolj nagibali k zahvalnim romanjem, potem ko so se že doma priporočili svetnikom. Oboji so prinašali žrtvene darove in iz zaobljube – ex voto: sveče, voščene figure, včasih tudi predmete velike vrednosti, ki so tako bogatili nekatere božjepotne cerkve. Domov gredoč so romarji nosili "romarska znamenja", spominske plakete z vgravirano podobo svetnika, spominske podobice ali simbole, ki so označevali posebnosti obiskane božje poti.

Politično in nacionalno romanje

Papeži, cesarji in kralji so se seveda iz drugih nagibov odpravljali na romanja. Predvsem kronane glave so v romanju združevali politično korist in blagor svoje duše. Z božjo potjo so si pri svojem zaščitniku v nebesih hoteli zagotoviti opravičilo za svoja dejanja, ki največkrat niso bila pravična, in podporo za prihodnje politične cilje. Vladarji so se odpravljali na božjo pot, preden so se z nasprotniki spoprijeli v vojski; po zmagi so se na romanju zahvalili za pomoč. Romarsko središče je bilo večkrat tudi kraj kraljeve ali cesarjeve smrti. V srednjem veku je imela vsaka vladarska hiša svojega svetnika zavetnika. V Franciji se je dinastija Kapetingov

postavila pod varstvo svetega Denisa (Dionizija), ki je bil hkrati zavetnik francoskega kraljestva in je še dandanašnji zavetnik Francije. Mesto Pariz pa časti kot svojo patrono sveto Genovefo. Na Dionizov grob so Franczi nekoč veliko romali. Kralj Dagobert je dal prenesti svetnikove kosti v cerkev benediktinske opatije Saint Denis, ki je postala eno največjih romarskih svetišč v Galiji in pozneje nekakšna narodna grobnica, kjer so pokopali skoraj vse francoske kralje. Druga francoska vladarska hiša – Valois – pa se je zaupala svetemu Mihaelu; na Mont Saint-Michel je vodila slovita božja pot. Nemški cesarji in kralji so si na začetku 13. stoletja izbrali za zavetnike svete Tri kralje, katerih svetinje so leta 1164 prepeljali v Köln. Tako je postal Köln eno največjih in najbolj znanih božjepotnih svetišč v Evropi.

Romanje za drugega, posmrtno in nadomestno romanje

Ker so zaobljubo o romanju imeli za prenosno, se je od začetka 14. stoletja razširilo posthumno, to je posmrtno romanje, ki ga je pokojnik zaukazal sorodnikom, ker zaobljubljenega romanja ni mogel sam opraviti. Nadomestno romanje je omogočilo, da se je izoblikoval stan poklicnih romarjev, ki so jih plačevali po ustaljeni tarifi. Zlasti gornja, premožnejša plast, se je posluževala te možnosti. S tem se je izognila težavam in nevarnostim romarske poti, a je kljub temu računala na blagoslov, ki naj ga tako dejanje prinese.

Pravni red romanja

Božjepotništvo ali romanje je zahtevalo določen pravni red, romar je imel določen pravni status, ljudje so se torej odpravljali na romanje tudi iz raznih pravnih nagibov. Tako so nastali čisto posebni odnosi med romanjem in pravom.

Spričo številnih romanj je nenavadno, da splošni cerkveni red navaja razmeroma malo predpisov o romanju. Kje je vzrok za to? Cerkev je na romanje gledala kot na zasebno zadevo vernikov. Če pregledamo zbirko starih cerkveni odredb oziroma cerkvene zakonodaje v Corpus iuris canonici, izvzemši posamezne odloke, najdemo le malo ustreznih predpisov. Rituale Romanum, izšel je leta 1614, ki ni bil splošno obvezen in ni mogel spodriniti škofijskih ritualov (obrednikov), a se je vendarle hitro razširil, pravi, naj romarji, posamezniki ali skupina, izprosijo od svojega škofa ali župnika odprto pismo ali pisno priporočilo. Poleg tega naj na romanju opravijo spoved, se udeleže maše in se obhajajo. Nadzor nad romarskimi kraji in romarji imajo škofje tistega kraja, kamor verniki romajo. Škof tega ali onega romarskega kraja ima pravico, da sramotna ali nepotrebna romanja prepove.

Codex Iuris Canonici, Cerkveni zakonik iz leta 1917, je imel eno samo določbo o romanjih. V kanonu 2313 je poleg vindikativnih in poboljševalnih kazni navajal kot posebno obliko cerkvenega kazenskega sredstva nálog o opravljanju božje poti. V novem Cerkvenemu zakoniku iz leta 1983 je ta kanon odpadel. Zato pa so kanoni 1230-1234 namenjeni božjepotnim svetiščem, ki so cerkvenopravno dovo-

ljena in v katerih »naj se vernikom obilneje oskrbijo sredstva odrešenja, s tem da se skrbno oznanja Božja beseda, primerno goji liturgično življenje, zlasti z obhajanjem evharistije in svete pokore. Poleg tega naj negujejo odobrene oblike ljudske pobožnosti« (kan. 1234, §1).

Drugi kanoni o božjepotnih svetiščih navajajo naslednje določbe:

Kan. 1230 – Božjepotno svetišče se imenuje cerkev ali drug svet kraj, kamor zaradi posebne pobožnosti z odobritvijo krajevnega ordinarija romajo številni verniki.

Kan. 1231 – Da se božjepotno svetišče lahko imenuje narodno, mora to potrditi škofovska konferenca; da se lahko imenuje mednarodno, je potrebna potrditev Svetega sedeža.

Kan. 1232, §1 – Krajevni ordinarij je pristojen za potrditev statuta škofijskega božjepotnega svetišča; samo Sveti sedež pa za statut mednarodnega božjepotnega svetišča.

§2 – V statutu naj se določi zlasti namen, oblast predstojnika, posest in uprava premoženja.

Kan. 1233 – Božjepotnim svetiščem se lahko podelijo privilegiji, kadar se zdi, da to svetujejo krajevne razmere, veliko število romarjev in zlasti blagor vernikov.

Kan. 1234, §2 – Znamenite zaobljubljene dragocenosti ljudske umetnosti in pobožnosti v božjepotnih svetiščih ali v prostorih, ki so njim pridruženi, naj se hranijo in varno čuvajo.

Še vedno pa so ostale v veljavi pravne smernice, ki jih je izdala Koncilna kongregacija 11. februarja 1936 in ki poudarjajo, da naj se pri vsakem romanju ohrani njegov verski značaj. Glede na to ima izključno duhovna oblast pravico, da dovoljuje romanja, jih pospešuje in vodi. Duhovno vodstvo naj bo zaupano duhovniku. Navadno imajo božjepotne cerkve ugodnost ali posebno, izjemno pravico, ki jim dovoljuje lastno votivno (zaobljubljeno) mašo. Duhovniki, ki imajo v domači škofiji pravico spovedovanja in spremljajo ali vodijo romarje v Rim, imajo tudi tam spovedno pravico. (To zadnje je postalo brezpredmetno, saj kan. 967, §2 ZCP 1983 pravi: »Tisti, ki imajo pravico za redno spovedovanje zaradi službe, ali zato, ker jim jo je poveril ordinarij kraja, kjer so inkardinirani, ali kraja, kjer imajo domovališče, lahko to pravico uporabljajo povsod, razen če bi v posameznem primeru krajevni ordinarij temu ugovarjal ...«)

Sinode ali posamezne cerkvene ustanove so v raznih časih in v raznih škofijah izdajale ustrezne odloke in navodila o romanjih.

Na področju *svetne zakonodaje* glede romanja je treba poudariti, da je ta izdajala razne določbe za varnost romarjev, za omejitve ali celo prepoved romanj. Karolinški kapitulariji in odloki o deželnem miru so ščitili romarje. Že znana Lex Baiuvariorum, iz 8. stoletja izvirajoča ljudska zakonodaja Bavarcev, je poznala pravno zaščito romarjev. Španski kralj Alfonz IX. je v letih 1228 in 1229 izdal dva obsežna odloka o zaščiti romarjev, ki so hodili na božjo pot v Santiago. Za njim je Alfonz X. Kastiljski izdal v letih

1256 in 1265 odločbe za posebno zaščito romarjev. Na Vzhodu je romarstvo dalo pobudo za ustanovitev mednarodnopравnih združenj z namenom, da ščitijo tako kristjane, ki so romali v Sveto deželo, kakor tudi mohamedanske romarje v Meko.

Znana legenda, ki pripoveduje, kako je bil po krivici obsojeni romar na grob sv. Jakoba v Komposteli čudežno rešen, potrjuje prepričanje, da tudi Božja previdnost sama varuje romarje. Romarje so pravno ščitile tudi številne ustanove in združenja. Ker beseda zakona o strogem kaznovanju tistih, ki so romarja kakorkoli nadlegovali, seveda ni zadostovala, so se organizirali določeni katoliški redovi prav z namenom zaščititi božjepotnike. Iz 12. stoletja je znan red sv. Jakoba, katerega pripadniki so se imenovali vitezi rdečega meča. Romarske poti so se zaradi nevarnosti ropa večinoma izogibale glavnih cest. Označevale so jih kamnite skulpture, kupi kamenja, zgrajeni v obliki piramide, križi in granitni bloki; obstajali so tudi vodniki. Vozlišča so se tvorila na prelazih in ob mostovih, kjer so po navadi gradili hospice ali gostišča. Ta so bila praviloma za dan hoje oddaljena eno od drugega. V sklopu gostišča so bili kapela, kopališče in spalnice. Tako so ponekod nastali obsežni kompleksi, ki so vključevali več hospicev in tudi več cerkva. Romarje je na bližino zavetišča ali gostišča opozarjalo zvonjenje. Po obveznem umivanju nog so obdedovali, pri čemer je bila količina hrane, kruha in vina natančno določena. Številni hospici so bili postavljeni pod varstvo sv. Jakoba, patrona romarjev.

Vsaka država oziroma dežela je izdajala svoje odloke, s katerimi je predpisovala pravni red za romarje in božjepotništvo sploh. V Franciji so leta 1671 izdali odlok, s katerim je bilo prepovedano romanje zunaj meja kraljevine brez škofovega dovoljenja, potrdila župana ali pristojnega uradnika in privoljenja najbližjih sorodnikov. Romar, ki so ga zasačili brez teh potdil, je bil postavljen pred sramotni steber, ob ponovni kršitvi odloka je bil bičan in če je hotel brez potdil romati v Kompostelo, Loreto ali kam drugam, je bil obsojen kot potepuh, klatež. Več poznejših odlokov ponovno potrjuje edikt iz leta 1671, zlasti razglas od dne 1. avgusta 1738, v katerem je bilo tistim, ki bi se ne ravnali po ediktu, zagroženo celo s kaznijo na galeji. Načelno pri tem ni šlo toliko za romanje, kakor za zatiranje beračenja in potepuštva, ki sta bila večkrat povezana z romanjem, kar med drugim izpričuje tudi grožnja z galejo. Ta je bila namreč značilna kazen za klateže.

Kronike frankovske dobe govore o "habitus peregrinorum", s čimer sta mišljena pravni položaj romarja in njegova zunanja podoba. Romarska obleka je označevala romarja kot takega (signa peregrinationis), romar je dobil božjepotni znak ali znamenje v svoji župnijski cerkvi, duhovnik pa je po določenem obredu blagoslovil romarske insignije (znamenja stanu). Ta navada je zelo pogosta od prve polovice 11. stoletja dalje in je nastala pod vplivom križarskih vojsk po "Benedictio ad crucem". Z darovi cerkvam in samostanom so se romarji pogosto zahvaljevali za romarski blagoslov. Romar je imel pravico do prenočišča, ognja, vode in kruha. Na romanju je užival posebno zaščito. Kdor ga je ranil ali celo umoril, ga je doletela zelo huda kazen, celo smrtna. Premoženje romarjev, ki so romali v Rim ali v Sveto deželo, je bilo za čas njihove odsotnosti

pod apostolskim varstvom. Med njihovo odsotnostjo, zlasti v zahodnih evropskih deželah, njih in njihovega premoženja sodišče ni smelo obravnavati; bili so izvzeti od pregona, njihove dediščine niso smeli razdeljevati, če niso tega pred odhodom v oporoki posebej določili. Cela vrsta kanonskih določb srednjeveških koncilov potrjuje in govori o pravnem položaju romarjev. Romar je bil oproščen carine in je bil deležen še drugih davčnih olajšav, kot potrjujejo zlasti številni italijanski statuti. Nasprotno pa so v Nemčiji, drugače kakor v dobi Karla Velikega, praviloma morali plačati spremljevalno carino prav tako kakor drugi popotniki. O pravnem položaju romarjev je toliko raznih določb, izjem in predpisov, da bi zapis o tem terjal posebno obravnavo. Na romar-

skem cilju – v večini primerov sta bila v srednjem veku to Santiago de Compostela in Rim – so morali romarji izpolniti določene formalnosti. Grešniki so z romanj morali prinesiti spovedne listke, to je pisna, navadno v formularjih tiskana potrdila duhovnika o opravljeni spovedi. V Rimu je izdajal spovedne listke od papeža imenovani poenitentiar (penitenciar je spovednik, ki podeljuje odvezo v posebnih primerih). Izgubljeni spovedni lisek je lahko nadomestila romarjeva prisega, da je opravil romanje in s tem združeno spoved. Za nekatere božjepotne cerkve so bile romarjem predpisane dajatve v svečah, vosku, za maše in druga darila.

Od 16. in 17. stoletja dalje je začelo ponehovati romanje v daljne dežele in so se romarji posvetili predvsem domačim božjim potem.

Santiago de Compostela

JEZUS V SVOJEM ČASU

SIN ČLOVEKOV, SIN BOŽJI

MESIJANSKA ZAVEST

Ali je Jezus vedel za Božjo navzočnost v sebi? Ali, da govorimo določneje, ali je izjavil, da je Bog? Veliki izraelski preroki so vedeli, da so preroki in so se tega včasih celo branili. Jeremija je na primer ponovno zapisal, da ga je Večni prisilil, da je morala njegova volja popustiti najvišji volji, ki ga izpostavlja roganju in udarcem (Jer 20,7-11). Vsi ustanovitelji ver so skušali pokazati svoj odnos do božanstva, ki so ga oznanjali: Mohamed je trdil, da je Alahov odposlanec, njegova priča. Ali je Jezus, začetnik krščanske vere, ki uči, da je učlovečeni Bog, tudi sam izjavil, da je to?

Najnovejša nekatoliška kritika, ki se je odtrgala od fantazij M. L. Couchouda, za katerega Kristus sploh ni živel, se nagiba danes k trditvi, da resnični in zgodovinski Jezus ni govoril, da je Mesija, niti da je Sin Božji. Ko se opira na besedilo Apostolskih del (2,36): »Tega Jezusa, ki ste ga vi križali, je Bog naredil za Gospoda in Mesija,« zanikuje, da bi Jezus imel v sebi mesijansko, še bolj pa Božjo zavest. Nekateri menijo, da je moglo učencem vstajenje razodeti božanstvo njihovega Učenika, drugi pa preprosto trdijo, da je Jezusovo "pobožanstvenje" del prvotne krščanske občine, ki je verovala, da je Mesija in Sin Božji, ki je vstal od mrtvih. Jezus je iz tega gledišča prerok, ki mu njegovo delo ni uspelo, znal si je pa osvojiti ljubezen peščice vernikov: »Njihova ljubezen in zaupanje ga je vrnilo v življenje in mu zagotovilo bodočnost.« Tako bi torej, podobno začetnikom, o katerih govori Nietzsche, »katerih edina vloga je, da prižgo ogenj,« Jezus bil samo iskra, iz katere bi potem apostoli, predvsem Pavel, razpihnili krščanski požar.

Treba je priznati, da so te teorije zelo neprepričljive. Kadar mora kritik razglasiti za "sumljive" vse spise, ki ga motijo, je bralec v zadregi. Če vzamemo Jezusa, kakršen se nam kaže v evangeliju, se zde iskreno mislečemu bralcu te razlage očitno brez podlage. Ne samo Jezusova ljubezen do bližnjega,

ki je nikoli ne bo dosegel nihče, ki je iz krvi in mesa, tudi njegovo dostojanstvo, njegov pogum, njegova svetost pripadajo bitju, ki je več kot človek. Primerjajmo ga samo z Mohamedom!

Muslimanski prerok se je dal od Alaha pooblastiti, da se ne bo držal postav, ki jih je sam razglasil o zakonu, ter se bo poročil z vsemi ženskami, ki jih bo poželel (čemur se v resnici ni odrekel!). Jezusovo življenje pa je prav tako pričevanje kakor njegova beseda, in evangelij prav tako kakor nauk, o katerem govori, zgled življenja, katerega opisuje. Med tem, kar v Božjem imenu govori in med tem, kar dela, ni nobene razpoke, nobenega prepada. Največji svetniki, ki, kakor pravi pregovor, »greše sedemkrat na dan,« niso nikoli dosegli te popolne istovetnosti.

te popolne istovetnosti.

S tem pregovorom ne mislimo razrešiti malega vprašanja iz nračnosti. V nasprotju s tem, kar trdi zelo zakoreninjeno izročilo, vemo, da teh besed ni v Svetem pismu. V Pregovorih (24,16) je samo rečeno: »Kajti sedemkrat pade pravični in spet vstane, krivični pa se spotikajo v hudobijo,« s čemer se zdi, da je govor le o nesrečah, o stiskah, ne o grehah.

Že vsaka posamezna poteza splošnega Jezusovega ravnanja je razodetje. Kadar govori svojim učencem o Bogu, svojega ravnanja nikoli ne istoveti z njihovim.

Celo njegova govorica daje jasno čutiti, da ni človek, podoben drugim, ampak da uživa posebne pravice. Govori jim o "vašem Očetu", uči jih njihove molitve "Oče naš", toda, kadar govori o sebi in o Bogu, pravi "moj Oče". Razlika je gotovo hotena, ker jo vidimo v vsem evangeliju.

Ali je rekel sam o sebi, da je Mesija? Celoten vtis, ki ga zbuja evangelij, povsem očitno narekuje pritrdilen odgovor. Da, Jezus pravi, da je Mesija, in to oznanjajo vsi okoli njega. "Mesijanska zavest" je v njem popolnoma trdna že od začetka njegovega javnega delovanja in ko se je začela drama ob koncu zapletati, občutek grozeče nevarnosti Jezusa ni nag-

Je to njegova resnična podoba?

nil do tega, da bi jo zatajil. Vendar pa se istočasno – in v tem je zapletenost – zdi razodetje mesijanstva skrivnost. Jezus dopušča, da sije njegova slava kot Božjega poslanca, obenem pa skuša vplivati na ljudi, naj bi o tem molčali. Tradicionalna razlaga katoliških bogoslovcev se zdi najbolj logična: Jezus hoče polagoma razodeti svoje poslanstvo. Njegovi najboljši prijatelji ga ne razumejo. Šele vstajenje jim bo odprlo oči. Razlaga je resnično veličastna: kot nosilec čudovite skrivnosti ima človek Jezus moč, da molči, da polagoma razodeva dostop do teh skrivnosti, da se ne bi njegovi motili o njihovem smislu, ko vendar ve, za kakšno ceno bo odkupljeno poslednje razodetje. Enega od dokazov za resničnost te razlage bi mogli najti v dejstvu, da zli duhovi prvi razkrivajo Jezusovo mesijanstvo (Mr 1,24; 3,11), kot da bi hoteli motiti njegov načrt.

Potrebno pa bi bilo še razložiti, zakaj je Jezus v začetku svojega javnega delovanja včasih hote zanemaril to pravilo molka in postopnega razodetja svojega poslanstva. Zakaj je razodel, kdo je, Samarijanki? Ker v tuji deželi to ni bilo važno. Zakaj je v prizoru v nazareški shodnici tako jasno povedal, kdo je? Ker je bil prepričan, da ga ne razumejo, kar je nato dokazal srd njegovih rojakov. Priznati moramo tudi, da se je Jezus kot človek prilagodil okoliščinam ter morda tudi misliti na dejstvo, da evangelisti, ki se ne menijo dosti za časovno zaporedje, ne govore o vseh dogodkih iz Kristusovega življenja na njihovem pravem mestu. Nekaj je gotovo: v usodnem trenutku, ko je zanj vse odvisno od te trditve, se Jezus niti trenutek ne obotavlja: »Véliki duhovnik ga je znova vprašal: »Si ti Mesija, Sin Slavljenege?« Jezus mu je odvrnil: »Jaz sem. In videli boste Sina človekovega sedeti na desnici Moči in priti z oblaki neba« (Mr 14,61).

Izraz "Sin človekov", ki ga uporablja Jezus v odločilnem trenutku, je spadal k skrivnosti mesijanskega razodetja. Bil je izrazito semitski način govorjenja, tradicionalen tudi v hebrejščini in aramejščini. V hebrejščini ben-adam, v aramejščini bar-naša ne pomeni nič več kakor človeka, sina človekovega,

človeka, rojenega iz človeka. Ali je hotel Jezus, ki ga stalno uporablja, ko hoče označiti sebe, s tem poudariti človeško stran svoje narave, hotel, da bi njegovi verniki čutili, da je resnično podoben njim vsem? Gotovo. Beseda pa je obenem imela še drug, skrivnosten pomen. Pri Ezekielu, kjer jo srečamo nič manj kot štiriindevetdesetkrat, se zdi da istočasno pomeni preroka kot predstavnika vsega človeštva, človeka v samem sebi, ter daje čutiti nasprotje med Božjim veličastvom in slabotnostjo orodja, ki ga uporablja. Pri Danielu se zdi, da je pomen besede še jasnejši: »V nočnih videnjih sem gledal: Glej, skupaj z oblaki neba je prihajal nekdo kakor sin človekov; dospel je do Staroletnega in privedli so ga predenj. Njemu je bila dana oblast, čast in kraljestvo, in vsa ljudstva, narodi in jeziki so mu služili. Njegova oblast je večna oblast, ki ne preide, in njegovo kraljestvo, ki ne bo uničeno« (Dan 7,13). Tudi drugi judovski spisi, na primer Knjiga drugega Henohovega videnja, so govorili o »sinu človekovem, ki ima pravico in bo razodel skrivnosti noči.« Prispodoba je preživela celo velike nesreče, ko se je v letu 70 po Kr. zrušil Izrael, in Apokalipsa 4. Ezrove knjige ohranja isto sliko. Vendar pa se zdi zelo verjetno, da je bil v Jezusovih časih mesijanski pomen izraza jasen samo majhnemu številu poslušalcev, tistim, ki so se temeljito ukvarjali z apokaliptičnim slovstvom, medtem ko so drugi razumeli samo običajni pomen tega izraza. Gotovo je prav tu pravi razlog, zakaj je Jezus tolikokrat uporabljal ta zagonetni izraz: razumeli so ga samo tisti, ki »so

imeli ušesa za poslušanje.« Preobremenjen z judovskimi spomini, nerazumljiv za Grke in Rimljane, je nato izginil iz Svetega pisma, razen iz evangelija: v Apostolskih delih ga zasledimo enkrat (7,56) in v Razodetju dvakrat (1,13 in 14,14). Sveti Pavel ga ne uporablja nikoli.

"Sin človekov" je bil torej na najvišji ravni način za izražanje, ki je povedal isto kakor beseda "Mesija" v dveh pomenih, v pomenu veličastva in v pomenu trpljenja. Videli smo in bomo še videli, kako skrbno se je Jezus trudil, dati temu izrazu razlago, za katero je vedel, da je edino upravičena. Ne o slavnem kralju, maščevalcu in zmagovalcu, ki so ga hvalili farizeji v molitvi "Allennu": »Upamo vate, da bomo kmalu videli veličanstvo tvoje moči, da zginejo z zemlje maliki in da bodo uničeni krivi bogovi!« – pač pa o trpečem Mesiju, žrtvi, ki bo morala odkupiti grehe ljudi. Ali je potrebno iti še dlje?

Vzporedno z besedo Mesija ali v zvezi z njo bomo v evangeliju zelo pogosto izraz Sin Božji: sinoptiki ga uporabljajo šestintridesetkrat, Janezov evangelij pa devetkrat. Besedilo Markovega evangelija se začeneja z ugotovitvijo: »Začetek evangelija Jezusa Kristusa, Božjega Sina.« Kaj pomeni to? Za Izraelce je imelo zelo splošen pomen: vsi so Jahvejevi sinovi,

to je celo njihov poseben znak, ki jim ga je zagotovil Mojzes (5 Mz 14,1) in so ga ponovili mnogi preroki. Pa ne gre za to. Kaj ne beremo v slovitim 2. psalmu: »Ti si moj sin, danes sem te rodil. Zahtevaj od mene, in dam ti narode v dediščino, v lastnino konce zemlje.« Druga svetopisemska besedila so potrdila mesijansko razlago izraza (npr. Ps 89). Sin Božji je torej v določenem smislu samo soznačnica za Mesija, čeprav je raba tega izraza v stari zavezi razmeroma redka, vsekakor pa neobičajna v judovskih običajih tistega časa. V evangeliju, predvsem v Matejevem (12,23; 15,22), pa je še drug izraz – Sin Davidov, ki se nanaša na Mesijev Davidov rod, o čemer so bili Judje prepričani. Jemati ga moremo dobesedno; glede naslova Božji Sin pa to ne velja.

Tu gre nesporno za nekaj drugega. Jezus tega naslova ni nosil samo zaradi tega, ker je govorilo izročilo o Mesiju kot Božjem Sinu. Nek stavek v apokrifnem Barnabovem pismu pravi: »Danes Jezus ni več Sin človekov, ampak Božji Sin.« Cerkev je besedilo kot krivoversko zavrgla; Jezus ni bil več kot sin človekov šele po smrti, ampak že za življenja. Kdor bere vse spise sv. Pavla, neposredne priče prvotne kateheze, mu je zadeva jasna: Jezus je vedel, da je resnično Božji Sin, »ki je daroval sam sebe za naše grehe, da bi nas iztrgal iz sedanjega pokvarjenega sveta, kakor je hotel naš Bog in Oče« (Gal 1,4). Ves Pavlov nauk se opira na trditev, »da je [Bog] poslal svojega Sina v podobi grešnega mesa« (Rim 8,3). Trditev zadobi vso težo pod peresom velikega apostola poganov, če se spomnimo, da je Pavel spreobrnjenec, nekdanji farizej, in da sta bili besedi "Božji Sin" v pravem, dobesednem pomenu, v očeh farizejev bogokletni.

V tem pa je odločilen dokaz, da se je Jezus nazival "Božjega Sina" v polnem, etimološkem pomenu besede. Farizej Pavel se je pred svojim potom v Damasku boril proti kristjanom, ker z naukom o Jezusovem Božjem sinovstvu govore bogokletno. Tudi Jezus je s svojim priznanjem, da je Božji Sin, pred velikim zborom, izzval svojo smrtno obsodbo. V sodni obravnavi zoper Ivano Arško je pisar spričo odgovora, kjer devica govori o Božjem izvoru svojega poslanstva, zapisal jasnovidne besede: Responsio mortifera (smrtonosni odgovor op. prev.). V Jezusovih besedah »Jaz sem,« s katerimi odgovarja na vprašanje velikega duhovnika: »Ali si ti sin Blagoslovljenega?« je prav tako smrtna obsodba. Obtožba, s katero so obtoževali Jezusa pred Pilatom, da je hotel postati kralj, je bila samo politična. Resnični očitek, ki ga imajo Judje proti njemu, globoki razlog njihovega sovraštva je, ker si je prisvajal posebne pravice Edinega, ker se je delal Boga. Od tod neusmiljena povezava zvižace in sile zoper njega, ker bogokletnež ni več človek. Zato se mu tudi divje rogajo, ko trpi: »Reši samega sebe, če si Božji Sin, in stopi s križa« (Mt 26,40.44). Že samo križanje bi bilo jasen dokaz, da je Jezus resnično rekel, da je Božji Sin, če ne bi tega zatrjevale tudi vse

njegove besede, vedenje in ravnanje.

Zato moramo biti prepričani, da božanstvo ni bilo v Jezusovi biti tako globoko zakopana, tako skrita resničnost, da bi je človek ne spoznal. Jezus se ni samo izdajal za Mesija, za zadnji cilj mesijanizma, ampak je preobrazil mesijanizem s trditvijo o Božjem sinovstvu. Ali, da uporabimo dogmatični izraz, Jezus je vedel, da je enega bistva (consubstantialis) z Bogom. Vse je dokaz za pravkar rečeno: njegovo stališče do Božje postave, za katero pravi, da je njen "gospod" in se prav nič ne obotavlja uporabljati jo, spreminjati jo v njenem izražanju ker ve, da jo "dopolnjuje", in glede katere trdi, da jo razume v pravem pomenu, medtem ko jo drugi razumejo samo po črki; Jezusovo spokojno obvladovanje samega sebe, tako kadar uči, kakor tedaj, kadar uporablja svojo čudežno moč in svoje besede, ki izzvene v odločni trditvi: »Oče in jaz sva eno« (Jn 10,30).

Gotovo, njegovi zvesti so že za Jezusovega življenja vedeli – saj so zvedeli od njega – za večno resnico, za katero ima vsak kristjan le preveč vzroka, da jo premišljuje, da so namreč Kristusove besede, s katerimi uči, in njegovo živo pričevanje brez učinka, če ni čutiti v duši drugega, ki preperečuje in nas nagiba k temu, da bi se hoteli spremeniti. Bog ne more ničesar storiti za človeka, ki noče. Petru, ki je

izjavil, da je »Kristus, Sin živega Boga,« je Jezus odgovoril »Blagor ti, Simon, Jonov sin, kajti tega ti nista razodela meso in kri, ampak moj Oče, ki je v nebesih« (Mt 16,16-17). Kristusov nauk je »duh in življenje« in »pot, ki vodi k Očetu« samo za tistega, ki ga hoče poslušati, in v tem smislu vsakdo znova ustvari v sebi Jezusovo božanstvo. Toda to božanstvo je nesporno in zavestno obstajalo v živem bitju, ki ga vidimo in evangelist Janez ni v nobeni bogoslovski groznici začel svojega evangelija s slovitim stihom: »V začetku je bila Beseda ...« Jezus je namreč vedel, nam povedal in sam razodel, da je Beseda postala meso in je prebivala med nami: »Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Bog, ki biva v Očetovem naročju, on je razložil« (Jn 1,18).

SVETO TRIDNEVJE

Praznovanje velike noči, ki bo letos 21. aprila, uvaja sveto tridnevje. Začenja se na veliki četrtek zvečer s sveto mašo "Gospodove zadnje večerje". Imenujemo ga tudi velikonočno tridnevje Kristusovega trpljenja, smrti in vstajenja in je vrhunec vsega bogoslužnega leta, pa tudi vrhunec našega krščanskega življenja.

Tridnevje se začne s spominom Jezusove Zadnje večerje. Na predvečer svojega trpljenja je Jezus daroval Očetu svoje telo in svojo kri pod podobama kruha in vina in ju dal v hrano apostolom ter jim zapovedal, naj to daritev za vedno nadaljujejo v njegov spomin. Evangelij tega praznovanja ob spominu umivanja nog izraža isti pomen evharistije pod nekim drugim vidikom. Jezus – v vlogi služabnika – umije noge Simonu Petru in enajstim apostolom (prim. Jn 13,4-5). S tem preroškim dejanjem izraža smisel svojega življenja in svojega trpljenja kot službo Bogu in bratom: »Sin človekov ni prišel, da bi mu stregli, ampak da bi stregel« (Mr 10,45).

To se je zgodilo tudi ob našem krstu, ko nas je Božja milost umila greha in smo bili oblečeni v Kristusa (prim. Kol 3,10). To se dogaja vsakokrat, ko uresničimo Gospodov spomin v evharistiji: vstopimo v skupnost s Kristusom Služabnikom, da bi ubogali njegovo zapoved, tisto namreč, da bi se ljubili, kakor nas je on ljubil (prim. Jn 13,34; 15,12). Če pristopimo k svetemu obhajilu ne da bi bili iskreno pripravljene umivati noge eden drugemu, ne priznavamo Gospodovega telesa. Jezusovo služenje je tisto, ki se daruje v polnosti.

Naslednji dan, na veliki petek, premišljujemo skrivnost Kristusove smrti in častimo križ. V zadnjih trenutkih življenja, preden je svojega duha izročil Očetu, je Jezus rekel: »Dopolnjeno je!« (Jn 19,30). Kaj pomeni ta beseda, ko Jezus pravi, da je dopolnjeno? Pomeni, da je delo odrešenja izpolnjeno, da vse Sveto pismo najde svojo polno izpolnitev v ljubezni Kristusa, neomadeževanega Jagnjeta. Jezus je s svojo daritvijo preoblikoval največjo pregrešnost v največjo ljubezen.

V teku stoletij so možje in žene s pričevanjem svojega bivanja odsevali žarek te popolne in neomadeževane ljubezni. Rad se spominjam pričevalca naših dni, duhovnika rimske škofije Andreja Santoro, misijonarja v Turčiji. Kak dan preden je bil umorjen v Trabzonu, je pisal: »Sem tukaj da živim sredi tega ljudstva in omogočam Kristusu, da je tukaj on, ko mu posojam svoje meso ... Človek je sposoben za odrešenje samo, če daruje svoje meso. Treba je nositi zlo sveta in se udeleževati bolečine tako, da jo naredimo za del svojega mesa do dna, kot je to storil Jezus.« Ta zgled človeka našega časa in tolikih drugih nas podpirajo, da darujemo svoje življenje kot dar ljubezni bratom, da bi hodili za Kristusom.

Tudi danes so toliki možje in žene, pravi mučenci, ki darujejo svoje življenje z Jezusom, da bi izpovedovali vero, in samo zato. To je služenje, služenje krščanskega pričevanja, tudi krvavega, služenje, ki ga je uresničil Kristus: odrešil nas je do konca. To je pomen tiste besede: »Dopolnjeno je!« Kako bo lepo, če bomo mi vsi ob koncu svojega življenja z vsemi svojimi napakami, svojimi grehi, pa tudi svojimi dobrimi deli, s svojo ljubeznijo do bližnjega lahko rekli Očetu kakor Jezus: »Dopolnjeno je!« Ne popolno, kakor je bilo njegovo, ampak da bi rekli: »Gospod, storil sem vse, kar sem mogel storiti. Dopolnjeno je.« Ko častimo križ, gledamo Jezusa, mislimo na ljubezen, na služenje, na svoje življenje, na krščanske mučence nam bo storilo dobro, če bomo mislili na konec svojega življenja. Nihče od nas ne ve, kdaj bo to, lahko pa prosimo za milost, da bi mogli reči: »Oče, storil sem, kar je bilo mogoče. Dopolnjeno je!«

Velika sobota je dan, ko Cerkev gleda Kristusa "počitek" v grobu po zmagoviti borbi na križu. Na veliko soboto se Cerkev še enkrat poenoti z Marijo: vsa njena vera je zbrana v njej, prvi in popolni učenki in popolni vernici. V temi, ki ovija stvarstvo ona ostaja edina, ki ohranja prižgan plamen vere in upa proti upanju (prim. Rim 4,18) v Jezusovo vstajenje.

V tej veliki velikonočni vigiliji, v kateri znova zadoni Aleluja, obhajamo vstalega Kristusa, središče vere stvarstva in zgodovine; bedimo polni upanja v pričakovanju njegovega prihoda, ko bo imela velika noč svoje polno razodetje.

Včasih se zdi, da tema noči vdre v dušo; včasih mislimo, da se "zdaj ne da nič več narediti" in srce ne najde več moči, da bi ljubilo ... Pa prav v tej temi Kristus vžge ogenj Božje ljubezni: blisk predre temo in naznanja nov začetek v najgloblji temi. Prav v tej temi je Kristus, ki zmaguje in vžiga ogenj ljubezni. Kamen bolečine je odvaljen in pušča prostor upanju. To je velika velikonočna skrivnost. V tej noči nam Cerkev izroča luč Vstalega, da v nas ne bo pritožbe, češ "zdaj ...", ampak upanje, ki se odpira sedanosti, polni bodočnosti. Kristus je premagal smrt, mi pa z njim. Naše življenje se konča pred kamnom nekega groba, ampak gre preko z upanjem v Kristusa, ki je vstal prav iz tistega groba. Kot kristjani smo poklicani biti jutranje straže, ki znajo opaziti znamenja Vstalega, kot so to bile žene in učenci, ki so prihiteli h grobu ob zori prvega dne v tednu.

Dragi bratje in sestre, v teh dneh Svetega tridnevja se ne omejujmo na spomin Gospodovega trpljenja, ampak vstopimo v skrivnost, uresničimo svoje občutke, svoje odnose, kakor nas vabi apostol Pavel: »To mislite v sebi, kar je tudi v Kristusu Jezusu« (Flp 2,5). Tako bo naša res dobra in vesela velika noč.

VELIKA NOČ - PRAZNIK SVOBODE

Do kakšne mere sta judovska pasha in krščanska velika noč povezani, dokazuje že samo dejstvo, da je Jezus s časom svojega javnega delovanja razpolagal tako, da je višek njegovega odrešenjskega dejanja sovpadal z judovsko veliko nočjo. Jezus je večkrat izjavil, da njegov čas ali ura še ni prišla (Jn 2,4; 7,6), in tudi evangelist opozarja, da ga niso prijeli, ker še ni bil čas za to (7,30.44 itd.), pa zopet, da se jim je izmaknil in skrnil, ko so ga hoteli kamnati (8,59; 10,39), in da se je končno sam dal v roke vojakom na vrtu Getsemani, ko je prišla njegova ura (18,4-9). Vse to priča, da se je Jezusovo poslanstvo odvijalo po predvidenem načrtu, ki se je iztekel v okviru največjega praznika v judovskem koledarju. Iz tega sledi nekaj pomembnih zaključkov: najprej to, da je Jezus videl v judovski pashi nakazano svoje odrešenjsko poslanstvo; nadalje, da je hotel na ta način postaviti novo, krščansko **veliko noč**, ko je med starim obredom ustanovil novega (zadnja večerja), ki naj bi bil, kot pri Izraelcih, trajen spomin v Cerkvi; in končno, da je judovska pasha predpodoba krščanske, brez katere te zadnje ne bi popolnoma razumeli.

Kaj je pomenila, oziroma pomeni pasha za Jude? Včasih je bil to praznik nomadov (pastirjev) Bližnjega vzhoda, na katerega so darovali jagnje v zahvalo in prošnjo za rodovitnost svojih čred. Od Mojzesa dalje pa so Izraelci dali temu prazniku novo vsebino: **spomin na rešenje iz egiptovske sužnosti**. Zato beremo v 2. Mojzesovi knjigi (12) o ustanovitvi pashe tisto noč pred odhodom iz Egipta, čeprav je bil dejansko praznik v tem novem pomenu ustanovljen pozneje. Kot večina izraelskih praznikov je bila tudi velika noč zelo vesel dogodek, pa kako tudi ne, saj je bil to praznik "osvoboditve": iz sužnjeve so postali svobodnjaki in celo "izvoljeni narod". V teden dolgem slavju so se spominjali trpljenja v Egiptu in podoživljali štiridesetletno strašno pot po sinajski puščavi v Obljubljeno deželo ter odkrivali v svoji burni preteklosti prisotnost božje roke, ki je vse to vodila – in to je bil vzrok za veliko veselje. Skratka, velika noč je božji odgovor na obljube, dane očakom, in na "vpitje" stiskanega hebrejskega ljudstva v Egiptu (2 Mz 3,7-10).

Zanimivo pa je, da je vsebina judovske pashe – ki predstavlja nekakšno sintezo vsega, kar so oni razumeli kot "odrešenje" – pretežno družbeno-političnega značaja: svoboda, politična samostojnost, posest zemlje, v kateri teče **mleko in med...** V tem oziru se zelo razlikuje od krščanske velike noči, ki ima skoraj izključno eshatološko usmerjenost, to je, v vstajenje od mrtvih in v večno življenje. Versko-moralnega značaja pa so pri Izraelcih pogoji za posest in obstoj omenjenih dobrin. Izraelci so se morali zavezati (sinajska zaveza), da bodo zvesti Jahveju in njegovemu dekalogu: da ne bodo hodili

za drugimi bogovi. Na to zvestobo je bil vezan sam obstoj izvoljenega ljudstva; alternativa temu je bilo ponovno suženjstvo, izguba dežele in izgnanstvo (5 Mz 29,21-28). Dejansko je mnogo Izraelcev (celi rodovi) v teku zgodovine zaradi nezvestobe zavezi izgubilo tudi svojo narodno istovetnost in so utonili v drugih narodih. Tako se pojavi izraz "ostanek Izraela" kot sinonim za "zvesti" ali "pravi Izrael". Seveda se v nadaljni izraelski zgodovini tak družbeno-politični mesijanizem ("odrešenje") izkaže za nezadovoljivega kljub teokratičnim prvina, in so zlasti preroki pričeli usmerjati k bolj transcendentnemu (vsepresežnemu) pojmovanju "odrešenja", toda še vedno v okviru obnovljenega Davidovega kraljestva. V zadnjih stoletjih pred Kristusom pa se je v judovstvu že pojavil eshatološki pojem odrešenja: vstajenje in večno življenje (v knjigah: 2. Makabejcev in Daniel), čeprav med Judi ta vera še v Jezusovem času ni bila splošna: saduceji, na primer, niso verjeli (gl. Mk 12,18), pač pa farizeji. Ta premik v nadnaravni mesijanizem je bil sad krize nacionalnega in zgodovinskega mesijanizma ter tradicionalne vere, v smislu realiziranja popolne božje pravice v mejah tega življenja, kar seveda izkušnja ni potrjevala. S tem pa je bil pripravljena doktrinalna podlaga za to, kar bo izrazito krščansko velikonočno veselo oznanilo.

Krščanska velika noč je torej bistveno dopolnilo judovske pashe; vsebina judovskega praznika postane v krščanstvu podoba za neko višjo, nadnaravno realnost: rešitev iz sužnosti in svoboda Izraela kaže na prostost iz duhovne sužnosti (greha) in zmago nad samo smrtjo po Kristusu odrešenega novega Izraela. Kakovostna razlika med staro in novo pasho se, površno gledano, zdi nepremostljiva; to, kar je podoba, je komaj medla senca nove stvarnosti. Vendar bi se motili, ako bi mislili, da za prvine, ki jih vsebuje judovska pasha, v krščanski veliki noči ni več mesta, oziroma da je to, kar je bila podoba, ovrženo. Ako je Jezus dejansko **hkrati** praznoval obe pashe (med staro je ustanovil novo), je s tem jasno nakazal, da je stara povzeta v novo: to pomeni, da je v nekaterih ozirih judovska pasha preminula, je izpolnjena (v kolikor je predpodoba), v drugih pa je obogatena, povzeta v novo. Seveda nobena človeška logika ali naravna nujnost ne zahteva, da judovska pasha konča v krščanski veliki noči: to je izključno sad božje "nelogike", po kateri si je božji **Sin privzel človeško naravo, da bi nas odrešil**. Toda odkar se je to zgodilo, pa je postavljen novi red, po katerem je vse naravno-človeško usmerjeno v nadnaravno eshatološko polnost. Brez te druge človek ostane sredi poti, oziroma je izgubljen. Kristusovo odrešenje je univerzalno in ni več (dejansko nikoli ni bilo) za človeka zgolj naravnega reda.

Krščanska velika noč je torej v bistvu praznik

svobode, v obojem pomenu: sedanje, zgodovinske, (ki je bila vsebina judovske pashe) in bodoče eshatološke, ki je sad Kristusovega odrešenja: to je popolni exodus – **“izhod” iz sleherne sužnosti**. Ko torej govorimo o vstajenju, govorimo dejansko o svobodi. Sv. Pavel poleg eshatološkega vstajenja včasih pojmuje vstajenje kot nekaj, kar nam je dano že tu na zemlji: gre za novo, krščansko življenje (Kol 2,12; 3,1). Prav tako apostolov nauk nosi neizbrisno znamenje »svobode«; v pismu Galačanom vzklikne: »Za svobodo vas je osvobodil Kristus« (5,1); »Bratje, bili ste poklicani k svobodi« (5,13), da ni več **ne sužnja ne svobodnjaka, ampak vsi smo eno v Kristusu** (Gal 3,28; Kol 3,11), da smo **prejeli duha posinovljenja, da smo sodediči s Kristusom, božji domačini** itd. Seveda sv. Pavel v prvi vrsti misli na notranjo duhovno svobodo, toda prav tako je jasno, da je le-ta počelo celotnega človekovega življenja, vključno družbeno-političnega. On sam je visoko cenil to, da je bil rimski državljani, kar je zanj pomenilo socialni položaj (status) svobodnjaka. In čeprav direktno ne osporava ustanove suženjstva (taktično še ni bil čas za to; suženjstvo je namreč bilo ena temeljnih gospodarskih ustanov tedanje družbe), je prepričan, da v krščanstvu ni mesta za suženjstvo (Fil 16), kajti v Kristusu smo vsi bratje!

Sv. Pavel je gledal v zgodovini in procesu preobrazovanja Izraelcev iz sužnje v svoboden, samostojen narod božjo pedagogijo za nas, ki smo doživeli polnost časov: izkušnja Izraela je nauk za nas. Prvi splošno veljaven nauk je ta, da je svoboda možna le v okviru pokorščine Stvarniku (zaveza), to je, kadar je usmerjena v polno eshatološko svobodo, h kateri je vsak človek poklican. Brez te zadnje se na žalost prva kaj hitro sprevrže in človek čestokrat ne ve, kaj bi z njo: kolikor več je ima ali zahteva, manj mu koristi, oziroma, bolj mu škodi. Človekova svoboda je po svoji naravi relativna, ne samo zato, ker je človek kot stvar odvisen od Stvarnika, ampak ker jo pogojuje in omejuje tudi pravica bližnjega. Svoboda izven teh meja zadobi prizvok absolutnega,

kar pa je v človeškem primeru negacija in karikatura svobode. Noben pameten človek, seveda, ne bo trdil, da je **absolutno** svoboden, čeprav je zloraba besede “absoluten”, zlasti, ko se govori o svobodi, nekaj običajnega. Na žalost pa ne gre samo za pretiravanje v govoru, ampak človek pogostokrat tudi ravna in odloča, kot da bi res imel “absolutno” svobodo in nobenega zakona nad seboj. V takih primerih se nujno zaide v usodne kontradikcije, kot je, na primer, sklicevanje na **človekove pravice** pri utemeljevanju zakonitosti splava; ta primer je kar tragična paradigma pojmovne in moralne zmede ter dekadence sodobne civilizacije. Tu ne gre več za to, kar verni ljudje imenujemo greh, ampak enostavno za zanikanje greha: se ne pripozna nobene moralne avtoritete, kateri bi bil človek odgovoren. Taka samovoljna avtonomija spodkopava temelje za življenje v svobodi in vodi prej ko slej v nasilje in sužnost.

Druga važna lekcija, ki nam jo daje izkušnja Izraelcev v puščavi pa je ta, da je svoboda zahtevna in tvegana, ker predpostavlja osebno odgovornost in iniciativo. Mnogo Izraelcev je bilo zaradi preizkušenj v puščavi za to, da se vrnejo v egiptovsko sužnost ob spominu na »polne lonce mesa in kruha« (2 Mz 16,3; 4 Mz 14,2). Čeprav je človek ustvarjen za življenje v svobodi, mu morejo okoliščine ne samo dejansko onemogočiti svobodo, ampak sploh ubiti čut ali smisel za to vrednoto. Taki ljudje se ne bodo sami odločili za svobodo, ampak nujno potrebujejo osveščene voditelje, da jih navdušijo in potegnejo za seboj. Dolgotrajni zaprti diktatorski sistemi vbijejo v cele generacije suženjsko občutje, tako da svobode ne znajo ceniti, ko jim je ta dana, ker so se navadili na to, da so drugi zanje mislili in odločali za ceno preskrbljenih “polnih loncev”.

»Za svobodo nas je Kristus osvobodil!« To je sporočilo velike noči. Je pravi izziv za kristjana in za vsakega človeka dobre volje, da se napoti za vstajim Kristusom v to edino človeka vredno avanturo, da v luči svoje eshatološke (končne) osvobojenosti oblikuje tudi svoj čas in prostor v kraljestvo božjih svobodnjakov.

Maks Simončič

USTALEMU ZVELIČARJU

Naznanja zmago Večnega
za nas v tujini,
za brate, sestre v domovini:
Krist je vstal! Aleluja!

Iz dalje čujem glas zvona,
lepoča iz njega se smehlja.
Občutek se je v meni rodil
kot da bi v rojstnem kraju bil.

MOLITVENI NAMEN ZA ARRIL 2019

Za zdravnike in humanitarno osebje,
ki na vojnih področjih tvegajo lastno življenje za rešitev življenja drugih.

MED ŽIVLJENJEM IN SMRTJO

Dr. Jernej Letnar Čerňič je docent za pravo človekovih pravic na Fakulteti za državne in evropske študije

Meja med življenjem in smrtjo je pogosto zabrisana. V primerih najhujših bolezni in nesreč se zdravniki in bolniki ter družinski člani soočajo z dilemo kaj storiti in kako naprej, še posebej, če bolnik nemočen in nezavesten leži v enoti za intenzivno medicino. Ali se lahko posameznik sam vnaprej odloči, da prekine svoje življenje, če se znajde v brezizhodnem zdravstvenem stanju v enoti za intenzivno medicino? Ali se lahko namesto njega odločijo ožji družinski člani ali celo zdravnik, kot naj bi se pogosto dogajalo v praksi?

Delovna skupina zdravnikov, pravnikov in filozofov pod vodstvom Štefana Groseka že dalj časa pripravlja Etična priporočila za odločanje o zdravljenju in paliativni oskrbi bolnika ob koncu življenja v intenzivni medicini. V tej kolumni se ne spuščam v vprašanje ali mora imeti hudo bolni posameznik pravico odločanja o prenehanju zdravljenja, temveč razmišljam o zdravniških dolžnostih pri zdravljenju takšnega bolnika. Odločanje o prenehanju zdravljenja v intenzivni medicini je zato potrebno razlikovati od evtanazije.

Hudo bolni posamezniki pogosto doživljajo neznesne bolečine. Kdo, če sploh, lahko odloča o prenehanju zdravljenja ali celo prekinitvi življenja? Ali podpisana izjava posameznika, da ne želi nadaljevanja zdravljenja, če pride v določeno stanje, zadostuje? Ali je bolnik lahko hipotetično res predvideval, kako se bo počutil, ko bo nastopilo takšno stanje? Ali bi spremenil svojo odločitev, če bi vedel, da bo nekoč res doživel težko nesrečo ali neozdravljivo bolezen? Ali so zdravniki zavezani nadaljevati zdravljenje v vseh primerih?

Evropsko sodišče za človekove pravice je že večkrat poudarilo, da pravica do življenja ne vsebuje pravice do prekinitve življenja (glej zadevi Pretty v. Združeno kraljestvo, št. 2346/02, 29.4.2002 in Haas v. Švica glede dostojanstva pri prostovoljni prekinitvi življenja, št. 31322/07, 20.1.2011). Kljub temu nekateri opozarjajo, da se evtanazija v določenih oblikah že izvaja.

Pokojni akademik prof. dr. Jože Trontelj je v enem svojih zadnjih prispevkov zapisal, da »danes ni redek sum, da nekateri zdravniki terminalno sedacijo uporabljajo kot vrsto evtanazije, in ta sum ni brez podlage. Ko vzdržujejo bolnika v medikamentni komi in mu ne dovajajo hrane in tekočin, to seveda pomeni neizogibno skorajšnjo smrt« (J. Trontelj, Vprašanja o zdravniškem ukrepanju ob koncu življenja vse bolj vznemirjajo, str. 10, Medicinski razgledi, april 2014). Takšna praksa je zagotovo vprašljiva z vidika 178. člena KZ-1. V slovenskih enotah za intenzivno medicino je po trimesečni raziskavi iz lanskega leta prišlo do odločanja o »prenehanju neutemeljenega zdravljenja« v 2.7% primerov. (U. Grošelj, Etični

vidiki prenehanja neutemeljenega zdravljenja v enotah za intenzivno medicino – slovenske raziskave, str.50, Medicinski razgledi, april 2014). Grošelj na koncu svojega sestavka zatrjuje, da je pri nas »v primerjavi z obsežnimi mednarodnimi raziskavami delež odločanja o prenehanju neutemeljenega zdravljenja ... občutno nižji« (prav tam).

Pri odločanju o prenehanju zdravljenja v enotah intenzivne medicine imajo poglavito vlogo predvsem zdravniki. Ker so etična priporočila še v postopku usklajevanja, je potrebno počakati na njihovo dokončno verzijo. Vendar pa lahko ocenimo nekatera njihova izhodišča, ki so javno dostopna. Izhodišča tako med drugim določajo, da »ko zdravljenje ni več utemeljeno, sta opustitev in odtegnitev zdravljenja etično enakovredni izbiri v okviru prenehanja s postopki zdravljenja in vzdrževanja življenja« (Š. Grosek, Sinopsis Etičnih priporočil ..., 4. izhodišče, str. 16, Medicinski razgledi, april 2014). Pri tem bi bilo potrebno obrazložiti, zakaj sta ti dve izbiri enakovredni nadaljevanju zdravljenja. Slednje je lahko problematično v primeru predhodno izražane volje o nadaljevanju zdravljenja. Zakon o pacientovih pravicah v drugi alineji 1. odstavka 34. člena denimo določa, da »Pacient, ki je sposoben odločanja o sebi in je dopolnil 18 let starosti, ima pravico, da se upošteva njegova volja o tem, kakšne zdravstvene oskrbe ne dovoljuje, če bi se znašel v položaju, ko ne bi bil sposoben podati veljavne privolitve, če: ... bi mu medicinski poseg oziroma zdravstvena oskrba podaljšala življenje v položaju, ko bo bolezen ali poškodba povzročila tako hudo invalidnost, da bo dokončno izgubil telesno ali duševno sposobnost, da bi skrbel zase«. 2. odstavek istega člena pa določa, da mora biti takšna volja upoštevana »kot smernica pri odločanju o zdravljenju«. Pri nastopu takšne situacije je bolnik v enoti intenzivne medicine prepuščen odločitvi zdravnika ali bo nadaljeval zdravljenje ali ne. Takšna ureditev zagotovo ni idealna. V vsakem primeru pa mora o prenehanju zdravljenja odločati posebna zdravniška strokovna ekipa, pri čemer imajo družinski člani pravico zahtevati drugo mnenje, če jih zdravnik seznanil, da nameravajo prekiniti zdravljenje.

Zagotovo pa se zdravnik ne more odločati sam, saj se s tem odpira možnost arbitrarnih odločitev oziroma celo zlorab o koncu bolnikovega življenja. Priporočila bodo morala natančno pojasniti, kako postopati v takšni situaciji, saj denimo 178. člen KZ-1 določa, da »zdravnik ali drug zdravstveni delavec, ki v nasprotju s svojo poklicno dolžnostjo ne pomaga bolniku ali komu drugemu, ki je v nevarnosti za življenje, se kaznuje z zaporom do enega leta.«. Ne glede na to pa peto izhodišče Etičnih priporočil

določa, da ni »nikoli etično sprejemljivo opustiti ali odtegniti paliativne oskrbe« (Š. Grosek, Sinopsis Etičnih priporočil ..., 4. izhodišče, str. 16, Medicinski razgledi, april 2014).

Vprašanja zdravljenja v intenzivni medicini ob koncu življenja zagotovo niso enostavna, tako ne za zdravnike, ki se z njimi vsakodnevno srečujejo, ne za družinske člane. Nauk medicinske deontologije določa, da mora zdravnik tekom zdravljenja vseskozi varovati človeško življenje. Neodgovorjeno pa ostaja vprašanje, do kdaj mora zdravnik v enotah intenzivne nege varovati bolnikovo življenje in predvsem, kdo lahko o tem odloča. Ali mora upoštevati predhodno izraženo bolnikovo voljo oziroma trenutno voljo njegovo družinskih članov? Ali lahko zdravnik sam odloči o prenehanju zdravljenja, ko ni več možnosti za ozdravitev? Etična priporočila morajo jasno in nedvoumno določiti, da mora biti vsaka odločitev o prenehanju nadaljnega zdravljenja bolnika v intenzivni negi sprejeta na strokovni ravni s strani več zdravnikov, z dolžnim sodelovanjem družinskih članov pri odločanju, in po možnosti še sodišča kot v primeru hospitalizacije bolnikov z motnjami v duševnem razvoju.

Evropsko sodišče za človekove pravice je v lanskem letu v zadevi Gross v. Švica (št. 67810/10, 14.5.2013) jasno ugotovilo, da je »pomanjkanje jasnih in celovitih pravnih smernic (o prenehanju življenja bolnika, ki ne trpi za neozdravljivo boleznijo op.p.) kršilo pravico pritožnice do spoštovanja njenega zasebnega življenja po 8. členu Konvencije...« (69. odstavek sodbe).

Če se odločitev o prenehanju zdravljenja prepusti le enemu posamezniku, se odprejo možnosti za zlorabe kot izhaja iz prispevka akademika Trontlja. Etična priporočila morajo tako zagotoviti, da bodo v celotnem času zdravljenja zavarovane človekove pravice in temeljne svoboščine, ki jih varujejo slovenska ustava in mednarodne pogodbe. Zdravnikova dolžnost je, da bolnika zdravi po svojih najboljši močeh po pravih medicinskih stroke. Ne gre pa mu pravica samostojnega odločanja o prenehanju bolnikovega življenja, pa čeprav se zdi, da je njegovo zdravstveno stanje brez možnosti izboljšanja in ozdravitve. Etična priporočila morajo zato biti jasna in nedvoumna, saj v nasprotnem primeru država tvega morebitni postopek pred Evropskim sodiščem za človekove pravice.

DA BOŠ "TA PRAVI"

V Sloveniji je že dolgo znano, da so levičarji na splošno boljši in sposobnejši ljudje od desničarjev. Oglejte si 28 nasvetov, ki bodo iz povprečnega levičarja naredili še bolj zagrizenega levičarja.

1. Moraš verjeti, da zasebna podjetja ustvarjajo revščino, vlada pa ustvarja blaginjo.
2. Moraš verjeti, da je spoštovanje sodstva nujno, ne glede na to, koliko zakonov kršijo.
3. Moraš verjeti, da je javna uprava gonilo razvoja.
4. Moraš verjeti, da so levičarji zmeraj in po definiciji veliko bolj sposobni, pošteni in pametni od desničarjev.
5. Moraš verjeti, da levičarski ministri ne lažejo, ampak se motijo.
6. Moraš verjeti, da imamo neodvisno sodstvo.
7. Moraš biti zoper smrtno kazen, vendar podpirati absolutno pravico do splava.
8. Moraš verjeti, da ni bilo umetnosti, preden jo je vlada začela financirati.
9. Moraš verjeti, da je definicija moškega in ženskega spola umetna, svobodna izbira spola pa je naravna.
10. Moraš verjeti, da se mladi drogirajo, ker daje država premalo denarja nevladnim organizacijam.
11. Moraš verjeti, da brez DeSUS-a ne bi bilo pokojnin.
12. Moraš verjeti, da so delavci slabo plačani, ker imamo prenizke davke.
13. Moraš verjeti, da brez Mira Cerarja ne bi bilo morale in etike.
14. Moraš verjeti, da je država dober lastnik, zasebni lastniki pa so zlobni.
15. Moraš verjeti, da je edini razlog, da socializem ne deluje nikjer, ker ga niso vodili pravi ljudje.
16. Moraš verjeti, da so člani SD edini sposobni voditi državna podjetja.
17. Moraš verjeti, da je parada ponosa prikaz upora in boja za človekove pravice, predvajanje filma o nedotakljivosti življenja pa je moralno izprijeno in bi ga bilo treba prepovedati.
18. Moraš verjeti, da je edini problem v naši državi Janez Janša.
19. Moraš verjeti, da mora država poskrbeti zate, čeprav nič ne delaš.
20. Moraš verjeti, da ni delovnih mest, ker država premalo zaposluje.
21. Moraš verjeti, da so Milan Kučan, Janez Zemljarič, Janez Kocijančič in Bruno Korelič navadni upokojenci, ki nimajo nobenega vpliva.
22. Moraš verjeti, da so RTV SLO, POP TV, Kanal A, Planet TV, Delo, Dnevnik, Večer in Mladina absolutno objektivni mediji in da je vse, kar poročajo, resnica.
23. Moraš verjeti, da državna podjetja poslujejo slabo, ker jih ne upravljajo delavci pod vodstvom Združene leveice.
24. Moraš verjeti, da nas je komunistična partija leta 1945 osvobodila.
25. Moraš verjeti, da so komunistični zločini zlobna desničarska laž.
26. Moraš verjeti, da si je več kot 100.000 umorjenih po vojni to zaslužilo, še bolje je, če verjameš, da so jih pobili premalo.
27. Moraš verjeti, da je to sporočilo desničarska zarota.

VERUJEM V VEČNO ŽIVLJENJE

PRVI DEL

ESCHATA ALI KONČNA USODA ČLOVEKA

III. POVELIČANO BIVANJE

a – Vstajenje za življenje

1 - Jezusovo vstajenje

Kongregacija za nauk vere v že omenjenem pis-mu zelo poudarja vez med vstajenjem vernikov in Kristusovim vstajenjem, »ki se nanašata na vsega človeka« in za izvoljene ni nič drugega kot »raz-širjenje samega Kristusovega vstajenja na ljudi.« Kot pa vse kaže se zdi, da tako prazen grob kot tudi Jezusova prikazovanja apostolom kažejo, da je Kristus vstal s svojim fizičnim telesom, kar naj bi veljalo tudi za izvoljene.

V resnici je bila takšna usmeritev latinske teolo-gije, kot je lahko priti do zaključka na podlagi mno-gih uradnih dokumentov. Naj zadošča spomniti na obliko izpovedi vere, ki jo je lyonska sinoda škofov leta 1180 naložila Petru Valdesu in potem mnogim njegovim sledilcem Valdencem:

»Kristus je vstal z resničnim vstajenjem svojega mesa in z resničnim ponovnim vstajenjem svoje duše v telesu; in v mesu potem ko je jedel in pil, je šel v nebesa in sedi na Očetovi desnici: in v istem mesu bo prišel soditi žive in mrtve.«

Grška teologija je pa šla v povsem drugo smer. Tako sveti Anastazij, antiohijski škof (+599), ne pri-znava, da bi po vstajenju razen duhovnega telesa ostalo tudi meso v Jezusu Kristusu:

»[Kristusovo telo] je odložilo materialnost mesa in je iz razpadljivega napravilo nerazpadljivo, iz umrljivega neumrljivo, iz materialnega duhovno. Kot je zemeljski prostor okolje teles, tako so nebesa

okolje duhovnih resničnosti. In da je Gospodovo telo vstalo kot duhovno, ni treba dokazovati, saj sveti Pavel (1 Kor 15,44) izpričuje: »Seje se duševno (naravno, zemeljsko) telo, vstaja duhovno telo,« torej preoblikovano, kot je bil preoblikovan v slavi Kristus, ki nas vodi in je pred nami. Apostol torej napoveduje, da bo to, kar je vedel, Kristus uresničil za ves človeški rod, da bo torej »preobrazil naše bedno telo, tako da ga bo naredil podobno telesu svojega veličastva« (Flp 3,21). Če torej preobrazba pomeni spremembo v duhovno telo in če to ustreza Kristusovemu poveličanemu telesu, to pomeni, da je Kristus vstal z duhovnim telesom. To isto telo, ki se je poprej »sejalo v nečasti« (1 Kor 15,434) je zdaj postalo častivredno. In v resnici je ostalo to telo, ne pa meso; obstala je podstat, ki ne propade in ki je postala še bolj slavna. V resnici lahko podstat zapo-redno, ne istočasno služi kot nosilec vseh mogočih lastnosti. Zato pa ne postane neka druga, ampak drugačna, torej polna lastnosti, ki jih prej ni imela. Te lastnosti pa spreminja, kadar je to vseh Stvarniku.«

Po svetem Anastaziju je torej mogoče, da bi se Jezus Kristus pokazal zavestnemu Jaz v vmesnem bivanju brez znamenj svojih ran, vtisnjenih v nje-govo meso, ker to ni prešlo v slavo.

Ostane pa vprašanje, kje je končalo to meso, ki zagotovo ni strohnelo (prim. Apd 13,35-37) in kako razložiti prazen grob?

2 – Jezusovo "vstajenje mesa"

Hebrejsko poljudno upanje v temeljno spremem-bo človeka in sveta s strani Boga, je vsebovalo tudi novo politično in versko vlado, ki bi ju Bog sam zaupal Mesiju, pravičnemu in miroljubnemu kra-lju, nekakšnemu superčloveku, ki bi na véliki dan sodbe postal s svojimi podložniki nesmrten (prim. Mr 10,37; Mt. 20,21 k19,11.38;24,21; Apd 1,6). Naloga piscev Nove zaveze poglobiti in izpopolniti te pojme se je izkazala za posebno zahtevno: morali so dokazati, da je bil Jezus iz Nazareta Mesija, ki ga je ljudstvo pričakovalo; da je postal nesmrten ne ker je šel skozi atomski topilnik ampak ker je šel skozi topilnik trpljenja in smrti na križu, ki se je potem zbudil v Božje življenje, pa ne v zemeljskem raj, ampak v nebesih Presvete Trojice.

Jezusa je bilo torej treba oznanjati kot vrnjenega

v življenje, vendar ne v zemeljsko življenje, ne v tisto trohljivo življenje zemeljskega raja, ampak v telesno življenje, pa ne v življenje nekega telesa, ki se je fizično preoblikovalo v svoji molekularni ali biokemični zgradbi. Posledično morajo biti staremu pojmu vstajenja dodani pojmi povišanja na Očetovo desnico (prim. Rim 8,34), poveličanja (Jn 17,1-22) in vnebovzetja (prim. Mr 16,19, Apd 1,2; 1 Tim 3,16; Afriška veroizpoved iz leta 450), kar je posebno primerno za rešitev našega problema.

Izraz "vnebovzetje" s svojimi sinonimi "vzeti s seboj" "ugrabit" in podobnimi so bili namreč v rabi v Stari zavezi, da bi izrazili zamisel, da Bog izjemoma "ugrabi" svetu in šeolu tiste, ki so se v svojem življenju borili za njegovo slavo, da bi jih pridružil svoji odrešilni dejavnosti s spremenitvijo njihovih teles v svetlobo.

Najbolj znan primer takega "vnebovzetja" je Elijevo v 2 Kr 2,11: »in glej, se je prikazal ognjen voz ... in Elija se je v viharju vzdignil v nebo.« Tako vnebovzetje in vnebohod ima namen pridružiti se Gospodovi odrešilni in zveličavni dejavnosti, "poto-lažiti njegovo jezo" in spreobrniti Hebrejce (prim. Sir 48,9-10; Mal 3,23-24; 4,3). Značilno je vnebovzetje Henoha, ki je izpovedoval neko primitivno vero: »Hodil je [Henoh] z Bogom, potem ga ni bilo več, kajti Bog ga je vzel« (1 Mz 5,24); »Henoh je bil Gospodu po volji in je bil vzet, zgled spreobrnjenja za vse rodove« (Sir 44,16) in »Po veri je bil Henoh vzet, da ni videl smrti« (Heb 11,5).

Podobno vnebovzetje je judaizem dovoljeval za drugih sedem ali osem svetnikov, na primer za Mojzesa, Ezra in Jeremija; zdi se pa, da se je v teh primerih preobrazba njihovih teles v svetlobo zgodila po pokopu (prim. za Mojzesa Sod 9; za prikazanje vnebovzetega Jeremija 2 Mkb 15,13-14, prim. tudi Ps 73,24). Vsekakor so imeli pomanjkanje groba zaradi preoblikovanja teles svetnikov v svetlobo za znamenje vnebovzetja.

V Jezusovem primeru imamo prazen grob. Kaj se je natančno zgodilo z organskim Jezusovim telesom, lahko zaključimo in ocenimo v luči najnovejših znanstvenih študij svetega torinskega prta (sacra Sindone). Znanstveniki se dokaj skladajo v pripisovanju odtisov Jezusovega telesa dejavnosti svetlobe (ki se v Elijevem primeru imenuje "oganj"). Oddajanje svetlobe je prav lahko uvrščeno med fizične pojave kemoluminescence (pomislimo na kresnico), to je na oddajanje sevanj, ki se osvobodijo ob oksidaciji. Nasprotje kemoluminescence je fotosinteza, proces, ki je nujen za fizično življenje stvari. Ni razloga, da ne bi priznali spremembo Jezusovega telesa v tako imenovani oddajnik svetlobe, kar se je zgodilo po njegovi biološki smrti in po pokopu, pa pred začetkom razpadanja, pred trohno. Vsekakor bi bilo tako preoblikovanje čudežno vsaj kar zadeva okoliščine, če ne že glede stvari same in bi tako potrdilo, da Bog tudi v čudežnih dejanjih sledi splošnim zakonom, ki jih je sam dal naravi. Teološko razmišljanje, ki sledi Teilhardu de Chardinu bi lahko naredilo zanimive zaključke o vplivu Kristusove luči na fizično življenje ljudi.

TEILHARD DE CHARDIN

V prejšnjem članku omenjeni francoski jezuit p. Pierre Teilhard de Chardin (1881-1955) je bil francoski filozof in paleontolog (znanstvenik, ki preučuje fosilne ostanke izumrlih živih bitij). Na svojih odkritjih (predvsem na Kitajskem, Indoneziji, Burmi in Južni Afriki) in tradicionalni filozofiji je ustvaril pojem razvoja, ki je usmerjen k edinosti v končni točki, ki jo je imenoval točka Omega. V teologiji je Teilhard videl organski razvoj kot vrsto postopnega združevanja, katerega končna točka je Bog. Ko bo človeštvo in materialni svet dosegel svoje končno stanje razvoja in bo izčrpal vse možnosti nadaljnje-ga razvoja, se bo začelo med njim in nadnaravnim redom novo približevanje s paruzijo, to je drugim

Preoblikovanje organskega Jezusovega telesa v fizično luč nasprotuje torej samo "telesnemu vstajenju", kakor je bilo prikazano v tradicionalnih učbenikih, kjer so raje kot novozavezni teologiji, ki jo je predstavil sveti Pavel, sledili pozno-judovski teologiji o oživljanju trupel s sočasnim ali kasnejšim preoblikovanjem telesa.

Za Apostola je telo v resnici obleka, šotor, bivališče (2 Kor 5,1-5). Imeti povečano telo je zanj imeti nov prostor izražanja in komunikacije z osebnostjo drugih, novo nebeško in povečano razsežnost, pripravljeno v večnosti od Boga Očeta namesto uboge obleke, razsežnosti slabosti in omejenosti, ki so jo dali zemeljski starši, tudi sami podvrženi revščini in zlu tega sveta. Zemeljska razsežnost ne dovoljuje drugačnega kot omejenega odnosa z Bogom, z drugimi in s stvarstvom, nebeška in povečana razsežnost pa dovoljuje vse te odnose v neomejeni meri, v sorazmerju z zaupnostjo z Bogom Očetom. In prav s te oblike bližine in ne od odnosa s "telesom" je treba videti in teološko razlagati Jezusovo vstajenje. Prav zato, ker je vstajenje izjemno blizu Bogu, je končno "postavljeno" v svoje popolne človeške značilnosti, v celostne odnose z drugimi in svetom, v iste odnose, ki so bili prej omejeni zaradi svoje človeške zemeljske telesnosti in ki so odgovarjali zgodovinsko-dejanski obliki, po kateri se je uresničeval ta svet. Ta oblika je prišla do izpolnitve kakor se nepopolno izpolni v popolno, življenje v cilj, pričakovanje v izpolnitev. Po svetem Pavlu je namreč Jezus, ponovno zavesten, obujen od smrti, oblekel to novo telo povečanja in prav zato, ker je bil povzdignjen na Očetovo desnico, »po duhu svetosti pa je po obujenju od mrtvih postavljen za Božjega Sina v moči« (Rim 1,4). Ker je sin, je tudi dedič; »njega je postavil za dediča vsega,« pravi Pismo Hebrejcem (1,4), ki dodaja da je zaradi te nove razsežnosti Bog Oče dal Jezusu »da je postal veliki duhovnik« (5,5). Tudi sveti Peter se strinja s svetim Pavlom, ko trdi, da ga »je Bog naredil za Gospoda in Mesija« (Apd 2,36) on ga »določil za sodnika živih in mrtvih« (Apd 10,42).

To je torej »telo veličastva« vstalega Jezusa (Flp 3,21), veličastva, ki ga je imel pri Očetu »preden je bil svet (Jn 17,4).«

Kristusovim prihodom. Teilhardova misel je, da Kristusovo delovanje v prvi vrsti vodi materialni svet k njegovemu kozmičnemu odrešenju, medtem ko je zmaga nad zlom samo njegov drugotni cilj. Po Teilhardu zlo predstavlja zgolj rastoče napetosti znotraj kozmičnega procesa: nered, ki ovira red v procesu uresničevanja.

Teilhardova dela so izšla šele po letu 1950, ker je jezuitski red prej prepovedoval njihovo objavo. Mislim pa, da bodo njegove zamisli v ne tako daljni bodočnosti spet postale pomembne, saj je, kolikor mi je znano, do sedaj edini teolog, ki je končno bistvo vse teologije, namreč vprašanje odrešenja, razširil preko meja zemlje na vse vesolje.

JARO DOLAR

23. JUNIJ 1911 – 7. APRIL 1999

»Skozi moje roke je šlo tisoče starih knjig, v katerih se avtor obrača neposredno na 'dobrohotnega bralca'. Zato mi ne smeta zameriti, draga bralka, dragi bralec, da tudi jaz uporabim ta nekam starinski način. Ko zdaj pet pedi pred koncem skušam urediti svoje življenje in, kot mi je oče citiral Platona, da se moraš posloviti od življenjske pojedinine ne presit pa tudi ne lačen, se zavedam, da sem v spominu najbrž kako stvar omilil, morda celo olepšal, ko sem se pretikal in opotekal med navdušenjem in razočaranjem.«

S temi mislimi zaključuje svojo knjigo Spomini – V preddverju literature (Založba Obzorja, Maribor 1995) Jaro Dolar, ki mu posvečamo ta zapis. Ob njegovem imenu je zapisano, da je bil slovenski pesnik, pisatelj, gledališčnik, esejist, kritik, prevajalec, novinar, urednik, bibliotekar in profesor. V slovensko kulturno zgodovino se je zapisal zlasti kot raziskovalec zgodovine knjige in njenega družbenega pomena, kar je strnil v svoji knjigi Spomin človeštva (Cankarjeva založba, Ljubljana 1982). Uredil je tudi nekatere stare slovenske samostanske knjižnice.

Sin 'slavnega' očeta in češke matere

Rodil se je 23. junija 1911 v Mariboru očetu Antonu Dolarju, profesorju grščine in latinščine, in češki materi Marini Hora. Imel je tri sestre: Lidunko, Nado in Zoro. Oče je bil v Mariboru zelo znana osebnost. »Spominjam se, da sem bil kar malo ljubosumen nanj,« priznava Jaro v svojih *Spominih*, »saj so me ob predstavljanju stalno spraševali: 'Ste vi sin profesorja dr. Antona Dolarja?'« Podatke o mamini družini je zajemal iz babičine kronike, ki je obsegala štiri zajetne knjige. »Niti mama niti oče nista bila pobožna. Ko pa smo slavili njuno srebrno poroko, sta se odločila, da bosta dala temu slavlju poseben poudarek, in vsi smo morali k maši.«

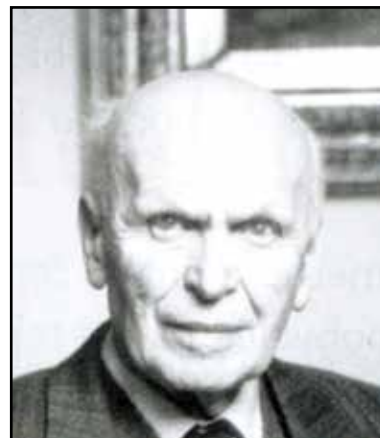
Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Mariboru. Šolsko leto se je pričenjalo z mašo v Alojzijevi cerkvi. Mladi Jaro je bil globoko veren, pri verouku je imel odlične ocene. Potem pa je doživel nekaj, ob čemer se je počutil »kakor bi padel z neba« – njegova vera se je sesula. Kot gimnazijec je že prijel za pero. Po maturi je na univerzi v Ljubljani študiral slavistiko in umetnostno zgodovino in leta 1935 diplomiral iz jugoslovanske književnosti. Študij je hotel nadaljevati na zagrebški univerzi: pripravljal je doktorsko disertacijo "Socialni motivi v slovenski pripovedni pesmi".

Leta 1939 se je poročil z Mileno Ančič, v Mariboru živečo Istranko. »Poročil naju je dr. Josip Meško (nečak pisatelja Ksaverja Meška), mož široke izobrazbe in razgledanosti. Njegov nagovor je bil lep, brez fraz. Verjetno je vedel, da nama mora govoriti drugače kakor pri drugih porokah,« je zapisal Jaro Dolar v svojih *Spominih*. Njun sin Mladen Dolar je znan slovenski filozof.

Časnikar in gledališčnik s profesorsko diplomom

Kot pripadnik levičarskih političnih organizacij po diplomi ni dobil državne profesorske službe, za kar se je šolal. »Moj prijatelj Ivo Brnčič je mojo

generacijo imenoval 'generacija pred zaprtimi vrati', kajti po diplomi smo bili skoraj vsi brez posla. Tako sem se osebno rešil v časnikarstvo, ker zaradi puntarskega slovesa nisem mogel računati na državno službo,« je povedal Jaro Dolar ob svoji sedemdesetletnici. Sodeloval je

kot časnikar in publicist pri raznih časopisih, delal je kot urednik kulturne rubrike liberalnega časnika Mariborski večernik, Jutra in socialističnega tednika Edinost v Mariboru. Po nemški okupaciji Maribora se je umaknil v Ljubljano, kjer je kot brezposelni pregnanec prebil prvo leto vojske, naslednja tri leta pa je preživel pri sorodnikih v Zagrebu, kjer je bil občasno zaposlen kot blagovni knjigovodja. Marca 1945 je prišel v ustaške zapore v Zagrebu, iz katerih se je rešil ob osvoboditvi mesta. Vrnil se je v rodni Maribor in prevzel uredništvo časnika Vestnik, nastopal kot predavatelj na strokovnih tečajih (nekaj tednov je bil profesor ruščine na gimnaziji). Leta 1946 so se začele uresničevati njegove mladostne sanje o gledališču: postal je dramaturg in direktor Drame ter nazadnje upravnik Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru. To nalogo je opravljal do leta 1957. Ob delu v gledališču je veliko prevajal dramska besedila iz številnih jezikov. Temeljiti analizi dramskih besedil se je posvečal tudi kot režiser. Veliko je pisal, največ o domačih in tujih dramatikih ter poročila o gledaliških predstavah.

Ravnatelj narodne knjižnice, urejevalec samostanskih knjižnic

Ljubezen do knjige, ki jo je nosil v srcu od otroštva, ga je nagnila, da je leta 1957 prestopil na

področje knjižničarstva. V knjižnicah je delal zadnjih devetnajst let svoje uradne delovne obveznosti: najprej sedem let kot bibliotekar in upravnik Študijske knjižnice v Mariboru, potem pa kar tri mandatna obdobja (1964-1976) kot ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) v Ljubljani. Prizadeval si je za čim bolj popolno zbiranje slovenskih tiskov, uvedel je njihovo centralno katalogizacijo, okreplil delo za slovensko bibliografijo. Predaval je na pedagoški akademiji univerze v Ljubljani, kjer so se izobraževali višji knjižničarji. V zadnjem obdobju se je močneje posvetil zgodovini knjige in knjižnic, sad tega študija je obsežna in odmevna knjiga *Spomin človeštva* (1982). »V zgodovini knjige, sem sodil, se kakor v vzratnem zrcalu zrcali vsa kulturna pa tudi obča zgodovina,« je zapisal v *Spomilih*.

Po upokojitvi je delu s knjigo in za knjigo posvetil še nadaljnjih triindvajset let. Pripravljaj je razne knjižne razstave, napisal spominsko-strokovni knjigi *Spomini: v preddverju literature*, 1995 in *Prijateljice imam*, 1999 in se posvetil urejanju samostanskih knjižnic v Krškem, Kamniku in Nazarjah. »Kar mi je pri tem delu posebno všeč,« piše v *Spomilih*, »je druženje z menihi, ki živijo brez 'prirojene sle po lastnini' in se dobro zavedajo, da se moj svetovni nazor bistveno razlikuje od njihove vere, in to razliko spoštujejo.«

Ob njegovi smrti, s katero se je srečal 7. aprila 1999, je njegov dolgoletni sodelavec Mihael Glavan zapisal: »Na bolj osebnem področju smo pri njem občudovali izredno toplino in skromnost, ljubeznivost v medosebnih stikih in hkrati spoštovali njegovo znanje in izkušnje častitljivega svetovalca.«

ISLAM IN MIGRANTI

GROZLJIVA STATISTIKA:

V FRANCIJI V ENEM TEDNU OSKRUNILI KAR 12 KATOLIŠKIH CERKVA!

V roku enega tedna se je v Franciji odvijal nezasišan primer krščanskega vandalizma, saj je bilo oskrunjenih kar ducat katoliških cerkva. Nedavni porast bogoskrunstva pa ni zmedel le policije, ampak tudi verske voditelje, ki so po večini ostali tiho, ko so se kršitve širile po državi.

Roparji so prejšnjo nedeljo zažgali cerkev Saint-Sulpice, ki je ena izmed največjih in najpomembnejših cerkva v Parizu. Policija je prišla do zaključka, da je požar posledica požiga, zato sedaj iščejo možne osumljence. Obnova cerkve zaradi škode, ki jo je povzročil požar, naj bi po podatkih *Breitbart* stala več sto milijonov evrov.

V Nimesu v bližini meje s Španijo je bila bazilika Notre-Dame des Enfants oskrunjena še na posebej gnusen način, vandali so namreč s človeškimi iztrebki naslikali križ, oropali glavni oltar in tabernakelj, ukradene posvečene hostije pa so nato našli v kupih smeti. Prav tako je cerkev Notre-Dame v Di-

jonu, na vzhodu države, utrpela plenjenje glavnega oltarja, iz tabernaklja so bile ukradene hostije, ki so bile zmetane po tleh in pohojene.

V periferiji Pariza (Maisons-Laffitte in Houilles), v departmaju Yvelines, je več cerkva utrpelo raznovrstne oblike skrunjenja.

V zadnjih mesecih so antisemitske tolpe oskrunile židovska pokopališča in za seboj pustile sledove svastike. V primeru skrunitve katoliških cerkva je vandalizem spregovoril sam zase: zasmehoval je namreč podobo Kristusa na križu, vidna pa je bila skrunitev glavnih oltarjev. Poročila kažejo, da 80% skrunjenja verskih prostorov v Franciji zadeva krščanske cerkve. Lani sta bili v povprečju oskrunjeni kar dve krščanski cerkvi na dan, o čemer pa se večinoma ne poroča. Ministrstvo za notranje zadeve je leta 2018 zabeležilo 541 antisemitskih dejanj, 100 protimuslimanskih dejanj in 1.063 protikršćanskih dejanj.

DANSKA

NE BOMO DOVOLILI, DA SE MIGRANTE OBRAVNAVA KOT BEGUNCE! NIČ VEČ INTEGRACIJE, ZDAJ JE NA VRSTI VRAČANJE MIGRANTOV!

Danski parlament je izglasoval nov zakonodajni paket, na podlagi katerega se bo država osredotočila na vračanje migrantov v njihove države izvora, namesto, da bi se ukvarjala z njihovo integracijo, ki v veliko primerih ni uspešna in je prav tako veliko breme za tamkajšnje davkoplačevalce.

Nova migrantska politika Danske predstavlja popoln preobrat pogleda na to problematiko. V prihodnosti se bo država na podlagi nove zakonodaje posvetila vračanju migrantov v njihove države

izvora, namesto njihovega integriranja. Zakon je bil izglasovan s strani vladnih strank in s podporo Danske ljudske stranke.

Migrantski kriminalci bodo lahko začasno nameščeni na zapuščen otok, zmanjšala se bo tako imenovana subvencija za integracijo, omejeno bo število združevanj migrantov z družinam.

Dovolilnice za prebivanje v državi bodo po pravilu postalečasne in se ne bodo smele podaljševati, še veljavne pa bo lažje preklicati.

ZANIKANJE ŽRTEV ISLAMSKEGA NASILJA

SLOVENSKI MUSLIMANSKI PORTAL ISLAM.SI ZNOVA ZANIKA ŽRTVE ZARADI NASILNIH MIGRANTOV VSE TO NAJ BI BILE LAŽNE NOVICE – KOLIKO JIH BO MORALO ŠE TRPETI IN UMRETI?!

Muslimanski spletni portal v Sloveniji Islam.si se je znova razpisal o tem, da so lažne novice že nekaj časa vse bolj naraščajoča težava, ter da gre za manipuliranje, ki v ozadju predstavlja nek interes, bodisi zaslužek ali spodbujanje sovraštva do nasproti mislečih. Le kakšen interes je v ozadju njihovega članka, v katerem so obtožili medije, ki pišemo o nasilju muslimanskih migrantov, da smo "fake news", novice o ilegalnih migrantih muslimanskega porekla, ki po Evropi sejejo smrt, zadajajo udarce in posiljujejo ženske, pa da so lažne?! Še ni bilo dovolj smrtnih žrtev in nedolžnih trpečih Evropejcev? Odgovorni urednik Demokracije in Nova24TV Jože Biščak pa jim je odgovoril, da naši bralci preverijo novice tudi drugje na spletu. »Kot najbrž tudi pri drugih medijih. In presodijo. In se vedno znova vračajo na spletni strani Demokracije in Nova24TV. Temu bi se lahko reklo 'prosti trg' novic, vi pa očitno želite centralno planiranje novic.«

Ob tem se omenjeni portal izgovarja, da "islam obsoja vsako nepravilno nasilje, četudi je storilec migrant ali begunec". Res je, da niso vsi islamisti teroristi, a vsi teroristi v Evropi zadnjih treh let, odkar je na staro celino vdrl val ilegalnih migrantov, so islamisti. Preveliko naključje, da bi na ilegalne migrante muslimanskega porekla gledali z zaupanjem. Poleg tega se samo spomnimo dokazov, objavljenih v tujih medijih, ki potrjujejo, da je Cerarjeva vlada čez ozemlje Slovenije spustila številne teroriste, privržence, borce in simpatizerje Islamske države, ti pa so nato po evropskih prestolnicah Bruselj in Pariz sejali smrt. In prav vsem je bil skupen islam.

Islam.si piše, da njihova vera obsoja "vsako nepravilno nasilje". Muslimanski migranti nasilje nad Evropejci opravičujejo z Alahom. Potemtakem za njih "nepravilno nasilje" sploh obstaja?! A Islam.si se na dejstvo, koliko teroristov je med njimi, ne ozira. Verjetno ciljajo na neznanje svojih ljudi, predvsem žensk, ki jim pogosto omejujejo pravico do izobraževanja, ter jih prepričujejo s sledečo formulo:

MIGRANT ali BEGUNEC + NASILJE ≠ ISLAM

Zakaj muslimani naj ne bi bili posiljevalci, omenjeni portal utemeljuje s stavkom: "Islam prepoveduje dotikanje tuje ženske, ki ni v bližnjem sorodu, kaj šele posilstvo!" Več o tem, v kako hudi stiski je v muslimanskem svetu ženska, ki jo posilijo, smo že pisali v članku "Kdo vam laže? POP TV in RTV SLO, ko naslovnico Demokracije primerjata z rasizmom in nacizmom", a naj na kratko povzamemo bistvo:

ilegalni migranti prihajajo iz kulturnih okolij, kjer je masakriranje spolovil deklic nekaj običajnega, kjer so poroke s 14- in celo z 12-letnicami nekaj normalnega, in celo iz okolij, kjer je posilstvo v določenih primerih sprejemljivo. To je kultura, kjer so ženske manjvredne in podrejene moški nadvladi. Primer razlage klasičnega islama to potrjuje, za dokaz posilstva ženska potrebuje štiri priče. Dejstvo torej je, da ilegalni migranti prihajajo iz kulturnih sredin, kjer je posilstvo obravnavno drugače kot v naši krščanski Evropi, kjer je nesprejemljivo ne glede na politično opredelitev, posiljena ženska pa ne potrebuje štirih prič, ampak dejanje prijavi policiji, ki to zlorabo tudi resno obravnava.

Ker dekline v strahu za življenje policiji ne želi prijaviti posilstva s strani migranta v Mariboru, se ta za Islam.si sploh ni zgodil?!

Omenjeni portal nedolžnost posiljevalcev islamskega porekla opravičuje z nedavnim dogodkom, ko naj bi migrant v Mariboru napadel neko dekline in jo hudo pretepel, medtem ko jo je poskušal posiliti. O tem napadu kroži tudi zapis na družbenih omrežjih, ki razkriva, da se je nesrečno dekline rešilo z udarcem v samoobrambi, na pomoč pa so ji pritekli tudi natakariji, saj so slišali krik in jok. Odzvala se je tudi slovenska policija, ki potrjuje, da so "identificirali domnevno oškodovanko", vendar pa da "prijave ne želi podati", kar je povsem razumljivo, saj se verjetno boji za svoje življenje in morebitnega obračuna s strani nasilnega migranta, ki jo je, očitno, enkrat že napadel. A ker dekline ne želi prijaviti posilstva, Islam.si to dojema, kot da do tega dogodka sploh ni prišlo.

Se več! Islam.si ne zanika le posilstva, temveč tudi nasilno znašanje muslimanskih migrantov nad ženskami s pestmi. Kot dokaz, da se to ne dogaja, so objavili fotografijo pretepenih žensk, ki kroži po družbenih omrežjih, ob tem pa zapisali, da gre za fake news, češ da imajo samo takšen make-up, nekatere druge pa naj bi bile poškodovane med aretacijo, ker jih je poškodoval gasilec ali njen partner?!

Islam.si delil nasvete,

kako pretepesti žensko:

Musliman ji mora zadati nenasilne udarce, s stvarjo, ki je kot paličica

To pa je islamska dvoličnost, ki ji ni para! Samo spomnimo se na članek, ki ga je imel Islam.si na svojem portalu, da je v islamu dovoljeno pretepanje žensk, kasneje, ko so to odkrili novinarji Demokracije in o tem napisali članek, pa so ga umaknili. ➡

Čeprav na Islam.si tega članka tako ni več, ga je dovolj dobro povzela Demokracija. Najprej so citirali An-Niso: "Če katera od žena postane nepokorna, jo sprva opomnite, nato se od nje ločite v postelji in če je treba, jo tudi udarite." Žensko pa je treba pretepati tako, da je moški ne poškoduje. Zadajati ji mora, tako učijo, "nenasilne udarce". »Učenjaki so rekli, da fizično kaznovanje ne sme biti takšno, ki bi povzročilo poškodbo, tako da udarec mora biti nežen in z neko lahko stvarjo, kot je paličica,« še pišejo na portalu Islam. Medtem pa članek na spletni strani Islam, ki portalu Nova24tv očita nespoštljiv odnos do žensk, uči, da moški lahko pretepa svojo ženo. Kdo je zdaj nor?

Zahteva, da ženska nosi burko, je nasilje: simbol popolnega razčlovečenja ženske

Konec koncev pa je že samo zakrivanje žensk nasilje nad njimi. Da to ni nobena pravljica, smo vse pogosteje priča tudi na ulicah slovenskih mest in krajev. Torej, so ženske, ki nosijo burko, res svobodne? »V Pakistanu in Afganistanu ženske, ki se nočejo zakriti, fundamentalisti napadajo s kislino, ki jim razžre obraz. Napadalci, ki jih privedejo pred roko pravice, so potem na šeriatskih sodiščih po navadi oproščeni, ali pa dobijo mile kazni. V Iranu, ki je bil pred islamsko revolucijo napredna proza-

hodna sekularna družba, je vsako leto posiljenih in ubitih več žensk, ki si drznejo po mestu kazati svoj preveč lep obraz. Ko v zahodnih deželah zaslišujejo muslimanske posiljevalce, ti večkrat kot razlog za napad omenijo dejstvo, da žrtev ni bila zakrita z burko in si pač niso mogli pomagati. Tudi zahodne turistke v mondenih središčih, kot sta Dubaj in Abu Dhabi, zaradi spolne agresivnosti arabskih moških za lastno varnost nosijo vsaj nikab, če že niso povsem zakamuflirane v burko. Razvidno je, da burka simbolizira popolno razčlovečenje ženske, kot toksična kombinacija simbolike ponižnosti, manjvrednosti in družbene ranljivosti ob sicer javno znani skrivnosti, da gre v resnici za izraz političnega islama,« ugotavlja v svoji kolumni Mitja Iršič.

Tu vas ne bi preveč pogrešali

Evropa se s prihodom ilegalnih migrantov, ki jim je vsem skupen islam, spreminja v vojno območje. V številnih evropskih mestih z bogato kulturno zgodovino so svarila pred terorističnimi napadi, ravno zaradi migrantov, postala stalnica. Prvak SDS Janez Janša pa je blatenje portala Islam.si o "lažnih novicah" odlično strnil v tvitu: »Kaj če bi šli raje predavat o lažnih novicah in svobodi javnega obveščanja v vam bližnji Iran? Bi bilo bolj koristno, tu pa vas ne bi preveč pogrešali.« Se strinjamo.

Ivan Šokić

NEMČIJA KAPITULIRALA:

"MIGRANTI SO BILI NAPAKA, ČAS JE, DA JIH VRNEMO NA BALKAN"

1,3 milijona migrantov od leta 2015, od tega 85 odstotkov na socialni podpori, vsega skupaj manj kot 2 odstotka obljubljenih zdravnikov in inženirjev med migranti, velika večina mora na ponovno izobraževanje, medtem ko namerava Nemčija do leta 2022 samo za jezikovne tečaje nemščine zapraviti 13 milijard evrov. To je realnost migrantske krize, ki jo je povzročila Angela Merkel.

Z vedno bolj jasno sliko o posledicah migrantske krize in migrantom naklonjene politike Angele Merkel je tudi v Nemčiji prišlo do trenutka streznitve. Povabilo migrantom v Evropo se je mogoče zdelo na mestu, ko je še vladalo prepričanje, da bo to nova nemška delovna sila, ki je v Nemčiji primanjkuje. Zdaj se je pokazalo, da so samo paraziti, ki molzejo nemško socialno državo.

Če smo v preteklosti lahko slišali vsem dobro znane floskule o migrantski krizi in koristnosti migrantov, pa so na spletnem portalu *Logično* objavili posnetek, kjer francoska novinarka z dejstvi demantira razne trditve o migrantski krizi. Razlog, kakor so navedli, je dejstvo, da je tudi v Nemčiji zapihal drugačen veter, nezadovoljstvo nad Merklovo, ki je že odstopila s položaja predsednice CDU.

Od 1,3 milijona migrantov manj kot 2 odstotka zdravnikov in inženirjev

Od 1,3 milijona "prosilcev za azil", ki so prispeli v

Nemčijo od leta 2015, jih je zgolj 17 odstotkov imelo opravljeno srednješolsko ali višješolsko izobrazbo. Od teh je bilo manj kot dva odstotka famoznih zdravnikov in inženirjev. Še več, tudi tisti, ki imajo "izobrazbo", so na koncu nekvalificirani za delovno mesto, saj se hitro izkaže, da je prepad v znanju med sirskim inženirjem in nemškim inženirjem enostavno prevelik.

Nemci resda potrebujejo delovno silo, a še migranti, ki naj bi bili po izobrazbi mehaniki in zidarji, ne ustrezajo pogojem zaradi neznanja jezika in pomanjkanja znanja. Poleg tega pa naj bi Nemci samo do leta 2022 zgolj za tečaje nemščine zapravili 13 milijard evrov.

85 odstotkov migrantov na socialni podpori

Od 1,3 milijona migrantov jih je samo 150 tisoč našlo redno zaposlitev, medtem ko jih je 85 odstotkov odvisno od socialne pomoči. Dovolj pove tudi podatek, da je v Nemčiji okoli 1,6 milijona prostih delovnih mest, migranti pa jih niso sposobni zasesti, saj nimajo ne izkušenj, ne znanja jezika, ne osnovnih kompetenc.

Kot so zaključili na spletnem portalu "Logično", politika Zahoda, ki uničuje Bližnji vzhod, da bi prišel do poceni delovne sile, se je izjalovila. Ceno pa bo na koncu plačal Balkan, kamor bodo vračali migrante. Bo to tudi Slovenija?

IZ MOJEGA MISIJONSKEGA CEKARJA

PRIJETNE RAKOVIČJE KLEŠČE

Že večkrat smo se, dragi bralci in drage bralke, znašli v Hokkaido – tako izgovorjeno kot je zapisano z naglasom – gotovo se spominjate, da je ta "otok" (okrog 83.000 km²) eden od štirih glavnih otokov, ki tvorijo Japonsko, najbolj na severu. Na zahodu ga obliva Japonsko morje, na severovzhodu Ohotsko morje, na jugu Tihi ocean. Stalnih prebivalcev je kakih pet in pol milijona, turistov pa najbrž nihče ne šteje, toliko jih je. Otok je poln čudovitih presečenj, na primer koničasti ognjeniki, mnogobarvni kanjoni, večno zeleni gozdovi, v daljavo izginjajoča obdelana zemlja, kristalno blesteča jezera. In seveda reke ... In še nekaj: pomladanske deževne sezone ni! Japonske češnje pa se razcvetijo šele – maja ...

Število članov naše skupine je narekovalo priporočilno pismo, ki sem ga prejel od sorodnika – katoličana – ene od mogočnih osebnosti tega otoka, odgovornih za nenehni razvoj otoka. Še danes se spominjam, kako hitimo v smeri podzemeljske železnice, ki so jo bili zgradili pod morsko ožino Cugáru (po naše pisano) za najhitrejši prehod iz glavnega otoka Hónšu (po naše pisano) na otok Hokkaido. Pred vhomom v podzemlje nas ustavi opozorilo v velikih japonskih pisnih znakih in pod njim v črno-barvi angleščini: »Zaradi tajfuna vdor morja v železniške tire – prosim, uporabite trajekt!«

Pol devetih zvečer. Pred polnočjo moramo biti na drugi strani morske ožine v pristanišču Hakodate; hotel imamo rezerviran – do polnoči ... Trajekt je ogromen, in ko začne vožnjo, začne deževati kot iz škafe in veter kar meče valove na ladjo, ki pa se zanje sploh ne zmeni in skoraj brez sunkov nadaljuje plovbo. Deset minut pred polnočjo smo v pristanišču Hakodate in s taksijem pristanemo pred hotelom dve minuti pred polnočjo. Sam lastnik hotela nas čaka pred vrati, se nam prikloni in nas pomiri:

»Dobrodošli! Nikar se ne vznemirjajte – večerja vas čaka in čas ni problem!«

Drugi dan se prijaznemu hotelirju predstavim s svojimi priporočilnimi pismi. Skoraj žalosten se mi prikloni z besedami:

»Prav pred enim tednom je prevzvišeni gospod – odšel v večnost.«

»Ali je mogoče priti v stik s sorodniki?«

»Kolikor mi je znano, je vza žlahta takoj po pogrebu odšla v inozemstvo. Ne vemo, kdaj se vrnejo ... če imajo sploh namen, da ostanejo na tem severnem koščku naše zemlje.«

Dan je prijetno lep, kar na tem koščku japonske zemlje pomeni, da je nebo modro in se oblaki preveč ne ustavljajo. Pokrajina je planjava, kjer tu in tam prodirajo (nočem reči "bruhajo") mineralni vreli iz vulkanskega podzemlja. Počasi se premikamo po mehki zemlji. Naenkrat me ena od žena v naši sku-

pini ustavi s skoraj preplašenim obrazom:

»Ali bi lahko odšli kam drugam? Lepo prosim, ne v razburjeni naglici, ampak lagodno, vendar v nasprotno smer.«

»Ni problema, gospa,« ji zagotovim in ostale člane naše skupine "premaknem" v nasprotno smer na široki planjavi.

Eden me vpraša:

»Imate kaj posebnega v načrtu? Tukajšnja planjava je polna zanimivih pojavov – kaj, ko bi se še malce pomudili pri njej?«

»Ampak,« smehljaje odgovorim, čeprav mi je tesno – po pravici povedano trpeče tesno – okrog srca, »za presenečenje, ki nas čaka, potrebujemo dovolj časa. Na ta čudoviti kraj se lahko zmeraj z lahkoto vrnemo.«

Vračamo se po prtljago; spomnim se stare rane na nogi in komaj vidno šepam. Gospa, ki me je bila prosila za odhod, nekaj izgubi iz rok, skloni se in tako se znajde pri meni. Tiho ji rečem:

»Gospa ... ali ni kje bolj na severu kaj pomembnega, kar bi nam nadomestilo romanje po tej planjavi? Prosim, hitro se spomnite!«

»Že vem,« mi šepne.

Gospa ... nam razloži nadaljni načrt proti severu otoka. Avtobus, potem železnica, potem taksi in – skrivnostno nas pogleda in je z našimi smehljaji in radovednimi očmi zadovoljna.

Tukaj se moram spoštovanim bralkam in bralcem za hip opravičiti: pozabil sem kraje, skozi katere smo potovali. Pred več kot petimi stoletji je živelo na tem otoku kavkaško ljudstvo Áinu in mnogo rek in gora nosi še zmeraj imena tega ljudstva, ki zvenijo povsem nejaponsko in vsebujejo skupine soglasnikov, ki se jih je težko zapomniti.

V avtobusu nam po "šoferjevi pomočnici" naznanijo, da se lahko med potjo ustavimo v eni izmed Áinu vasi, ki prav danes slavi spomin na svojo preteklost. Čez eno uro pride naslednji avtobus, ki nas brez zamude pripelje na kolodvor – vlaki so redki.

Vas je odprta, nekaj malega plačamo za vstopnino. Sredi vasi je okrogel prostor z dobro očuvanim mladim medvedom na odeji; ko krog njega plešejo prav počasi mlada dekleta v starodavnih nošah, pojo najbrž v starodavnem jeziku, po napevu, ki se zdi, da je po svoji čudni melodiji iz drugega sveta. Menda je danes večina meščanov mešane krvi, a svoje davne domovine ne morejo pozabiti. Dobri ljudje!

Avtobus in prihod vlaka se lepo ujemata. Vlaka ne moreš imenovati brzca – vsaj tistega ne, s katerim smo se mi peljali, a še danes se mi zdi, da je to po dobrovoljnem načrtu, da nudijo obiskovalcem dovolj možnosti za ogled. Hribi delajo planjave še bolj čudovite, ker se tu in tam razprostirajo z ograjami zaščiteni

predeli s konji, ki jih trenirajo za tekme. Oh, ko bi se mogel spomniti zamotanega imena vasi ob morju, kjer smo se nastanili! Eden v naši skupini je zamahnil proti v meglo zaviti obali v daljavi: »Rusija!«

In veste, kaj smo v prijetni gostilni jedli? Rakovice! Tiste slavne, ki so skoraj polmetrske, razprostrte čez krožnik. Členi udov so obdani z na videz nepredirno kožico, ki pa je po kuhanju postala mehka; le vedeti je treba, kako jo odstraniš od mesa. In kakšen užitek te čaka! Ljubemu Stvarniku iz srca hvala, da je ustvaril tako ogromne rakovice!

Dolžan sem vam neke vrste izpoved. Gospa – ki se ji moramo zahvaliti za gigantske rakovice – je bila zagledala ob enem izmed vrelcev svojega nekdanjega moža. Zapustil jo je bil kmalu po poroki in če bi ne bila dosegla zakonite ločitve na sodišču, bi bila še zdaj le najeta gospodinja. Zaradi visoke službe si je nekdanji mož lahko privoščil vsako leto nekaj novega. Ko to pišem, ga ni več na svetu: srčne kapi ni mogel prevarati ... Če me vprašate, ali bi zanj pomolil, bi po svoji človeški naravi rekel: Ne! Toda na steni za mano je križ – veste, bom molil tudi zanj ...

ZA NARODOV BLAGOR

P. Bernardin Sušnik

BUTALCI NA SONČNI STRANI ALP

Oddaja Faktor je 22. marca prinesla tudi zanimiv filmček, ki je verjetno obkrožil svet: avstralskemu senatorju Fraserju Anningu iz Queenslanda, ki je med tiskovno konferenco teroristični napad v mošnji v novozelandskem Christchuru pripisal priseljevanju, je nek 17-leten smrkavec na glavi razbil jajce. Senator, ki očitno hitro reagira, je bliskovito skočil za njim in mu primazal dve krepki klofuti. Mulca so varnostniki pritisnili ob tla, dokler ga ni odpeljala policija. Voditelj oddaje Faktor Bojan Požar se ni spuščal v oceno senatorjevih izjav, pač pa je gosta oddaje, Bernarda Brščiča, povprašal, kaj meni o tej senatorjevi reakciji na smrkavca.

Brščič: »Spominjam se eskapad predsednika evropske komisije Junckerja, ko me je začudilo, da ga na primer Viktor Orban ali pa Plenković pri ščipanju v rit ni usekal in da ni iskal svojih od konjaka nagnitih zob po betonu palače Berlimonke; vsak normalen moški reagira na napad na ta način, kot je to počel ta avstralski senator in se mi zdi to popolnoma normalna reakcija.«

Požar: »Kaj bi bilo, če bi pri nas en desni politik udaril enega fanta in kaj bi bilo če bi levi politik udaril fanta?»

Brščič: »Dvojna merila. Ekskulpacija v primeru levih in nabijanje na kol če bi bil desni. Problem je v tem, da so mainstream mediji, seveda, izrazito levo nagnjeni.«

Prepričan sem, da je imel Brščič prav. Ravno tako pa sem prepričan, da bi poleg Slovenije podobno oceno lahko slišali kvečjemu kje, kjer je na oblasti državni socializem (Venezuela, Kuba) ali komunizem (Severna Koreja), torej v tistih redkih državah, kjer si levičarji (v smislu, kot jim ga dajemo v Sloveniji) lahko privoščijo prav vse. Prav to je napisal Aleksander Rant pod naslovom "Levičarjem je dovoljeno prav vse" na Nova24tv.

Slovenska politika, predvsem levi pol, je več kot očitno razdeljena. Nekateri s stisnjenimi zobmi podpirajo začasnega predsednika Venezuele Juana Guaidoja, nekateri pa kar javno razglašajo, da je priznanje Guaidoja vmešavanje v notranje zadeve Venezuele. Najbolj radikalna v svojih stališčih je zagotovo stranka Levica, ki že lep čas javno brani socialističnega diktatorja Madura. Najglasnejši pri podpori tega zločinca so tisti, ki so uživali gostoljubje venezuelskega diktatorja. Miha Kordiš, Violeta Tomič in Grega Cigler. Mnogi podporniki te stranke pravijo, da je vse res in da Venezuela tone samo zaradi zunanjih pritiskov, češ da so krive ameriške sankcije. A resnica je drugačna. Venezuela tone zaradi nesposobnega in koruptivnega vodenja, zaradi socializma, v katerem večina nima nič, kopica bogatih na vrhu pa vse. Socialisti so utelešenje mita o enem odstotku, saj se je še v vsaki socialistični državi vzpostavilo razmerje med rajo in nepredstavljivo bogatimi partijci.

A vrnimo se k dvojnemu standardom. Levica, prav tako pa tudi Socialni demokrati svarijo pred vmešavanjem v notranje zadeve tuje države. Spomnimo, da so diametralno nasprotno govorili v primeru Katalonije. Takrat so kričali, da je treba Španijo kaznovati, priznati Katalonijo in nemudoma zahtevati aktivacijo Bruslja. Glede na njihova današnja stališča o Venezueli bi človek pričakoval, da bodo tudi pri Kataloniji rekli, da gre za notranje zadeve Španije in da se ne smemo vmešavati. Ampak ne. Bilo je prav nasprotno.

Prav tako ni še nihče od levičarjev obsodil ruske priključitve Krima niti anektiranja Južne Osetije, Abhazije in Gorskega Karabaha. Prav tako iz ust naše levice nismo slišali obsodbe kitajske priključitve Tibeta in kitajskih groženj Tajvanu. Smo pa slišali veliko krepkih na račun vnovičnega odpiranja trgovine med Kubo in ZDA, češ da bo ameriški kapital spet prevzel to otoško socialistično kraljestvo.

Levičarjem je dovoljeno vse

Sklep je torej logičen in jasen. Če gre za komunistično diktaturo ali popolnoma levo usmerjeno državo, jo moramo pustiti popolnoma pri miru, saj gre v tem primeru za vmešavanje v notranje zadeve. Če pa gre za bog ne daj državo, ki jo vodi desnica, pa so dovoljena vsa sredstva. Primer je obsodba Madžarske kot nedemokratične, ker je premier Viktor Orbán na demokratičnih volitvah prejel ustavno večino glasov. Prav tako levica obsoja Madžarsko, ker naj bi ta ne imela pluralnih medijev. Smešno, če pomislimo, da je v Sloveniji več kot 90 odstotkov medijev v neposredni ali posredni lasti globoke države. Prav tako so levičarji takoj obsodili Poljsko, ki je upokojila sodnike iz časa komunizma. Pozabljajo, da pri nas še vedno sodijo, še več, najvišje funkcije v sodstvu zasedajo ljudje, ki so v času komunizma kršili človekove pravice. Pozabljajo, da smo ena redkih demokratičnih držav, v kateri je bil politik obsojen brez dokazov. In ni edini.

Demokratični socializem ljudem prinesel le lakoto, smrt, bedo, obup

Dvoličnost naše levice ne pozna meja. Ljudje v Venezueli umirajo zaradi lakote. Starši izvide za otrokovo bolezen dobijo šele po pogrebu otroka. Bolnišnice so hiralnice, kjer ljudje umirajo v bolečinah in na obroke. Vojska in policija imata absolutno oblast. Kdor se upira, je ubit ali izgine. Več kot tri milijone ljudi je zbežalo v sosednje države v želji po človeka dostojnem življenju. Starši brskajo po smeteh in iščejo hrano za svoje otroke. Venezuela pa ni mrtva zaradi drugih. Mrtva je zaradi norcev, ki so jo vodili preteklih 20 let. Ko je Hugo Chavez razlastnil podjetnike in obrtnike, so ljudje ploskali. Ko so nacionalizirali banke, so ljudje ploskali. Vse je bilo naše, tako kot nekoč pri nas. Danes pa vladajo revščina, beda in lakota. Kajti Maduro, nekdanji voznik avtobusa, je le

brutalnejša senca svojega predhodnika. Socializem, in to "demokratični", je ljudem prinesel lakoto, smrt, bedo, obup.

Da, ZDA imajo interes po obvladovanju Venezuele in niso edine. Da, Venezuela je tarča globalnih velešpekulantov in geostrategov. Da, obstajajo tudi tuji interesi. A zdajšnje stanje je krivda samo zgrešene-ga upanja, da socializem lahko deluje. Nikoli ni in nikoli ne bo. Kjer se je pojavil, so sledili lakota, množično pobijanje in represija. In to podpira stranka Levica. To podpirajo Socialni demokrati. To podpirajo naši levičarji, za katere včasih ne vem, kako se lahko zjutraj pogledajo v ogledalo, se nasmehejo in gredo zagovarjat množične morilce, diktatorje in psihopate.

A ljudje tega ne vidijo. In še lep čas ne bodo, ker nam ne glede na stanje v državi očitno še vedno gre predobro.

Pravijo, da riba pri glavi smrdi. To bi potrjevalo Šarčevo sprenevedanje, o katerem je pisec pod kraticama J. Ž. na Nova24tv napisal članek s podnaslovom "V njegovi koaliciji vladajo mobing, korupcija, utaja davkov, kraja in grožnje! On pa to opravičuje!"

Predsednik vlade rad potvarja realnost in to je ponovno dokazal s svojo nedavno objavo na Facebooku, kjer na široko opravičuje odstopljene funkcionarje, povsem pa zanemarljivo razloge, zaradi katerih so ti sploh vzbudili pozornost medijev. A to ne preseneča več, Šarec se z drugim kot s kadrovanjem in z odstavljanjem ekipe sploh ne zna ukvarjati!

Predsednik vlade Marjan Šarec je v svoji zadnji objavi na Facebooku na dolgo in široko opravičeval odstopljene funkcionarje kot dobre ljudi, pri čemer pa je popolnoma zanemarljivo razloge, zaradi katerih so odstopili. Kot je pri njem že v navadi, tudi tukaj ni šlo za vsebinsko pomenljiv tekst, pač pa za le še eno dolgovezenje brez konkretne vsebine.

Med drugim je tako zapisal: »Nobena razrešitev ali odstop nista enaka drugim, vsak je zgodba zase. En minister je bil razrešen, oziroma je odstopil na mojo pobudo, dva sta mi ponudila odstop sama. Odstopa sem sprejel. Ne trdim, da ne bi mogel ravnati drugače, a vodenje vlade pomeni sprejemati odločitve. To ne pomeni, da so to slabi ljudje, temveč so si tako zagotovili, da gredo lahko s pokončno glavo naprej. Če bo v katerem od teh primerov preiskava pristojnih organov pokazala drugače, bo to seveda potem druga stvar.«

Šarec opravičuje odstopljene ministre, povsem pa ignorira razloge, zakaj so odšli

Šarec se v navedenem odstavku poigrava z možnostjo, da bi lahko ravnal drugače, a da težo svoji funkciji z mnenjem, da je odločitve pač potrebno sprejemati. V vseh treh primerih pa ni mogoče ubežati dejstvu, da je šlo za slabo izbiro ministrske ekipe na prvem mestu, kar je neizbežno pripeljalo do znanega rezultata.

Grožnje, tatvine, korupcija, mobing na delovnem mestu, utaja davkov: to je seznam stvari, zaradi katerih so trije ministri in en državni sekretar odstopili oziroma bili odstavljeni. Poslanec LMS Dario Krajčič si potem, ko je podal odstopno izjavo, še utegne premisliti. Da pa njegov greh ni tako hud, zagovarja v svoji objavi celo sam premier. Šarec izgleda ne razume, da problem ni, koliko je Krajčič kradel, temveč da je kradel. »Lahko iščemo takšne in drugačne pravne razlage, vendar se vprašajmo, ali se za funkcionarja to spodobi,« o Krajčiču piše Šarec in nadaljuje, da

sam verjame, »da poslanec tega ne bo nikoli več storil in ga nimam za slabega človeka.«

Da se Marko Bandelli neprimerno obnaša, je bilo jasno, še preden je zasedel ministrsko funkcijo, in sicer zaradi nekaterih njegovih izjav na družbenem omrežju Twitter – v eni je celo grozil pobudniku referendumu o drugem tiru Viliju Kovačiču. Z drugim tirom je povezana tudi zgodba nekdanjega državnega sekretarja Jureta Lebna, ki je kljub fiasku z maketo zasedel funkcijo ministra, pristojnega za okolje. Že takrat je bilo jasno, da ne gre za čiste posle, a najbolj obremenjujoča dejstva so šele sedaj privrela na plano.

Prav tako je bilo ob izbruhu afere na ministrstvu za kulturo jasno že pred ponujenim odstopom, da Dejan Prešiček glede na odnose, ki so vladali tam, ne bo mogel opravljati dela, ne glede na to, ali je kriv ali ne. V vseh treh primerih je šlo za situacije, v katerih se zamenjavi ministrov ne bi mogli izogniti.

Šarec pravi, da je dogajanje pod preteklimi vladami stvar prejšnjih mandatov, a ravno to ruši njegovo vlado

Zanimivo je tudi Šarčevo mnenje, da je to, kar se je dogajalo pod preteklimi vladami, stvar prejšnjih mandatov, in o takratnih menjavah ne more soditi. A ravno zgodbe iz preteklih mandatov v veliki meri rušijo njegovo vlado, in to kljub temu, da naj bi šlo še za eno izmed t. i. vlad novih obrazov, Šarec pa se je hvalil, kako bo njegova ekipa delala drugače. Prav tako je komentiral odstop Petra Vilfana, ki je imel na grbi 30 tisoč evrov dolga do finančne uprave, pri čemer naj bi šlo za težavo zaupanja.

A Vilfan ni odstopil prvič. Kot je pred časom spomnil Škandal24, je odstopil potem, ko je leta 2014 pijan zbil pešca, a je takoj na naslednjih volitvah zopet kandidiral. Šarec na koncu vse skupaj primerja še s tem, kako so nekoč odkrili smeti v njegovem gozdu ali pa ga ujeli, ko ni bil pripravljen z varnostnim pasom. Po vseh teh primerih je takoj plačal globo. Zapis je precej nekoherenten in ne najdemo druge vsebinske rdeče niti kot pa te, da skuša v dobri luči prikazati svoje odstopljene ministre. Kot vse kaže, se na premierski funkciji Šarec nekoliko dolgočasi!

Latinski prevod Svetega pisma Vulgata, ki smo ga včasih uporabljali pri molitvi brevirja, ima v Ps 41 (40) zanimiv izraz: »Abyssus abyssum invocat,« kar pomeni »En prepad kliče drugega.« Podobno se dogaja pri opisovanju ali analiziranju trenutne slovenske stvarnosti. Opaziš in komentiraš eno stvar, pa ta komentar že potegne za seboj drugo, ta tretjo, kot kitajske škatle ali pa tista pesmica: "miš pšeničko, mačka miško, lisica mačko, volk lisico, medved volka, lovec medveda, lovca smrt ..." Tako je prejšnji komentar o Šarčevem sprenevedanju razširil Mitja Iršič na Nova24tv pod naslovom "Aroganca vladarjev, ki spominja na pomladno leto 2004".

– Kolikokrat ste že videli kakšen oglas za delo v javni upravi, za katerega niso potrebne delovne izkušnje, le diploma iz specifične smeri humanističnih ved, znanje slovenskega in pogovorno znanje angleškega jezika, morda še osnovno poznavanje računalniških orodij?

– Kolikokrat ste že videli razpise za javna naročila, ko je kakšna javna agencija v razpis za nakup vozila zapisala zelo specifično, a nikoli razloženo tehnično zahtevo (501 liter prtljažnega prostora, 2,65 m medosne razdalje, V6 motor – najbolj originalna je bila druga Drnovškova vlada, ki je specifikirala vozilo z vrati, ki se sama zaprejo, če so priprta)? Potem pa se je po nekem božjem čudežu pojavi ponudnik, ki je ponudil točno takšno vozilo, ki je bilo sicer nekaj tisoč evrov dražje, a je imelo 520 litrov prostora, namesto 498 litrov, kot ga je ponudil konkurent za manj denarja? (Aja, v času Drnovškove vlade, ki je zahtevala vozilo s pnevmatskim zapiranjem vrat, je to posebnost ponujal le Daimler Benz v svojem razredu S.)

– Kolikokrat ste že videli kakšnega zaposlenega na državnih agencijah ali zavodih, ki je uradno direktor, v resnici pa sploh ne ve, kaj so pristojnosti inštituta, ki ga vodi? Videli ste, kako se zapleta, govori na pamet, bere z lista papirja, obupno skuša braniti kakšno nenavadno potezo, ki jo je sprejel njegov organ, medtem pa postaja zmeraj bolj jasno, da je on sam le profesionalni podpisovalec dokumentov, ki jih zanj pripravi politika, in sploh ne ve prav dobro, kaj podpisuje.

– Kolikokrat ste že prebrali kakšno "analizo", ki jo je za ministrstvo naredil kak povprečen, z vlado ideološko kompatibilen politkomisar, in videli, da je vsebinsko na ravni povprečne srednješolske seminarske naloge, pa je avtorju vseeno prinesla honorar v vrednosti povprečne delavske plače?

– Kolikokrat ste poslušali kakšnega znanca, ki se je veselil, ko je njegov lokalni prijatelj/sorodnik prevzel kak vladni resor, češ zdaj pa bo služb zanj in za vse okoli njega, ki predstavljajo zaupno skupino novo izvoljenega ministra? Iz štajerskih koncev vem za primere iz vseh mest v bližini, ko so predstavniki političnih strank ob začetku mandata zaposlili celotno bližnjo in daljno žlahto, prijatelje, znance in naključne prijazne avtoštoparje. Kolikokrat ste že slišali: »Ufff, končno so sestavili koalicijsko. Upam, da bom septembra že začel na MOP-u!«

– Kolikokrat ste že slišali kakšnega ministra, državnega sekretarja ali predstavnika funkcionarjevega kabineta, ki je prišel na televizijsko soočenje, da brani točko A, potem pa je njegov nastop potekal nekako takole: »Glede točke A še ne morem povedati nič specifičnega, saj se moramo uskladiti še z ministrstvom B in C. Točka A je vsekakor na listi prioritete te vlade, a bo poleg medresorskega usklajevanja potrebna še podrobna analiza, ki jo bodo opravili izbrani strokovnjaki. Ti bodo delovali v okviru projektne družbe, ki jo bo vlada ustanovila posebej za potrebe točke A. Da zaključim, vlada se intenzivno ukvarja s točko A, še posebej stranka, ki ji pripadam.«

Morda se ne najdete v vsakem od zgoraj omenjenih scenarijev. Prepričan pa sem, da ste doživeli vsaj enega od njih. Dobrodošli v Slovenijo.

Dobrodošli v deželo, kjer je vladanje vojni plen.

Ministrstva kot vojni plen

Dejan Prešiček in Marko Bandelli sta bila prva, ki sta kot vrh ledene gore po pomoti pokazala, kako porozna je izvršilna oblast in kako globoko se je korupcija zajedla ne le v sistem vladanja, ampak v samo zavest povprečnega politika. Prešiček je dejal, da ni prebral pravilnika, zato je soferju ukazal, da zanj opravlja osebne opravke. Bandelli je grozil lokalnemu politiku, da bo ostal brez sredstev, če ga ne bo ubogal. Prešiček in Bandelli sta pokazala, kar že dolgo jemljemo kot samo po sebi umevno, zdaj pa smo to videli tudi prav odkrito, brez sprenevedanja. Prešiček bi potreboval pravilnik, ki bi mu povedal, da ni normalno, če uslužbenci ministrstva opravljajo osebne posle ministra. Saj dobro razumemo, kaj se je pletlo po njegovi glavi. Ministrstvo je njegovo. Tam lahko dela, karkoli si želi. Bandelli se je opravičil, potem ko je z nepodelitvijo sredstev grozil lokalnemu predstavniku in pričakoval, da bo ministroval še naprej. Tudi tukaj dobro vemo, kaj se je pletlo po njegovi glavi. On je minister! Zakaj pa ne bi smel po osebnih preferencah odločati o stvareh, ki so v pristojnosti njegovega ministrstva? Njegovi otroci doma jočejo in ne razumejo, zakaj bi ljudstvo ravno njihovemu očetu odvzelo to sveto pravico.

Ministrstva so postala vojni plen. Osebni fevd. Nagrada za zvesto politikomisarsko delovanje v preteklosti. Ravno tako, kot so se nekoč delili partijski položaji. Če se postavimo v čevlje človeka, ki razmišlja tako, je povsem jasno, zakaj mu je nekaj najbolj normalnega, da uslužbenci, ki jih plačujejo davkoplačevalci, zanj vozijo inštrumente. Prav tako bo takemu človeku nerazumno, da ne sme po kavbojsko groziti z negativno selekcijo pri deljenju javnega denarja. Ko je na položaju, je on posvečeni delavec tega denarja. To je njegova pravica.

Politična odgovornost funkcionarja se konča takrat, ko se konča njegov mandat

Afera maketa je le podaljšek takšne miselnosti. Plenilske logike upravljanja z javnimi sredstvi. Legendarni stavek Jureta Lebna bo šel v zgodovino: »Absurdno se mi zdi, da smo tisti, ki sprejemamo odločitve, potem odgovorni za vse.« Vsi privrženci državnega upravljanja gospodarstva naj si ga natisnejo na A3 papir, dajo v okvir in obesijo na steno, da jih bo vsakič znova opominjal, zakaj so privatizacija, liberalizacija trga, tržno-kapitalistična logika dobri za blaginjo vseh nas. Če smo se iz primera Prešiček in Bandelli naučili, da so ministrstva osebni fevd, kjer ima funkcionar "carte blanche" za razpolaganje z resursi ministrstva, smo se na primeru Leben naučili, kaj v okviru funkcionarjeve službe pomeni politična odgovornost funkcionarja. Nič več kot abstrakcija, za katero pri nas ni še nihče odgovarjal. Zavoženi infrastrukturni projekti, skrivnostno višanje sredstev izbranih gradbenih podjetij in oglaševalskih agencij, zelo zanimive svetovalne pogodbe z ministrstvi . . . to je norma, ki se nekako vzame kot cena, ki jo socialistični patriciji odštejejo davkoplačevalskih plebejcem. V zameno za priboljške nam oni naklonijo svojo superiorno sposobnost makro-upravljanja (ki je prej niso nikoli uspeli

pokazati v zasebnem sektorju). No, v zasebnem sektorju je drugače. Uprava, lastniki in upniki lahko direktorja tudi osebno tožijo. Z visoko plačo pride v paketu odgovornost. Direktor zasebne družbe odgovarja z vsem svojim premoženjem. V slovenski pravni praksi poznamo primer, ko je sodišče direktorju prisodilo 2,5 milijona evrov kazni, ker ni preveril bonitete svojih kupcev in zaradi tega podjetje spravil v stečaj. Na drugi strani pa se po stari ljudski šegi politična odgovornost funkcionarja konča takrat, ko se konča njegov mandat. Če je nato ponovno izvoljen (ali pa zopet postavljen na funkcijo s strani tistih, ki so bili izvoljeni), so stari grehi odpuščeni. Seveda pri tem sodelujejo tudi organi pregona in tožilci, ki niso motivirani na enak način kot zasebni lastniki družb, da bi ugotavljali kazensko odgovornost.

Korupcija je v velikih organizacijskih sistemih neizbežen pojav. Vsekakor pa se korupcijska tveganja na državni ravni močno povečajo, dlje kot je režim na oblasti. Psihologi, ki preučujejo korupcijo in njen vpliv na družbo, ugotavljajo, da se kognitivna naklonjenost korupciji večja premo sorazmerno s časom, ko je posameznik na oblasti, in s suverenostjo njegovega vladanja. V Sloveniji se je zamenjalo kar nekaj homogeno levih vlad. A vse so izhajale iz enega samega ekonomsko-medijsko-propagandnega centra moči. Ljudje, ki so jih vodili, so s sabo pripeljali nekaj novih d.o.o. kruhoborcev (ki jih boste zaznali po tem, da so njihova podjetja vsak v svojem "mandatu" nenadoma skrivnostno začela služiti milijone, nakazane iz raznih vladnih institucij), a platforma slovenske novo-obrazne levice je že od Pahorjevega trojčka naprej trdno definirana skupina ljudi, ki obvladujejo zdravstvo, infrastrukturo, energetiko, živilsko-predelovalno industrijo, vse tri veje oblasti in medije (najpomembnejšo komponento popolnega nadzora).

10 let vladavine, prekinjene le za manj kot leto (kar so hitro rešili z "ljudskimi" vstajami), je 10 let kontinuitete omrežij, ki so postala neverjetno ohola in arogantna, misleč, da so v desetletju tako izpopolnili taktiko novih obrazov, da jim nihče več nič ne more. Stvari, ki si jih dovolijo politiki danes, so postale nov politični standard. Pred 25 leti bi se tako mediji kot preostanek koalicijskih partnerjev (ki v devetdesetih niso bili uniformno istih političnih barv) zdrznili in rekli, da je nekaj hudo narobe, če so v prvih – bojda "mirnih" – šestih mesecih odleteli trije ministri – vsi zaradi hudih kršitev –, in da se je ena od strank znašla v tako očitni korupcijski aferi, da je kredibilnost koalicije močno pod vprašajem. Danes so odpovedale vse varovalke parlamentarne demokracije – ideološko sorodna koalicija politične elite bo naredila vse, da bi dočkala marčevsko plačo. Nato aprilsko. Pa majsko. Poleg tega pa so odpovedali še večinski mediji, za katere se je ob nedavnem imenovanju LMS-jevih kandidatov za volitve v Evropski parlament še enkrat pokazalo, da niso četrta veja oblasti, ampak neformalni člani koalicije, ki čakajo na pol obrane kosti in drobtine, ki bodo odletele na tla z mize, na kateri servirajo glavno pojedino. Jože Smole bi jim mogoče rekel družbenopolitični delavci, seveda kot kompliment.

Leva vlada uvedla prometne nalepke, da je pokrila nesmotrn nakup falcona

Morda bi lahko kdo rekel, da so lahko upravičeno arogantni in brezskrbni. Morda res – dokler jih bodo s trdim delom hranili slovenski izvozniki. Ali pa tako dolgo, dokler ne bo ljudem zares prekipelo, ko se bo nabralo dovolj udarnih zgodb, ki bodo pronicale v javnost kljub odporu režimskih medijev. Stanje, ki ga imamo zdaj, zelo močno spominja na absolutno aroganco Drnovškove tretje vlade. Vlade, kjer se je Drnovšek

po ponovnem prihodu na prestol počutil tako nepremagljivega kot danes Šarec. To so bili časi kaviar socialističnih ekscesov. Časi, ko smo v državi z 2 milijonoma ljudmi in povprečno plačo približno revaloriziranih 500 evrov kot kakšni arabski despoti kupovali luksuzno letalo Dassault Falcon za 35 milijonov dolarjev, medtem ko so se predstavniki drugih držav vozili po svetu z rednimi linijami v ekonomskem razredu. Ko so mediji – takrat so še opravljali svojo nalogo – pritiskali na vlado, zakaj potrebujemo takšno letalo, je takratni minister Mirko Bandelj arogantno rekel, da je nakup smotrno in da so celo izpogajali dobro ceno. Dodal je še, da bi lahko letalo – prestižen, z luksuzom napolnjen poslovni reaktivac, katerega ura leta stane toliko kot ura petih propellerskih letal in osmih helikopterjev – uporabljali za prevoz ranjencev! No, na koncu so se zmotili, ko osnovni ceni niso prišteli DDV-ja, tako da je letalo stalo več kot 40 milijonov ameriških dolarjev. Le leto preden so začeli kupovati falcona, so davkoplačevalce obremenili z zelo izvirno idejo "prometnih nalepk", ki smo jih morali lepiti na vetrobranska stekla. Predstavljale so absolutno nepotreben strošek in se izkazale za "maketarski" obvod javnega denarja do zasebnih podjetij Mirage in Cetus, ki sta jih tiskali vse do leta 2005, ko jih je odpravila prva Janševa vlada.

Bolj bodo drzni, več si bodo upali, bolj bo dišalo po pomladnem letu 2004

Takšne poteze vladajoče klike so simbol arogance, ki jo lahko rodi le absolutno prepričanje v dolgoročno, skoraj kraljevsko obstojnost oblasti. No, leta 2004 so spoznali, da ima takšen način vladanja rok trajanja. Šarec ima prednost, da so njegovi sponzorji v zadnjih desetih letih po krizi povsem pokorili medije in mu tlakovali pot do fatamorgane ljudske podpore, kakršno v svetu uživata le Vladimir Putin in Kim Jong Un. Še naš nesrečni, krvavi Kumrovčan je bil po smrti v teh krajih dokaj osovražen kot serijski morilec in človek, ki je narod pahnil v desetletja socialistične stagnacije, medtem ko se je on vozil v pullmanu 600. No, vsaj preden so ga predstavniki globoke države za ideološke potrebe rehabilitirali. Torej, ne bi bilo napak trditi, da so mediji Šarca utrdili še bolj kot Maršala v izdihljajih bivše socialistične federacije. Ena stvar pa utegne Šarčevo vnebovzetje dramatično prekiniti. Vedno več ljudi uporablja socialna omrežja kot medije in iščejo informacije sami. S tem so seveda izpostavljeni tudi lažnim novicam, a hkrati tudi resničnim, nefiltriranim novicam. Povprečen Slovenec se danes informira z branjem Dela, Dnevnika, Večera, Mladine ter gledanjem TV Dnevnika nacionalne televizije in novic komercialne televizije, kjer jim vsak dan sveže prispevke o dosežkih koalicije pripravlja Šarčeva bodoča evroposlanka. A zmeraj ne bo tako. Tradicionalni mediji umirajo. V ženske in moške se pred našimi očmi spreminjajo otroci, ki bodo preskočili naše Forum 21 medije in se informirali tam zunaj v divjini. Nekateri napačno. Nekateri brez privzgojenih in priučenih filtrov, ki bi jim pomagali razbrati, kaj je res in kaj ne. A več bo takšnih, ki bodo razumeli, kot tistih, ki ne bodo. Ljudje informacijske dobe v povprečju ne bodo neumni. In kar je najbolj pomembno – resnico si bodo poiskali sami. Novinarji, ki danes ustvarjajo koalicije, nadzirajo priljubljenost politikov, plasirajo ideološke tematike in demonizirajo kapitalizem, pa si bodo gotovo poiskali kakšno drugo zaposlitev. Ko bomo dobili prvo pravo desno vlado brez levih primesi, bo tudi bazen delovnih mest manj plitev, kot je danes, in se bodo namesto v službi tranzicijskega kapitala lahko dokazovali tudi v kakšni povsem prostotržni panogi. ➡

Vsekakor brez izdatne podpore družbenopolitičnih delavcev iz ljudskega oddelka "Mediji" ne bi bilo te koalicije. Zaradi njih tudi ni vsedravnega ogorčenja nad načinom vladanja, ki spominja na modus operandi zadnje Drnovškve vlade. A bolj ko bo Šarec pijan od oblasti, s katero ga napajajo režimski mediji, bolj bo brezbrizen. Bolj ko bo brezbrizen, drznejši bodo ljudje, ki javni denar sifonirajo v zasebne žepe pod varnim dežnikom njegove priljubljenosti. Dokler medijev ne bodo

nerežimske publikacije prisilile, da tudi oni poročajo o tem, kar se že več tednov govori na socialnih omrežjih. Več bo takšnih zgodb, več bo ljudi, ki jih bo privlačil neposreden dostop do nefiltriranih informacij z medmrežja. Potem bo vse drugače. Ironično bo morda ravno medijsko zasejana vladna aroganca pripomogla k Šarčevemu padcu. Bolj bodo drzni, več si bodo upali, bolj bo dišalo po pomladnem letu 2004.

Da Šarec klečeplazi pred Kučanom seveda ni nobena skrivnost, saj je končno on in njegova vlada le lutkovno gledališče, v katerem Kučan in njegova "globoka vlada" vlečejo za cugeljne. Ne vem pa, koliko je tem starcem, ki so vsi bliže osemdesetim kot sedemdesetim načrtno uspelo ali pa je slučajno "ratalo", da se je tako imenovana "skrajna levica" (Mesec and Co.) uspela spraviti za vrat Šarčevi vladi, tako da jo lahko izsiljuje kadarkoli kljub svoji popolni zabitosti tako glede zunanje in notranje politike, kot tudi gospodarstva. V gospodarstvu ravnajo približno tako, kot Jurčičev Krjavelj, ki je hotel cel javorov hlod, da si bo žlico naredil. Eden njihovih velikih uspehov je, da ustvarjajo prekárne delavce. Mimogrede: izraz "prekárnen" je sicer v Slovarju slovenskega jezika, vendar ga do nedavnega ni bilo srečati v zapisanih besedilih. Pomeni pa: nanašajoč se na negotovo, navadno slabo plačano zaposlitev. O tem je Aleksander Rant na Nova24tv objavil članek z naslovom "Kako levičarji sami ustvarjajo prekarne delavce".

Naslov moje kolumne in celotno pisanje izhaja iz političnega dogajanja vse od nastopa vlade Marjana Šarca. Čeprav je Šarec le protokolarni šef vlade, tisti pravi pa so strici iz ozadja in njihova podaljšana roka radikalna stranka Levica, se dogajajo spremembe, ki uničujejo še tisto malo zdravega, kar nam je ostalo. Slovenski narod je vedno veljal za podjetnega in delavnega, a to se je v letih socializma spremenilo. Narod se je polenil zaradi socializma, nekoliko pa tudi zaradi sprejemanja drugih kultur nekdanje Jugoslavije, ki niso znane po pregovorno nemški delavnosti.

Nato je sledila osamosvojitve in vsaj navidezni prehod na prostotržno gospodarstvo. Malo so ljudje takrat vedeli, da so si nekdanji partijski šefi firme razdelili med sabo, javni denar pa naložili v tujino, od koder so nato prevzemali podjetja v domovini. A kljub temu se je država razvijala in tisti, ki trdijo, da je bilo nekoč bolje, so lahko ali bedaki ali pa se jim toži po prestižu partijske pomembnosti.

A apetiti levičarjev, ki so Sloveniji vladali slabih 23 let, niso nikoli ugasnili. Kje pa. Ko je začelo zmanjkovati v tujino izvoženega denarja, so udarili po ljudeh. Novi davki, višje trošarine, okoljske takse, kopica novih predpisov, administrativni stroški itd. Vseskozi pa se je zviševala tudi obremenitev plač. Tako smo danes na točki, ko so plače že skoraj polovično obremenjene z davki in s prispevki. Na točki, kjer je zaposlitev za nedoločen čas neumna rešitev za podjetnika, saj ima z njo samo višje stroške, lenega delavca pa se ne more znebiti po hitrem postopku. Zakaj? Ker naša zakonodaja bolj ščiti status zaposlitve kot dejanski izkupiček delavca. Po domače, tudi če ima nizko plačo, da je le zaposlen.

Na vrsti so samostojni podjetniki

In tu pride v igro naša pregovorna delavnost in iznajdljivost. Število gospodarskih subjektov in samostojnih podjetnikov v zadnjih letih raste kot gobe po dežju. Toga delovna zakonodaja je botrovala samozaposlovanju, ki je sicer bolj tvegano (ni bolniške, ni regresa, ni dopusta, ni božičnice, ni trinajste plače), a je obdavčeno manj in tako delavcu, samostojnemu podjetniku, ostane več v denarnici. Svobodno razpolaga s svojim denarjem, kar pa državi, ki jo vodijo levičarji, ni več všeč. Zakaj? Ker je bilo 31. decembra 2018 kar 93.937 samostojnih podjetnikov. Skoraj 100.000 ljudi torej, ki sami razporejajo svoj denar, morda celo varčujejo.

Varčevanje pa je greh za levičarje, saj človek, ki nekaj ima, ni odvisen od njihovih drobtin in socialnih pomoči. Ti so najbolj nevarni. Slovenija ima le dva milijona prebivalcev in z lahkoto bi državno administracijo zmanjšali za 60 odstotkov ob predpostavki, da bi poenostavili postopke in zmanjšali število veljavnih predpisov. A sedaj je treba to pošast, ki je iz leta v leto večja, nahraniti. Marjan Šarec je takoj na začetku mandata moral "pljuniti" nekaj sto milijonov v smer sindikatov javnega sektorja. Zvišale so se plače javnim uslužbencem. In komu so vzeli? Mladim mamicam, ki imajo otroke v vrtcu, družinam, ki so jim zmanjšali ali ukinili dodatke, starostnikom in njihovim svojcem, ki si že tako komaj privoščijo dom za starejše. In sedaj smo na vrsti samostojni podjetniki. Morda ste opazili, a vlada je odkrila, da smo s. p. zlata malha, iz katere kar teče denar. Kot bi rekli v Levici — cel kup zlobnih kapitalistov, ki samo izkoriščamo državo. No, in so nam mirmo dvignili prispevne stopnje. Ta mesec ste mnogi plačali nekaj evrov več za PIZ, ZZSZ, STV in ZAP. Obirati so začeli najbolj zdrav in inovativen del prebivalstva. Odlično.

Levica sama ustvarja prekarlost

In tako šele pri koncu kolumne pridem do njenega naslova. Levičarjev, sploh radikalnežev iz Levice, so polna usta, kako je treba izničiti prekarlost. Kako je treba priviti samostojne podjetnike in pobrati še več denarja za "socialno" državo. A kaj delajo? Dvigujejo odhodke, destimulirajo najbolj kreativne, podjetnike bi z bajoneti "terali" v morje, dvigujejo minimalno plačo, ne da bi znižali stroške dela, še kar so v veljavi krizni davki. Levica in njej podobni ustvarjajo razmere za prekarlost s svojimi socialističnimi idejami. Jasen pokazatelj je rast števila samostojnih podjetnikov. Samih prekarcev. A sedaj nas je toliko, da bi nas socialisti spet radi obrali do kosti. Ko bodo vzeli samostojnim podjetnikom, ko bodo vse pobrali gospodarstvenikom in obrtnikom, ko bodo oplenili banke in nacionalizirali kmetije, se bo ponovilo leto 1945. Od kod bo prišel potem denar za socializem? Ne bo ga. Slovenija bo spet dežela revežev in kopice nesramno bogatih partijcev. Prosti trg je Zahod spravil iz srednjega veka v dobo, kjer večina (ne vsi) živi dostojno. V socializmu je večina živela pod tem, čemur bi danes rekli meja revščine. Samo uspešni posamezniki lahko ustvarjajo dobiček, dobiček ustvarja investicije, investicije pa delovna mesta. Socializem ustvarja samo bedo, lakoto, revščino in smrt.

Kot pika na i je članek, ki ga je v Reporterju objavila dr. Maja Sunčič pod naslovom "Šarca ni nič v hlačah, pleše kot Mesec žvižga". Drugo vprašanje je seveda, koliko je tudi Mesca samega v hlačah, oziroma koliko je tudi njegovo "žvižganje" diktirano iz Murgel. Verjetno kar precej, saj je videti, da jih je strah bodočnosti, kar kaže njihova občutljivost za vsako kritiko in Kučanovo zaletavanje v tako imenovani "sovražni govor".

Skrivnost javnomnenjske priljubljenosti Marjana Šarca in njegove vlade je banalna. Premier s svojo vlado igra pudlja Meščevi Levici v zameno za medijsko podporo dominantnih medijev.

Slednja je neposredno odvisna od Šarčevega udinjanja Meščevi Levici. Zato se Šarca ne prime nobena od afer, ki si sledijo kot po tekočem traku, odstopi ministrov, sekretarjev itd. Za provladne medije je pomembno samo izvajanje agende Levice.

Dokler Šarec dela po diktatu Levice, vladne afere niso pomembne, saj jih dominantni mediji minimizirajo ali preprosto pometejo pod preprogo. To jasno vidimo iz medijskih odzivov in vprašanj, ki jih provladni novinarji iz dominantnih medijev postavljajo Šarcu, saj se več ali manj vsa vrtijo okoli Levice in njene agende. Bolj ko se Šarec klanja Meščevi stranki, bolj ga podpirajo dominantni mediji, bolj Šarčevi vladi raste javnomnenjska podpora!

Da bi si tudi v bodoče zagotovil visoko javnomnenjsko podporo, je Šarec ta teden vnovič kapituliral pred Meščevo Levico s podpisom dogovora o sodelovanju in sprejetjem proračunskega rebalansa po Meščevem okusu. In ne samo to – celo evropskemu parlamentu je dal košarico. Tudi po tem je Šarec povsem na isti valovni dolžini z Levico. Sicer Šarec ne bi za guvernerja podpiral kandidata Levice, Jožeta Damijana, ki je zapornika iz Doba Bineta Kordeža razglasil za poštenjakarja, evro pa za mrtvo valuto. Gliha v kup štrih!

Vzpon Šarčeve priljubljenosti je neposredno povezan z oživiljanjem starih totalitarnih medijskih praks. Ob branju nedavnih intervjujev s Šarcem, denimo v Mladini ali Večer, dobimo vtis, kot da smo se vrnili več kot trideset let nazaj v enoumno preteklost in da vprašanja postavlja centralni komite Meščeve Levice. Še malo, pa bodo medijske prispevke ali intervjuje začeli z zaklinjanjem »Mesec – partija« ali »mi smo Meščevi, Mesec je naš« ali pa »druže Mesec, mi ti se kunemo«. Šarca pohvalijo, a le takrat, ko je popolni pudelj Meščeve Levice, sicer lajnajo Meščeve floskule, da se človeku kar obrne želodec.

Še več, novinarji in mnenjski voditelji se celo nenehno sklicujejo na Levico kot edino merilo, ko premierju očitajo, da se Levici podreja zgolj 90, ne stoo odstotno! Seveda jim na pamet ne pade, da bi od premierja zahtevali, da mora delovati v javnem interesu in v dobrobit vseh državljanov in ne zgolj v korist Meščeve stranke. Ali zakaj zastopa interese Levice, ki pomenijo manj kot deset odstotkov volilnega telesa, ne meni pa se za 90 odstotkov ali večino volilnega telesa. To preprosto ne obstaja.

Če Šarec s svojo vlado izpolni zahteve Meščeve Levice, kot so denimo dvig minimalne plače in dvig plač v javnem sektorju, ustavitve nakupa osemkolesnikov in neupoštevanje opozoril fiskalnega sveta zaradi pretirane državne porabe, ga dominantni mediji trepljajo po ramenih in kujejo v zvezde.

Dokler je Šarec na liniji z diktatom Levice, mu dominantni mediji

pojejo hvalnice, sicer se mora Šarec v intervjujih zagovarjati. Pa če gre za prepočasno ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, da ni na stežaj odprl slovenskih mej za nenadzorovane migracije ali za dejstvo, da iz svojega kabineta ni nagnal Damirja Črnčeca. Tako novinarji od Šarca celo zahtevajo, naj se izjasni glede vprašanja evtanazije, ker to pač spada v agendo Levice.

Če Šarec ne bo poskrbel za čistilke, bo pač deležen medijske čistke v Meščevem imenu. Da ne govorimo o medijskem posiljevanju s krvavim Madurovim režimom v Venezueli in nasprotovanjem slovenskemu priznanju Juana Guaidoja – vse se nenehno vrti zgolj okoli stališč Levice, Levice, Levice, ki jih mediji ponavljajo kot papige z opranimi možgani. Drugo mnenje ne obstaja, mnenje Levice je kot nekoč partijska dogma.

Ostudnost simbioze med provladnimi mediji in Šarcem je povsem v skladu z medijsko doktrino, ki jo vsiljuje Meščeva Levica in po kateri je propaganda za Levico in njeno agendo pravo novinarstvo, vse drugo pa je treba označiti za sovražni govor. Najboljši propagandisti, takšni, kot je denimo novinarka POPTV Irena Joveva, so celo nagrajeni s prvim mestom na listi Šarčeve LMS, ki po dosedanjih anketah zagotavlja izvolitev na prihajajočih volitvah.

Takšno je torej pravo novinarstvo! Takšnega ne bodo po diktatu Meščeve Levice preganjali kot sovražni govor! Ravno nasprotno – takšno propagando, kot jo uteleša Joveva, je treba nagraditi z milijonsko plačo EU poslanke. No, Joveva je zgolj logično nadaljevanje tradicije na POPTV, ki sta jo tlakovali že Melita Župevc in Tamara Vonta, ki sta bili za svoje "novinarsko" delo nagrajeni z visoko poslansko plačo.

Iz dosedanjega delovanja tega medija je jasno, kdo je določal in določa uredniško politiko POPTV – vedno in povsod so v službi Milana Kučana in njegovih izbrancev od Jankovića ali njegovih največjih ljubljencev iz Levice, ki jih je prav POPTV na volitvah 2014 spravil v parlament. Zdaj pač podpirajo Šarca, ker ta vse dela po nareku Meščeve Levice. O MMCRTV Slovenija ni vredno zgubljeni besed, saj je to že dolga leta partijsko glasilo Meščeve Levice – seveda, na račun prisilnega RTV-prispevka!

Šarec seveda ni žrtev Levice, saj vse dela namerno in zavestno. Zanimata ga namreč zgolj oblast in lastna priljubljenost. Če bi ga kaj bilo v hlačah, bi odslovil Levico, namesto da pred njo klečeplazi, si našel drugega koalicijskega partnerja ali pa odstopil. A tak scenarij ni na vidiku, saj Šarca zanima samo Šarec. Malo ga briga tudi za lastne koalicijske partnerje – slabše, kot jim gre, bolje za Šarca! In seveda – bolje za Levico, ki neposredno kanibalizira zlasti Židanovo SD.

Da ne bi kdo ugotovil, da premier s svojimi dejanji vsak dan omogoča diktaturo Levice na račun sedanjih in bodočih generacij davkoplačevalcev, so za Šarca maškare ali noč čarovnic 365 dni na leto. Dominantnim medijem to več kot ustreza. Dokler Šarec nosi anti-Janša masko in igra pudlja Meščeve Levice, zlahka nateguje ljudi vsak dan.

Značilnost marionetnih slovenskih vlad, ki jih je po koncu prve Janševe vlade leta 2008 nastavljal Kučanova globoka država, je, da je vsaka bolj nesposobna in bolj ignorantska in to ne v linearnem, ampak v eksponentnem zaporedju. Če bo šlo tako naprej, bo prej zmanjkalo poslušnih nevednežev kot pa potenc, če ne bo poprej popustilo Slovincem in se ne bo ponovil Ceausescujev konec – ko je obležal zmasakriran – on in njegov klan.

PEKOVSKI VAJENEC IZ ZNOJMA

SV. KLEMEN Marija HOFBAUER (DVOŘAK)

1751 – 1820

BESEDA NA POT

V cerkvi Marije ob Stopnicah na Dunaju je dragocena rakev. V njej pričakuje vstajenja o. Klemen Dvořak. Iz pekarnice na Moravskem ga je poklical Gospod. Stopil je iz nje in pogledal v stisko, ki so jo skrivale kleti in jame Varšave in Dunaja, ter oznanil veselo oznanilo potrtem.

Bil je ubog kakor sv. Frančišek Asiški, umazan je bil njegov plašč, strgani njegovi čevlji – in vendar je mnoge obogatil. Jedel je to, kar ubogi – in vendar so njegove roke tisočkrat čudežno pomnožile kruh.

Bil je brez doma; iz vseh mest so ga izgnali – in vendar je mnogim vrnil dom. Kakor gobavca so ga gnali iz kraja v kraj, opljuvali in topli – on pa se je smehljaj in blagoslavljal.

Preprosto je bilo njegovo srce – in vendar je bil učitelj modrih in svetovalec knezov in kardinalov.

Vsak dan mu je bil desetkrat težak, – a njegovo srce se ni utrudilo nikoli. Na kamnita tla in med trnje je sejal božje seme, ki je rodilo tisočeren sad.

Kdo je ta oče Dvořak?

Svet mož! Še več! Svetnik!

Radi bi kaj vzedeli o njem, ki čaka na vstajenje v marmorni skrinji?

Berite to povest! Berite jo počasi, stran za stranjo!

O, da bi bili po njej bolj veseli, ponosni in dobri!

Zato je bila pisana.

Bog z vami!

Prvi del

STOPNICE K OLTARJU

Jaslice Dvořakove mame

Noč med svetim dnevom in praznikom svetega Štefana.

Božični zvonovi so izzveneli. Zdaj poje močan sever glorio na svoj način. Veliki orglavec božji je odprl vse registre. Z višin nad Znojmom piha. Mogočno zavija okoli zvonika in tuli debelim zvonovom v linah:

»Hej! Gloria in excelsis, stari prijatelj! Ne boste z menoj peli to sveto noč?«

A stari veterani le čemerno momljajo in dalje sanjajo o kugi in Švedih, o požarih in smrti in drugih hudih stikah človeških, katerim na čast so se morali že tolikokrat oglašati.

Potem butne vihar z višin v tasoviške vinograde in sadovnjake, stresa sleherno deblo in sleherno vejo in tuli:

»Hej! Prebudi se, ljubi božji svet! – Gloria in excelsis!«

Nato švigne divji muzikant naprej, se požene v hrib navkreber in zavije okoli Marijine kapele na vrhu. Notri plapola lučka in toplo sije Materi Božji v obraz. Marija stisne svoje Dete krepkeje k sebi. V malem zvončku zazveni tenkó in lahko Marijin zvonček. V Tasovicah se je prebudil zvon za angelsko češčenje in se razločno oglasil trikrat zapovrstjo:

»Angel Gospodov je oznanil Mariji in spočela je od Svetega Duha.«

»Tiho, tiho!« momlja kužni zvon in vmes tiho moli: »Kuge, lakote in vojske, reši nas, o Gospod!«

Po hribu navzgor k Mariji stopa možak. Težak je

njegov korak v globokem snegu. Piskaje mu gre sapa. Roka mu je od mraza rdeča, v njej drži debelo svečo. Vihar mu veje sneg in led v obraz.

Pozni Marijin romar se za to ne zmeni. Že osemkrat je hodil tod gor. Včasih v svetli, jasni pomladi, ko je vsa zemlja daleč naokrog dehtela v blesku tisočernih cvetočih sadovnjakov. Včasih spet poleti, ko je sopihajoč in potán lezel k svoji Mariji. Drugič spet jeseni, ko je neugnan veter bril na strniščih in se z vso silo zaganjal v težke grozde v vinogradih.

Nocoj pa je sveta noč med božičem in svetim Štefanom. Nocoj roma mesar Peter Pavel Dvořak s svečo v roki devetič k Mariji, ker Marija, njegova žena, doma devetič čaka svojo težko uro.

Zdaj je Dvořak na vrhu. Skrbno prižge svojo svečo in jo postavi v zavetni kot pri Materi Božji. Potem prime čepico v trdem udelane roke in poklekne pred svetišče:

»Vidiš, Dvořak je spet tukaj! Kajne, saj si še zmeraj pomagala, kadar sem prišel k tebi. Daj, da tudi to pot ne bo kaj narobe. Se enkrat bom prišel gor in ti prinesel prav takšno debelo svečo v zahvalo. In Marija ti sešije nov, lep plašček. Barbka ti pa še posebej uveze nekaj lepih zlatih zvezdic v suknjico. Pomagaj Mariji! Zadosti je že trpela!«

Potem izvleče Dvořak svoj težki rožni venec iz žepa. Ni bil to kak droban, čeden rožni venček iz stekla ali bisernice, ampak starinski rožni venec z velikimi lesenimi jagodami, kakor se spodobi za resnično

moško molitev. In zmeraj znova izgovarja Peter Pavel pobožno zdravomarijo. V siju njegove bele sveče se blešči krona Božje Matere kakor srebrni zvezdni svit, Jezuščkova kronica pa kakor zlato sonce.

»Zdrava Marija – spomni se hipec moje žene doma! Razgrni svoj sinji plašč z zvezdami nad njo in njeno porodno posteljo! Prav prisrčno te prosim.

... in blagoslovljen je sad tvojega telesa... Pa še nekaj. Res lepo bi te prosil, če je mogoče, stori, da bo fant. Z dekleti je vendar velik križ. In ljubi Bog nama dekleta tako ali tako vsa vzame s sveta. Sveta Marija, Mati Božja...«

Zunaj se med zavijanjem viharja spet nalahno oglašča Marijin zvonček v stolpu in z Dvořakom vred moli k Mariji. In zdaj Dvořak čisto razločno vidi, kako Marija njegovi molitvi prikima in kako Dete v njenem naročju za spoznanje nagne svoje zlato žezlo.

Tedaj Dvořak vstane, se pobožno pokriža in krene s hriba navzdol v Tasovice. Sever še zmeraj tuli svojo glorio. Snežinke mu lete v obraz. Na Tajji poka led v debelih, težkih gručah.

Pozna noč je že, ko se Dvořak vrača domov. Hiše v Tasovicah so že temne in počivajo v božjem miru. Marijin romar se plazi mimo debelega pokopališkega zidu. Tam na božji njivi ima tudi on že nekaj majhnih gredic. Ondi spe njegovi otroci, ki si jih je Bog spet vzel s človeških livad in jih kot nebeška drevca presadil na svoj vrt.

»Jelite, vi tam! Tudi vi mi pomagajte moliti nocoj. Kar pocukajte Marijo nekolikanj za plašč, da v svoji nebeški blaženosti ne bo pozabila vaše matere!«

Tri luči še bede v vasi. Prva je rdeča in se sveti skozi poslikana cerkvena okna. Večna luč je, ki tukaj in po vsem svetu ljudem ohranja iskro zvezdnega sija iz Betlehema. Druga je zelena in prihaja iz izbe gospoda župnika, ker pozno v noč premišljuje pridigo, ki jo bo imel jutri v čast svetega diakona in mučenca Štefana.

»Oj, vidva čuvarja Božja, ljubi Gospod v oltarju in ti ljudi gospod tam pri svojih bukvah, tudi vidva ne pozabita moje Marije nocoj in se je spomnita!« Tako moli Dvořak, ko se ozira po obeh.

In že se svetlika tretja luč v Tasovicah. Iz čumnate njegove žene prihaja in pada rdeča kakor kri na beli sneg.

Plaho stopi Dvořak v svojo hišo, v čumnato svoje žene. Ko v njej zagleda rdečo luč in ženo na belih blazinah, ga nekaj čudnega prevzame. Najrajši bi se zgrudil in pokleknil kakor pred Marijo na hribu.

»Ali ga še ni, Jezuščka?« vpraša potihem zastavno ženo, ki v belem predpasniku sedi zraven postelje.

»Nič več ne mislim, da bo Jezušček, Dvořak,« mu odvrne žena, »rajši bi rekla, da bo Štefanček. Saj bo že kmalu polnoči. To pot je dolga.«

»I no, jaz sem se pa tako od srca veselil, da bo Jezušček.«

Zdaj stoji Dvořak pred svojo ženo in vrti čepico v rokah.

»Marija, bil sem pri Materi gori na hribu. Natančno vem, da bo šlo po sreči. Mati Božja je prav zares poki-mala in Detece tudi. To jima je obema gotovo všeč.«

Žena v postelji je bleda kakor vosek. Mala, rde-

ča leščerba zraven postelje sije nanjo, njena luč se poigrava okoli bledega materinega čela in se razliva po zglavju kakor svetniški sij.

»Pavel, prinesi mi sveče!« reče žena. »Postavi jih na oltarček pred Božjo Mater z otrokom!«

»Že grem, že. Samo da se ti ne bo preveč bleščalo!«

»O, le kar prinesi jih!«

S tresočimi rokami vzame mož iz stare skrinje osem snežnobelih sveč. Krstne sveče osmerih njunih otrok so to. Dvořak jih varno odmota iz svilenih rut. Ravna tako spoštljivo, kakor bi držal v rokah duše otrok samih. Slovesno in resno jih nese k oltarčku Matere Božje in jih potakne v velike svečnike. Vse že pozna. To je sveča prvorojenca Karla. Tale je Francetova, ki je že nekaj let angelček v nebesih. To je pa Barbkina svečka. In tako vse razpostavi pred sveto podobo. Vse naj gore v sveti uri, ko zopet eden Dvořakov zagleda luč sveta. Naj bo to prva svetloba, ki bo razsvetlila njegove male očke.

Vedno so gorele te sveče v težki ženini uri. Sveče starejših so že zelo dogorele in so precej krajše od mlajših. Sedaj pa stoje vse pred Bogorodico, ki je ogrnjena z modrim in z zvezdami posutim plaščem.

»Mati Božja, sprejmi vse v svoje varstvo, vse moje otroke, katere še imam in kateri so že pri tebi v nebesih!«

Materine oči zro nepremično na svete sveče, ki jih oče zdaj s tresočimi rokami prižiga.

»Kajne, mama, prav tako je, kakor bi bili tukaj sveti angeli varuhi najin角度 fantkov in deklic. Zdaj res ne more biti nič narobe!«

»Pavel,« zašepeta žena v blazinah, »Pavel, zvesto varuj in hrani te svete sveče, če bi me več ne bilo!«

»Ah, ne govori tako! Bova rajši kar skupaj pazila, da ostanejo vedno čiste in svetle.«

»Kajne, Pavel! Te lučke v naših jaslicah so kakor lučke, ki jih je sam ljubi Bog prižgal v dušah najin角度 otrok!«

»Da! Zdaj pa sem poglej! Deveto svečko postavim zraven. Kmalu zagori. Prav tako mi je, kakor bi gledal angele varuhe, ki drže v rokah luči. Da. To so najlepše jaslice, Marija!«

»Zdaj pa le pojdi, Pavel! Pojdi k otrokom! Pa prav tiho bodi, da jih ne zbudiš. Barbka je ponoči spet kašljala, dobro sem jo slišala. Poglej, če se ni razodela. Mraz je nocoj.«

»Že grem že.« In odtipa na drugo stran v izbo.

Tu leži Karel, najstarejši, s široko odprtimi očmi.

»Oče,« zašepeta, da ne bi zbudil drugih. »Oče, ste že prižgali sveče? Ali moja lepo gori? Tako majhna je že, da se zmerom bojim, da bi je ljubi Bog ne videl več dobro.«

»Tiho bodi, fant! Tvoj angel varuh jo visoko drži in mu jo kaže.«

»In ali našega Jezuščka še ni?«

»Ah, Karel, ne bo mogel biti Jezušček, Štefanček bo. Veš, ta ima jutri svoj god, saj si že kdaj videl njegovo sliko v cerkvi?«

»Mhm, vem, polno naročje kamenja ima.«

»In vendar je bil tako dober, ljubezniv svetnik. Vsem je delal le dobro. Kjer je bil kdo lačen, mu je

prinesel kruha, kjer je bil kdo bolan, je šel tja in ga ozdravil.«

»In vendar so ga s kamenjem pobili, kajne, oče?«

»Da, da, fant. Tako je, kakor praviš. Zato je pa njegov god takoj za Jezusovim rojstvom.«

»Veš kaj, oče, našega pa ne bomo krstili za Štefančka, sicer se mu lahko zgodi kot jutrišnjemu svetniku. Kateri svetnik pa je pojutrišnjem, oče?«

»Pojutrišnjem je sveti Janez, učenec, ki ga je Gospod tako rad imel, da ga je s križa dal svoji Materi za sina. Tudi ta je le dobro delal, kakor sveti Štefan, pa so mu ljudje tudi mnogo hudega prizadejali. A kamenjali ga niso. Za to je Gospod sam poskrbel, Janez je zares postal dober otrok Jezusove Matere.«

»Kar Janez naj mu bo ime, ali ne, oče? Saj Janezka še nimamo.«

»Dobro, ga bomo pa za Janeza krstili, saj bo imel tudi dobrega priprošnjika v nebesih.«

»In bo tudi lahko dober otrok Matere Božje.«

In Dvořakov najstarejši je že spoštljivo mislil na svojega bratca, ki je bil še na trdi poti iz nebes na zemljo.

»Kaj pa bo, ko bo velik, oče?« je Karel znova načel pogovor. »Mislim, če je že Janez, naj ne postane mesar, kakor si ti in kakor bom jaz. Veš kaj, – pek naj bo – kruh naj peče; dober, bel kruh. To je bolj primerno za Janeza, mar ne? In potem ne bomo več stradali! In bolnemu Tončku bo potem lahko dajal kruh zastonj, kajne, oče?«

»Seveda, seveda. Zdaj pa zasp! Je že čas!«

»Da, oče. Pa se mi zdi, da je na te stvari treba že zgodaj misliti...«

Nato se Karel obrne na drugo stran in zasp. Dvořak pa vzame v roke rožni venec in začne moliti. Pri tretji zdravamariji pa zasp tudi on.

Ob dveh ponoči je prišla v sobo babica, ga potegnila za rokav in poklicala:

»Dvořak! Zdaj pa le pridite! Prižgali boste deveto svečo.«

Dvořak se ni mogel premagati. Brž je vprašal:

»Je fant?«

»Fant, fant, pa še kakšen!«

»In ona?«

»Vse v redu.«

»Bog ti tisočkrat povrni, ljuba nebeška Mari,« je dahnil Dvořak in stopil k ženi, ki je ležala tiha in vdana v blazinah, poleg nje pa v plenice povit otročiček. Sklonil se je nad njo, jo poljubil na čelo, pokrižal otroka, nato pa odšel k podobi Matere božje in prižgal deveto sveto.

Zunaj se je vihar še naprej zaletaval v zvonove. Ko je Dvořak postavil deveto svečo za svojega najmlajšega otroka, je trikrat pozvonilo.

»Ave Maria, gratia plena...«

Mimo hiše je nesel kaplan sveto popotnico bolniku v vasi. Tiho se je čul zvonček v sobo. Cerkovnik je videl svetlobo sveč v Dvořakovem domu in začuden mislil:

»Glej no, pri Dvořakovih pa še sredi noči gore luči pred jaslicami.«

Kaplan pa je poznal skrivnost Dvořakovih luči in je napravil pred oknom s ciborijem velik križ nad novorojencem.

Organist v cerkvi Marije Vnebovzete v Tasovicah je mogočno igral postludij po sveti maši na praznik svetega Štefana. Bučalo in donelo je po cerkvi in ven na tiho božjo njivo, da je bil stari mehač Miha ves zasopel, tolikokrat je moral pritisniti meh.

In tudi stare orgle so včasih sumljivo zasopihale. Pred več ko sto leti je bilo, ko so Švedi tolkli po črnih in belih tipkah, zraven pa plesali spodaj v svetišču in popivali ter ponočevali, srebali iz zlatega keliha dobro tasoviško mašno vino, strgali Mariji krono z glave in vrgli iz tabernaklja ciborij s svetimi hostijami. In k vsemu temu lopovstvu so morale stare dobre orgle igrati. Da, bogoskruncem so igrale. Gosli in harfe so jokale in stokale, basi pa so grmeli kakor trobenta sodnega dne. Končno je celo krvoločnežu tam doli postalo neprijetno ob godbi in ko se je oni, ki je gonil meh, pijan zvrnil v stope, so orgle obmolknile z zadnjim strašnim krikom grožnje nad skrunilci v hiši božji. Orgle pa so tedaj dobile težko rano v sredo srca, rano, ki se ni nikoli več povsem zacelila. Tudi v sto letih ne.

Nato so morale prav tolikokrat igrati Requiem in Dies irae nad bedo in smrtjo. Dve tretjini Tasovičanov so Švedi poklali in pobili.

Danes pa polnijo švedske orgle cerkev samo s svetlim vriskom. Veselé se svetnika, ki je pred svojim strašnim koncem smel pogledati naravnost v nebesa.

Boter Mihael Jan, ki naj bi otroka držal pri krstu, zašepeta Dvořaku:

»Tvojega fanta sprejema svet z godbo. Ponoči je bobnel snežni vihar, zjutraj pa done švedske orgle.«

Dvořak ne reče nič. Njegov pogled splava po cerkvi do oltarja k podobi naše ljube Gospe, ki se dviga v nebo. Zdi se mu, kakor da vsi angeli, ki se s svojimi goslimi in harfami in trobentami vrte okrog Matere Božje, vriskajoče godejo, da bi njegovega fanta prav veselo sprejeli v božje kraljestvo na zemlji...

Verno ljudstvo vre skozi glavna vrata mimo Dvořaka. Veselo in prisrčno mu stiskajo ljudje roko.

O, Dvořak, dober dan, Bog daj! Ali prinašaš božička v cerkev božjo? Da, da, božični otrok ti gotovo prinese blagoslov v hišo!«

Dvořak zardeva od ponosa in veselja.

Tedaj pa se že zasveti v cerkvi bel koretelj in vijolična štola. Pater kaplan prihaja z dvema debeloličnima strežnikoma. Organist na koru tiho igra na švedske orgle z dvema nežnima registroma Salve Regina – Pozdravljena, Kraljica, v čast Vnebovzete nebeški Kraljici.

Ob krstnem kamnu oblije trikrat sveta voda dečkovo čelo. Kaplan rahlo položi snežnobelo krstno oblačilo na dečka. Nato prižge ob večni luči sveto krstno svečo, ki je že ponoči svetila kot najmlajša luč ob jaslicah Dvořakove mame.

Nato zapiše kaplan v veliko krstno knjigo s prazničnimi črkami: »Janez Dvořak, sin mesarja Petra Pavla in njegove žene Marije roj. Šter, krstil 26. dec. 1751 kaplan o. Adolf Dujardin, v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha.«

Dolgo je zrla Mati Božja Vnebovzeta za božjim otrokom, ko se je vračal iz cerkve domov.